

ORKLAND
KOMMUNE

Handlingsplan 2023-2026 med budsjett 2023
Vedtatt i kommunestyret 21. desember 2022 - K-sak 96/22

Innholdsfortegnelse

Innledning	3
Kommunestyrets vedtak - ksak 96/22	4
Kapittel 1 Innledning	23
Kapittel 2 Satsinger og utfordringer.....	26
Kapittel 3 Det kommunale plansystemet, våre verdier og visjon	35
Kapittel 4 Organisering og styring.....	37
Kapittel 5 Økonomiske rammebetingelser	39
Kapittel 6 Kommunedirektøren	60
Kapittel 7 Oppvekst.....	68
Kapittel 8 Helse og mestring	81
Kapittel 9 Samfunn.....	97

*Forsidefoto:
Mostphotos*

Innledning

Dette dokumentet er Orkland kommunes handlingsplan for 2023-2026 med budsjett for 2023. Orkland kommune har en felles prosess for vedtak av handlingsplan og budsjett der budsjettet er handlingsplanens første år.

Prosesen fram til vedtatt handlingsplan er delt i fire etapper, hvor administrasjonen først presenterer et utfordringsdokument, så nøkkeltalldokument og deretter kommunedirektørens notat med forslag til saldert handlingsplan som danner grunnlaget for den siste etappen, det politiske vedtaket av handlingsplanen.

Handlingsplan og budsjett blir til i et samspill mellom politikere, administrasjon og fagområder. Arbeidet med neste års handlingsplan og budsjett starter tidlig på våren og før sommeren har en oversikt over siste års regnskap, første kvartalsrapport for inneværende år, revidert nasjonalbudsjett og kommuneproposisjonen som beskriver regjeringens planer for kommunesektoren neste år. Dette er de største endringene før en får oversikt over oppdaterte befolkningstall per 1. juli og regjeringens forslag til statsbudsjett.

Prosesen i 2022

- Revidert nasjonalbudsjett og kommuneproposisjonen ble lagt frem 12.05.2022
- Kommunedirektøren presenterte utfordringsdokument 24.08.2022
- Kommunedirektøren presenterte nøkkeltalldokument 28.09.2022
- Forslag til statsbudsjett ble presentert 06.10.2022
- Kommunedirektørens notat med budsjett ble presentert i felles hovedutvalg 09.11.2022
- Formannskapet behandlet handlingsplan med budsjett 30.11.2022, F-sak 77/22
- Budsjettforslagene fra formannskapet ble lagt ut til offentlig ettersyn i perioden mellom formannskapets møte og kommunestyrets behandling
- Budsjettenighet på Stortinget, Endringer tas inn i kommunestyrets vedtak
- Kommunestyret vedtok handlingsplan med budsjett 21.12.2022, K- sak: 96/22

Kommunestyrets vedtak - ksak 96/22

Flertallsgruppen fremmer i år sitt siste budsjett og handlingsplan i denne valgperioden. Flertallsgruppen mener at nye Orkland kommune har hatt god og trygg økonomisk styring i disse årene. For 2020 og 2021 er regnskapet avlagt med gode økonomiske resultater og det er gjennomført mange tiltak til glede for kommunens innbyggere.

Folkehelsesenteret med Orklandbadet er åpnet i denne perioden og er blitt en stor suksess. Det er bygd ny skole i Lensvik og første byggetrinn ved Meldal helsetun er ferdigstilt. Det er ferdigstilt åtte omsorgsboliger med heldøgns pleie på Krokstadøra og det er bygd ny hovedbrannstasjon på Orkanger. Det er gjennomført mange mindre tiltak rundt om i hele kommunen. Eksempler på dette er aktivitetsparken på Krokstadøra, oppgradering av badeplasser og friluftsområder og det er gjennomført flere trafiksikkerhetstiltak, så som fortau langs Joplassveien i et spleiselag med utbygger, fortau i Harald Grønningens vei i Lensvik, og gang- og sykkelvei fra Råbygda til Orkanger med bru over Skjenaldelva.

Orkland er næringskommune nr 1 og flertallsgruppen mener vi har lykket godt, når det i løpet av få år er etablert over 600 nye arbeidsplasser i kommunen. Samtidig så merker vi at interessen for nye etableringer er økende. I tillegg er energiproduksjonen i kommunen fordoblet med utbyggingen av Geitfjellet vindpark.

Alt dette er gjennomført samtidig som kommunen har håndtert to år med koronaepidemi godt. Russlands brutale krig mot Ukraina har ført til en stor flyktningestrøm og i Orkland har vi bosatt godt over hundre flyktninger på en god måte.

Det foreslåtte statsbudsjettet inneholder flere tiltak til glede for våre innbyggere. Dette er blant annet billigere barnehageplasser, gratis kjernetid i SFO for 1.klassingene, barnetrygda holdes utenfor beregningen til sosiale ytelser.

«Sammen bygger vi Orkland» er kommunens visjon og alt i alt kan vi konkludere med at vi gjennom god samhandling med kommunens innbyggere, folkevalgte og kommunens administrasjon har lykket godt som ny kommune.

Orkland kommune har i løpet av sine tre første år utarbeidet et godt plansystem. Planene skisserer tiltak innenfor de ulike områdene med prioriterte tiltakslistene. Disse prioriteringene blir fulgt opp i kommunedirektørens budsjettnotat innenfor det handlingsrommet som kommunedirektøren mener er forsvarlig. I kommunedirektørens sitt forslag til budsjett for 2023 og handlingsplan for 2024-2026 er mange tiltak finansiert for gjennomføring. Eksempler på dette er servicesenter og brannstasjon på Krokstadøra. Paviljong ved Orkanger ungdomsskole, ombygging av Orkanger barneskole og ferdigstilling av Meldal helsetun. Det er også en god oppfølging av trafiksikkerhetsplan som er enstemmig vedtatt i kommunestyret. Tiltak som er prioritert er fortau i Orkdalsveien, Øyumveien, Steinsmoen og Tverradkomsten. Det vil også bli gratis halleie for barn og ungdom under 19 år fra 2023. Alle ovenstående tiltak er i tråd med flertallsgruppens politiske prioriteringer.

Meldal helsetun blir ferdigstilt i løpet av 2023. Helsetunet ble planlagt av tidligere Meldal kommune og utbyggingen ble vedtatt av Orkland kommune. Helsetunet er planlagt for å gi de eldre et godt tilbud, samtidig som mange helsetilbud flytter inn i bygget. Helsetunet er også dimensjonert for å møte behovet mot 2030 og videre fram i tid. En slik dimensjonering forutsatte at deler av bygget ikke skulle tas i bruk fra ferdigstillingen, men at det gradvis skulle tas i bruk etter som antall eldre med behov for sykeheimplass øker. Dette skjedde i forståelse med Husbanken for å sikre utbetaling av statlige tilskudd. For tiden er behovet slik at 24 plasser ikke tas i bruk.

Orkland kommune har økende behov for korttidsplasser og flertallsgruppen har som intensjon å åpne åtte sengeplasser så raskt som kommunens økonomi tillater dette.

I kommunedirektørens notat er det også skissert noen innsparingstiltak. Mange av disse er etter flertallsgruppens mening akseptable, men flertallsgruppen kan ikke støtte nedleggelsen av kjøkkenet ved Snillfjord omsorgssenter og Lysheim skole. I tillegg vil flertallsgruppen legge til rette for at utskrivningsklare pasienter kan få et tilbud raskere enn i dag. For å få til dette vil flertallsgruppen opprette en stilling som «Forløpskoordinator» som skal ha som oppgave å sørge for at utskrivningsklare pasienter får et best mulig tilrettelagt tilbud innenfor kommunens tjenestetilbud. Flertallsgruppen vil også sette av en egen post til innkjøp av velferdsteknologi.

Orkland kommune har i løpet av 2022 bosatt mange flyktninger og mange av disse er barn. For å sikre en så rask og god integrering som mulig vil flertallsgruppen finansiere intensivkurs i norskopplæring av flyktningbarn i grunnskolen. Kursene gjennomføres på skolene som har flyktningbarn. Det settes av 800 000 kroner til tiltaket.

Flertallsgruppen vil støtte Ungdomsrådets arbeid med å etablere flere og mer allsidige fritidstilbud for barn og unge i Orkland. Det avsettes 200 000 kroner som etableringsstøtte til dette formålet. Hovedutvalg for kultur, idrett og folkehelse vedtar bruken av bevilgningen etter tilråding fra ungdomsrådet.

I forbindelse med budsjettprosessen er det kommet inn en del enkeltsøknader. Flertallsgruppen vil gi engangsstøtte til VA-anlegg til Ulvåshytta med 18 prosent av de totale utbyggingskostnadene på 2,2 millioner kroner, noe som tilsvarer 400 000 kroner.

Svømmehallen på Løkken har vært stengt i lengre tid. Dette har ført til redusert svømmetilbud til elevene i denne delen av kommunen. Det avsettes 200 000 kroner til utvidet åpning fra 01.03.2023-15.06.2023 slik at elevene kan ta igjen det tapte svømmetilbudet.

Det er kommet en søknad fra stiftelsene Bårdshaug herregård og Orkla Gjestebolig. Byggene er viktige signalbygg og kommunen har som stor stifter et ekstra ansvar for at disse bygningene holdes i god stand. Det bevilges 100 000 kroner til hver stiftelse i 2023.

For å finansiere disse tiltakene som flertallsgruppen vil gjennomføre må det skaffes nytt økonomisk handlingsrom og dette gjøres med følgende tiltak:

1. Den foreslåtte avsetningen til «fond nydyrking» finansieres med en årlig avsetning fra næringsfondet i stedet for en avsetning fra budsjetttramma.
2. Kommunedirektørens bevilgning til «Riving av boliger» tas ut. Dette er udramatisk da flertallsgruppen i fjorårets budsjett initierte en ordning for sanering av kommunale bygg. Denne ordningen har fungert etter forutsetningene og flertallsgruppen det er unødvendig med den foreslåtte tilleggsordningen. Innsparing 4,2 millioner kroner i 2023 og 0,7 millioner kroner de påfølgende årene i handlingsplanperioden.
3. Kalking av graver. Flertallsgruppen mener at en forsering av kalking av graver løses ved at kirkelig fellestråd tar opp nødvendig lån og at dette tilbakebetales med den vedtatte økningen av bygslingsavgiften. Innsparing 600 000 kroner de tre første årene av handlingsplanperioden og en økning på 250 000 kroner i 2026.
4. Regjeringen har lansert en skattepakke som for Orkland kommune gir ulike utslag innenfor vindkraft, vannkraft og oppdrett. Hvordan den endelige innretningen blir er ennå usikkert, men Trønderenergi har antydnet at utbytte til eierne kan bli redusert med cirka 20 prosent. For Orkland utgjør dette 7 millioner kroner eller 1,3 millioner kroner mindre enn anslått i kommunedirektørens notat.

5. Videreføring av Lysheim skole bør i så stor grad som mulig skje som omprioritering innenfor rammeområdet skole. En mulig måte å gjøre dette på er at antall «delinger» på barnetrinnet ved Aa skole og ved Lysheim reduseres fra tre til to. En slik tilpasning er godt innenfor lærertetthetsnormen. Innsparingen er anslått til cirka 1,1 millioner kroner per deling. Dette medfører at en videreføring av Lysheim anslås til 1,1 millioner kroner i 2023 og 2,3 millioner de påfølgende årene. Finansieringen for å videreføre Lysheim skole skjer ved at cirka halvparten av finansieringen skjer innenfor rammeområdet skole og cirka halvparten tilføres rammeområdet skole. (Tallene vises i tabell). Hvis administrasjonen/rektorene ønsker å prioritere annerledes innenfor samme ramme, så må dette avklares med hovedutvalg for oppvekst.
6. I kommunedirektørens notat er utleiegraden på kommunale boliger anslått til 90 prosent. Kommunen har bosatt svært mange flykninger i siste halvår og kommunen skal også bosette mange i 2023. Flertallsgruppen mener at det er forsvarlig å øke utleiegraden til 92 prosent. Dette vil gi en merinntekt på 770 000 kroner.

Nytt handlingsrom	2023	2024	2025	2026
Nydyrkingsfond	300	300	300	300
Riving boliger	4.200	700	700	700
Kalking graver	600	600	600	-250
Utbytte Trønder-Energi	1.300	1.300	1.300	1.300
2 i stedet for 3 «delinger»	500	1.100	1.100	1.100
Økt utleiegrad	770	770	770	770
Nytt handlingsrom	7.670	4.770	4.770	3.920
Økt/red avsetning fond	3.280	-100	-100	-950
Til disposisjon	4.390	4.870	4.870	4.870
Nye tiltak				
Lysheim skole	1.100	2.300	2.300	2.300
Kjøkken SOS	890	1.170	1.170	1.170
«Forløpskoordinator»	900	900	900	900
Velferdsteknologi	500	500	500	500
Nye fritidstiltak	200			
VA Ulvåshytta	400			
Løkken sv.hall	200			
Stiftelsen BH/OG	200			
Totalt	4.390	4.870	4.870	4.870

Kommunestyret bevilger 800 000 kroner til intensivkurs i norskopplæring for flyktningbarn. Hovedutvalg for oppvekst vedtar fordeling av midlene. Finansiering: Bruk av flyktningefondet.

I kommunestyrets sak 53/22 ble det avsatt 4 millioner kroner til «Egenkapitalfond ombygging av svømmehall Orkanger barneskole». Denne avsetningen inngår ikke i kommunedirektørens fullfinansiering av ombyggingen av Orkanger barneskole. Flertallsgruppen vil derfor omdisponere denne avsetningen til «Fond oppgradering av uteområdene ved Orkanger barneskole og Orkanger ungdomsskole»

Vedtatte tekstforslag

Barnehageopptak

Rullerende barnehageopptak er et gjeldende tilbud til barnefamilier i Orkland som har som hensikt å sikre barnehageplass uavhengig av når på året det søkes eller barnet flytter til kommunen.

Ordningen er en lokal styrking av barnehageopptak og med økende krav til bemanning medfører den også en betydelig kostnad. I en tid med strammere budsjetter er det ønskelig å vurdere om det er alternative modeller som sikrer god fleksibilitet til en lavere kostnad.

Kommunedirektøren bes om å utrede alternative modeller for rullerende barnehageopptak innen kommunestyrets strategisamling i 2023.

Struktur for framtiden

Orkland har en tjenestestruktur som i all hovedsak er etablert av de fire tidligere kommunene for behov tilpasset den enkelte kommunen. Strammere økonomiske rammebetingelser, sammen med samfunnstrender som påvirker bosettingsmønster, endrer behovet i storkommunen og utfordrer handlingsrommet for videreføring av den etablerte strukturen.

Samtidig er nærhet til tjenester en viktig forutsetning for bolyst og utvikling av lokalsamfunnene i kommunen. Skole, barnehage og helseinstitusjoner spiller en rolle for hele lokalsamfunnet utover selve tjenestene de leverer. Endringer i tjenestestruktur kan derfor ikke vurderes ensidig ut fra økonomiske hensyn, men må ses i en større sammenheng og fordrer en grundig prosess i forkant med involvering fra berørte innbyggere.

Orkland har et næringsliv med stort vekstpotensial og det er allerede bestilt en scenariobeskrivelse for utredning av ulike behov for samfunnsutvikling avhengig av hvilken vekst som oppnås. Vekst i næringsliv og tilflytting kan påvirke bosetting om det er mulig å styre tilflytting fra pressede sentrumsområder til distriktene i kommunen.

Kommunedirektøren bes utrede forslag til framtidens tjenestestruktur for Orkland der hensyn som kvalitet på tjenesten, sosiale behov, samfunnsmessige forhold og økonomi vektlegges. Orklands mulighet til å påvirke og styre bosettingsmønster for i større grad ta hele kommunen i bruk ønskes belyst og om mulig knyttes til scenario utredningen.

Utredningene bør ferdigstilles til kommunestyrets strategisamling i 2023.

Gang og sykkelvei Lensvik

Det er planlagt ny vannledning fra Lensvik sentrum til Berganesset. Kommunedirektøren bes utrede tilleggskostnader med å bygge en gang og sykkelvei med subbusdekke i samme trase.

Frist 01.05.2023.

Trafikkløsning Orkanger

Statsforvalteren har i sitt hørings svar til arealplan etterlyst en bedre trafikkløsning for Orkanger sentrum. Kommunestyret ber kommunedirektøren utrede fordeler og ulemper med ulike trafikkregulerende tiltak for Orkanger sentrum. Utredningen må hensynta de næringsdrivende i sentrumsgata.

Frist: Kommunestyrets budsjettkonferanse.

Rammetilskudd og skatteinntang økes for å finansiere budsjettenighet mellom regjeringen og SV

Endringene vil medføre slik rammeendring:

Rammeendring	2023	2024	2025	2026
Grunnskole/SFO	2 418 000	5 319 000	5 319 000	5 319 000
Mestring	29 000	32 000	32 000	32 000
Fellesinntektene	-2 447 000	-5 351 000	-5 351 000	-5 351 000

Suppleringsopptaket i barnehagene er tidligere finansiert med avsetning til fond i 2022. Disse midlene tas i følgende korrigerende inn i budsjett 2023:

	2023	2024	2025	2026
Økt ramme barnehage suppleringsopptak	5 200 000	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-5 200 000	0	0	0

Skattøre

Ved utskrivning av forskuddsskatt til kommunen for 2022 settes skattøre til høyeste sats.

Eiendomsskatt

I medhold av Egedomsskattelova paragraf 3 første ledd bokstav c, skrives det i Orkland ut eiendomsskatt på kraftverk, vindkraftverk, kraftnett og anlegg omfattet av særskattereglene for petroleum.

I medhold av Egedomsskattelova paragraf 4, tredje ledd, første setning, skrives det i Orkland ut eiendomsskatt på flytende anlegg i sjø for oppdrett av fisk, skjell, skalldyr og andre marine arter.

Skattesatsene i Orkland kommune skal harmoniseres over en overgangsperiode på tre år regnet fra 2020, med en fast opptrapping av satsene fordelt likt over overgangsperioden, jamfør Egedomsskattelova paragraf 13 tredje ledd.

Skattesatsen for skattepliktige eiendommer er fra skatteåret 2023 harmonisert i samtlige tidligere kommuner på syv promille.

Betalingssetser

Brukerbetaling i barnehage

Brukerbetaling i barnehage settes til statens maksimalsats.

	2023	2022
41 timer i uken eller mer (100 prosent plass)	3 000 kr/måned	3 050 kr/måned
33 - 40 timer i uken (80 prosent plass)	2 500 kr/måned	2 540 kr/måned
29 - 32 timer i uken (60 prosent plass)	1 900 kr/måned	1 930 kr/måned
17 - 24 timer i uken (40 prosent plass)	1 300 kr/måned	1 320 kr/måned

For familier med to søsken i barnehage gis det 30 prosent moderasjon på den rimeligste plassen. For familier med tre (eller flere) søsken i barnehage gis det 50 prosent moderasjon på den rimeligste plassen.

Fra 1. august skal det for familier med tre (eller flere) barn i barnehage samtidig være gratis barnehage for det tredje barnet.

Betaling for kost i barnehager som tilbyr alle måltider er 389 kroner per måned. Betaling for kost i barnehager som ikke tilbyr frokost er 334 kroner per måned.

Nasjonale bestemmelser sier at familier ikke skal betale mer enn seks prosent av husholdningens samlede inntekt. Inntektsgrensen fastsettes i statsbudsjettet og fra 01.01.2023 er inntektsgrensen på 550 000 kroner.

Inntektsgrensen for gratis kjernetid i barnehage for barn i alderen 2 til 5 år i familier med lav inntekt prisjusteres til 615 590 kroner fra 01.08.2023.

Tilskudd til ikke-kommunale barnehager

Kommunen har ingen private barnehager og det er derfor ikke gjort beregninger på tilskuddssatser.

Brukerbetaling skolefritidsordning

Betalingssetsene for 2023 er justert med deflator 4,9 prosent. Satsene fra 01.01.2023 blir da:

	2023	2022
Inntil 12 timer per uke (halvplass)	1 512 kr/måned	1 441 kr/måned
12 timer eller mer per uke (helpplass)	2 571 kr/måned	2 451 kr/måned
1. trinn inntil 12 timer	Gratis	Gratis
1. trinn mer enn 12 timer	1 059 kr/måned	1 010 kr/måned

Mulig kjøp av enkeltdager, forutsatt kapasitet, er 368 kroner per dag.

Betaling for kost kommer i tillegg med 218 kroner per måned.

Kulturskolen

Foreldrebetaling	2023	2022
Barn over 6 år	1 580 kr/ semester	1 520 kr/ semester
Barn inntil 6 år	785 kr/ semester	760 kr/ semester

Moderasjon for andre plass (søsken eller samme bruker) er 30 prosent. Moderasjon for tredje plass er 50 prosent.

Priser norskkurs (voksenopplæringen)

Prisliste for de som tar norskkurs uten rett eller plikt:

	2023	2022
Norskkurs: Dagtid 3 dager/uke	4 435 kr/måned	4 220 kr/måned
	13 295 kr/semester	12 650 kr/semester
Norskprøve muntlig	790	750 kr
Norskprøve skriftlig	790	750 kr
Delprøve	335	320 kr
Samfunnskunnskapsprøve	790	750 kr
Statsborgerprøve	765	725 kr

Praktisk bistand (hjemmehjelp)

Satsen endres til statens maksimumssats for brukere med inntekt under 2G, i henhold til forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester. De øvrige satsene er justert med deflator 4,9 prosent:

Inntekt (1G = 111 477 kroner per 1.5.2022)	2023	2022
Under 2G	Statens maksimumssats	Statens maksimumssats
2G - 3G	828 kr/måned	790 kr/måned
3G - 4G	1 325 kr/måned	1 263 kr/måned
Over 4G	2 043 kr/måned	1 947 kr/måned
Timepris	254 kr/time	242 kr/time

Opphold i institusjon

Satsene er lik statens anbefalte maksimumssatser i henhold til forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester.

	2023
Natt- eller dagopphold	Statens maksimumssats
Døgnopphold	Statens maksimumssats

Leie av trygghetsalarmer

Prisene økes med deflator på 4,9 prosent og blir da som følger:

	2023	2022
Under 2G	88 kr/måned	84 kr/måned
Over 2G	183 kr/måned	174 kr/måned

Middagsmat levert fra institusjon

Prisen settes til 114 kroner per porsjon med grunnlag i selvkostberegninger.

Utkjøring av tekniske hjelpemidler

Leie av tekniske hjelpemidler fra det kommunale lageret er gratis. Satsen for å kjøre ut hjelpemidler deflatorjusteres og settes til 348 kroner i 2023.

Dagsenter

Prisene for 2023 er justert med deflator på 4,9 prosent:

	2023	2022
Dagsenter	221 kr/dag	211 kr/dag
Dagsenter for demente	94 kr/dag	89 kr/dag

Friskliv og rehabilitering

Trimrom Fannrem og Krokstadøra - Egentrening for brukere tildelt tjeneste	420 kr/ 6 måneder	400 kr/ 6 måneder
Trimrom Fannrem og Krokstadøra - Lag og foreninger / bedrifter	262 kr/ time	250 kr/ time
Trimrom Krokstadøra - Privat treningsavtale (befolkningen over 15)	157 kr/ måned	150 kr/ måned
Trimrom Krokstadøra - Privat treningsavtale (befolkningen over 15) Familiemedlemskap	315 kr/ måned	300 kr/ måned

Bassengtilbud Meldal og Krokstadøra - Kombinasjon av behandling og frisklivstilbud	420 kr/ semester 31 kr/gang	400 kr/ semester 30 kr/gang
--	-----------------------------------	-----------------------------------

Sterk og stødig Krokstadøra, Meldal, Løkken, Orkanger, Fannrem, Svorkmo, Lensvik	472 kr/ 15 ganger	450 kr/ 15 ganger
--	----------------------	----------------------

Mestringstreff for personer med langvarig sykdom/ plager for å mestre hverdagen	Gratis	Gratis
Hverdagsglede	315 kr /kurs	300 kr /kurs
Bra Mat Kurs	315 kr /kurs	300 kr /kurs
Tobakkslutt	315 kr /kurs	300 kr /kurs

Ridefysioterapi	161 kr/ behandling	154 kr/ behandling
-----------------	-----------------------	-----------------------

Ved de tilbudene hvor det er behov for nøkkelkort dekkes dette av brukeren selv.

Årsavgift vann (inkludert merverdiavgift)

Orkland kommune vedtar 100 prosent kostnadsdekning innenfor vann.

Betalingsatsen for 2023 økes med 8,6 prosent til 6 014 kroner inklusive merverdiavgift for et normalgebyr:

	2023	2022
Fastledd	3 506 kr/år	3 025 kr/år
Målt forbruk	12,54 kr/m3	12,56 kr/m3
Normalgebyr med 200 m3 forbruk	6 014 kr	5 538 kr

Årsavgift avløp (inkludert merverdiavgift)

Orkland kommune vedtar 100 prosent kostnadsdekning innenfor avløp.

Betalingsatsen for 2023 økes med 23,7 prosent til 8 513 kroner inklusive merverdiavgift for et normalgebyr:

	2023	2022
Fastledd	3 990 kr/år	3 041 kr/år
Målt forbruk	22,61 kr/m ³	19,21 kr/m ³
Normalgebyr m/ 200 m ³ forbruk	8 513 kr/år	6 884 kr/år
Påslipp til kommunalt nett	437,50 kr/m ³	367,50 kr/m ³

Årsavgift renovasjon (inkludert merverdiavgift)

Årsavgiften holdes lik avgiften kommunen betaler til ReMidt. Satsene for 2023 er foreslått økt med 6,1 prosent for boligabonnement og 16,5 prosent for fritidsabonnement:

	2023	2022
Renovasjon boligabonnement	5 000 kr/år	4 713 kr/år
Renovasjon fritidsabonnement	1 937 kr/år	1 663 kr/år

Årsavgift slamtømming (inkludert merverdiavgift)

Årsavgiften holdes lik avgiften kommunen betaler til ReMidt. Satsene for 2023 er foreslått redusert med 2 prosent for oppmøte og tømming/behandling av slamavskiller og redusert med 5 prosent for tømming/behandling av tett tank og minirenseanlegg.

	2023	2022
Oppmøtepris, per anlegg	857 kr	875 kr
Tømming og behandling fra slamavskiller	520 kr/m ³	531 kr/m ³
Tømming og behandling fra tett tank	440 kr/m ³	463 kr/m ³
Tømming og behandling fra minirenseanlegg	440 kr/m ³	463 kr/m ³

Årlig påslag per anlegg til Orkland kommune beholdes uendret fra 2022 og settes til 521 kroner. Satsen er inklusive merverdiavgift.

Årsavgift feiing (inkludert merverdiavgift)

Betalingsssatsen for 2023 økes med 37,5 prosent for et normalgebyr ordinær bolig (feiing og tilsyn hvert 4. år).

Kategorier	Gebyret baserer seg på	2023	2022
ORDINÆR BOLIG			
Sats bolig - 2 ganger årlig feiing	Røykløp	503 kr	366 kr
Sats bolig - 2 ganger årlig tilsyn	Bruksenheter	1 007 kr	733 kr
Sats bolig - feiing hvert år	Røykløp	335 kr	244 kr
Sats bolig - tilsyn hvert år	Bruksenheter	672 kr	489 kr
Sats bolig - feiing hvert 2. år	Røykløp	265 kr	193 kr
Sats bolig - tilsyn hvert 2. år	Bruksenheter	528 kr	384 kr
Sats bolig - feiing hvert 4. år	Røykløp	201 kr	146 kr
Sats bolig - tilsyn hvert 4. år	Bruksenheter	406 kr	295 kr
Sats bolig - feiing hvert 6. år	Røykløp	160 kr	116 kr
Sats bolig - tilsyn hvert 6. år	Bruksenheter	320 kr	233 kr
Sats bolig - feiing hvert 8. år	Røykløp	117 kr	85 kr
Sats bolig - tilsyn hvert 8. år	Bruksenheter	232 kr	169 kr
FRITIDSBOLIG			
Sats fritidsbolig - 2 ganger årlig feiing	Røykløp	756 kr	550 kr
Sats fritidsbolig - 2 ganger årlig tilsyn	Bruksenheter	1 512 kr	1 100 kr
Sats fritidsbolig - feiing hvert år	Røykløp	500 kr	364 kr
Sats fritidsbolig - tilsyn hvert år	Bruksenheter	1 002 kr	729 kr
Sats fritidsbolig - feiing hvert 2. år	Røykløp	395 kr	288 kr
Sats fritidsbolig - tilsyn hvert 2. år	Bruksenheter	790 kr	575 kr
Sats fritidsbolig - feiing hvert 4. år	Røykløp	304 kr	221 kr
Sats fritidsbolig - tilsyn hvert 4. år	Bruksenheter	608 kr	443 kr
Sats fritidsbolig - feiing hvert 6. år	Røykløp	239 kr	174 kr
Sats fritidsbolig - tilsyn hvert 6. år	Bruksenheter	476 kr	346 kr
Sats fritidsbolig - feiing hvert 8. år	Røykløp	174 kr	126 kr
Sats fritidsbolig - tilsyn hvert 8. år	Bruksenheter	347 kr	253 kr
TILSYN MED GASSANLEGG/GASSFYRING			
Sats tilsyn gassfyring - tilsyn hvert år	Bruksenheter	603 kr	439 kr
Sats tilsyn gassfyring - tilsyn hvert 2. år	Bruksenheter	476 kr	346 kr
Sats tilsyn gassfyring - tilsyn hvert 4. år	Bruksenheter	364 kr	265 kr
Sats tilsyn gassfyring - tilsyn hvert 8. år	Bruksenheter	208 kr	151 kr

Betalingsregulativ for reguleringsplaner, bygge- og delesaksbehandling, oppmålingsforretninger, eierseksjonering, konsesjons- og delingssaker (jordloven og saker etter forurensningsloven)

Betalingsregulativet for Orkland kommune for saksbehandling i overnevnte forhold vedtas slik som det framgår av vedlegget til handlingsplanen.

Gebyr for graving i vei

Gebyret for 2023 økes med 4,9 prosent.

	2023	2022
Gebyret for graving i kommunale veger	4 306	4 105
Graving i kommunal veg uten godkjent gravemelding	8 612	8 210

Husleie i kommunale leiligheter/boligbygg og lokaler som ikke reguleres ut fra kontrakt

Leieprisen for kommunale leiligheter øker i henhold til husleielovens bestemmelser; generell økning tilsvarende økning i konsumprisindeksen. Regulering skjer fortløpende. Ved inngåelse av nye kontrakter tilpasses leien til «gjengs leie» for tilsvarende boforhold i Orkland, forsiktig vurdert. Husleien i pensjonist- og omsorgsboliger endres kun i henhold til endringer i konsumprisindeksen. Leie for lokaler som ikke reguleres i samsvar med inngått kontrakt økes med 5,1 prosent fra 01.01.2023.

Leieprisen for kulturhuset og rådhuset økes med 5,1 prosent.

Avgifter til kirken

Priser for 2023 blir behandlet i egen sak i Orkland kirkelige fellesråd.

Fellingsavgift for elg og hjort

Fellingsavgiften følger de til enhver tid fastsatte maksimalsatser fastsatt av Landbruks- og matdepartementet.

Tomtepriser

Tomtepriser på næringsareal og boligtomter fastsettes individuelt for den enkelte tomt etter vurdering i formannskapet.

Økonomisk støtte til livsopphold

Ungdoms- og korttidsattsene i Orkland settes til:

	2023	2022
Hjemmeboende ungdom 18 - 24 år	2 840 kr/ måned	2 700 kr/ måned
Enslig 18 - 24 år	4 740 kr/ måned	4 510 kr/ måned
Korttidsatts voksen (inntil 3 måneder)	70 % av ordinær norm	70 % av ordinær norm

For øvrig settes økonomisk støtte til livsopphold lik gjeldende statlige veiledende satser.

Øvrige budsjettvedtak

Godtgjøring til ordfører og varaordfører

Ordførerens godtgjørelse settes lik satsen som en stortingsrepresentant får. Varaordførerens godtgjørelse er 80 prosent av ordførerens godtgjørelse.

Refinansiering av eldre gjeld

Kommunedirektøren delegeres myndighet til å ta opp lån til finansiering av eldre gjeld og til å slå sammen løpende lån. Kommunedirektøren har fullmakt til å godkjenne endrede lånebetingelser, herunder å binde renten på alle eksisterende lån.

Lønnsreguleringer

Til lønnsregulering i 2023 er det avsatt 39,8 millioner kroner. Kommunedirektøren gis fullmakt til å foreta nødvendige budsjettkorrigeringer når forhandlingene er ferdige. Fullmakten gjelder også korrigering av reguleringspremien for rammeområdene.

Låneopptak

Tallene i investeringsbudsjettet er gjeldende øvre ramme for prosjektene. Kommunestyret delegerer til kommunedirektøren å godkjenne oppstart av tiltakene innenfor rammene. Det delegeres til kommunedirektøren å foreta nye låneopptak og godkjenne lånevilkår, herunder binde rente og velge långiver for inntil 281 000 000 kroner i henhold til oversikten under.

Prosjekt		2023
30011	Vei Agdenes-Snillfjord	-7 500
30035	Smarte gatelys Orkland	-2 000
30036	Veihøvel	-7 000
30038	Fortau Øyumveien	-250
40003	Nytt Meldal helsetun	-15 000
40052	Servicesenter Krokstadøra	-26 500
50002	Driftsbil feiing	-1 200
50009	E-kommune	-1 000
	Prosjekt vann samlet	-66 150
	Prosjekt avløp samlet	-84 400
	Sum låneopptak anleggsmidler	-211 000
50008	Startlån Orkland	-70 000
	Totalt låneopptak	-281 000

Bevilgningsoversikt drift (tall i tusen)

Tall i tusen	R 2021	rev B 2022	B 2023	B 2024	B 2025	B 2026
Rammetilskudd	710 794	705 569	751 064	755 968	757 127	757 139
Inntekts- og formueskatt	506 235	539 853	521 941	521 941	521 941	521 941
Eiendomsskatt	24 946	27 100	26 344	25 944	25 944	25 944
Andre generelle driftsinntekter	31 054	34 731	23 316	37 401	33 962	37 322
Sum generelle driftsinntekter	1 273 029	1 307 253	1 322 665	1 341 254	1 338 974	1 342 346
Sum bevilgninger drift, netto	1 120 629	1 157 269	1 191 619	1 167 473	1 140 381	1 121 978
Avskrivninger	115 365	110 190	120 230	134 142	157 785	176 817
Sum netto driftsutgifter	1 235 995	1 267 459	1 311 849	1 301 615	1 298 166	1 298 795
Brutto driftsresultat	37 034	39 794	10 816	39 639	40 808	43 551
Renteinntekter	8 064	17 041	42 081	44 881	45 864	46 743
Utbytter	40 987	39 619	42 268	32 968	32 968	32 968
Gevinst og tap på finansielle omløpsmidler	1 436	0	0	0	0	0
Renteutgifter	23 394	53 678	106 350	125 017	138 712	144 032
Avdrag på lån	85 924	90 589	93 625	102 660	113 725	120 390
Netto finansutgifter	-58 831	-87 607	-115 626	-149 828	-173 605	-184 711
Motpost avskrivninger	115 365	110 189	120 230	134 142	157 785	176 817
Netto driftsresultat	93 568	62 376	15 420	23 953	24 988	35 658
Disponert eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	-51 989	-30 972	-5 804	-10 104	-5 304	-5 304
Avsetning til bundne fond	-22 626	-1 966	-2 160	-5 586	-3 151	-1 830
Bruk av bundne fond	15 494	9 740	4 350	4 277	3 817	4 474
Avsetning til disposisjonsfond	-64 700	-99 231	-41 129	-35 271	-29 341	-40 903
Bruk av disposisjonsfond	30 253	60 052	29 323	22 731	8 990	7 905
Sum disponert eller dekning av netto driftsresultat	-93 568	-62 376	-15 420	-23 953	-24 988	-35 658
Fremført til inndecking i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

Bevilgninger rammeområder (tall i tusen)

10	Fellesinntekter	R 2021	Rev B 2022	2023	2024	2025	2026
	Ramme inkl. fondsbruk	13 517	0	0	0	0	0
	- Avsetninger til bundne fond	0	0	0	0	0	0
	+ Bruk av bundne fond	0	0	0	0	0	0
	- Avsetninger til disp.fon	0	0	0	0	0	0
	+ Bruk av disp.fond	0		0	0	0	0
	Netto bevilgning drift	13 517	0	0	0	0	0

11	Kommunedirektør	R 2021	Rev B 2022	2023	2024	2025	2026
	Ramme inkl. fondsbruk	35 764	63 442	71 889	72 102	72 718	72 031
	- Overføring til investering	0	0	0	0	0	0
	- Avsetninger til bundne fond	7 774	1 064	1 024	1 024	1 024	1 024
	+ Bruk av bundne fond	2 123	4 117	2 475	1 384	1 384	1 384
	- Avsetninger til disp.fon	0	0	0	0	0	0
	+ Bruk av disp.fond	3 005	2 850	800	500	500	0
	Netto bevilgning drift	33 119	69 345	74 140	72 962	73 578	72 391

12	Kultur	R 2021	Rev B 2022	2023	2024	2025	2026
	Ramme inkl. fondsbruk	25 391	29 114	29 658	28 458	28 580	28 580
	- Avsetninger til bundne fond	1 318	0	0	0	0	0
	+ Bruk av bundne fond	2 225	27	0	0	0	0
	- Avsetninger til disp.fond	0	0	0	0	0	0
	+ Bruk av disp.fond	18 588	-4 110	800	100	0	0
	Netto bevilgning drift	44 886	25 031	30 458	28 558	28 580	28 580

20	Barnehage	R 2021	Rev B 2022	2023	2024	2025	2026
	Ramme inkl. fondsbruk	137 646	139 350	147 976	153 225	153 225	153 225
	- Overføring til investering	624	0	0	0	0	0
	- Avsetninger til bundne fond	14	200	0	0	0	0
	+ Bruk av bundne fond	2	0	0	0	0	0
	- Avsetning til disp.fond	200	5 452	158	158	0	0
	+ Bruk av disp.fond	1 480	6 732	5 200	0	0	0
	Netto bevilgning drift	138 290	140 430	153 018	153 067	153 225	153 225

21	Grunnskole	R 2021	Rev B 2022	2023	2024	2025	2026
	Ramme inkl. fondsbruk	206 108	220 335	229 027	227 414	227 566	227 566
	- Overføring til investering	2 071	1 800	1 600	1 100	1 100	1 100
	- Avsetninger til bundne fond	275	0	0	0	0	0
	+ Bruk av bundne fond	959	0	0	0	0	0
	- Avsetninger til disp.fond	0	212	0	0	0	0
	+ Bruk av disp.fond	4 031	348	1 454	380	0	0
	Netto bevilgning drift	208 752	218 671	228 881	226 694	226 466	226 466

22	Tverrfaglige tjenester	R 2021	Rev B 2022	2023	2024	2025	2026
	Ramme inkl. fondsbruk	60 678	70 113	73 891	72 963	73 025	73 025
	- Avsetninger til bundne fond	2 855	0	330	330	0	0
	+ Bruk av bundne fond	3 516	0	0	0	0	0
	- Avsetninger til disp.fond	0	0	0	0	0	0
	+ Bruk av disp.fond	4 730	0	4 109	5 148	5 148	5 148
	Netto bevilgning drift	66 069	70 113	77 670	77 781	78 173	78 173

30	Mestring	R 2021	Rev B 2022	2023	2024	2025	2026
	Ramme inkl. fondsbruk	117 470	127 922	141 104	142 287	142 369	141 447
	- Avsetninger til bundne fond	1 327	0	0	0	0	0
	+ Bruk av bundne fond	1 269	0	0	0	0	0
	- Avsetninger til disp.fond	0	0	0	0	0	0
	+ Bruk av disp.fond	2 800	300	3 890	7 964	0	0
	Netto bevilgning drift	120 212	128 222	144 994	150 251	142 369	141 447

31	Hjemmebaserte tjenester	R 2021	Rev B 2022	2023	2024	2025	2026
	Ramme inkl. fondsbruk	245 472	256 007	259 830	259 805	259 805	259 805
	- Avsetninger til bundne fond	1 314	0	0	0	0	0
	+ Bruk av bundne fond	993	0	0	0	0	0
	- Avsetninger til disp.fond	0	0	0	0	0	0
	+ Bruk av disp.fond	396	300	0	0	0	0
	Netto bevilgning drift	245 548	256 307	259 830	259 805	259 805	259 805

32	Institusjon	R 2021	Rev B 2022	2023	2024	2025	2026
	Ramme inkl. fondsbruk	156 038	164 651	148 018	148 119	149 594	150 372
	- Avsetninger til bunde fond	297	0	0	0	0	0
	+ Bruk av bundne fond	480	0	0	0	0	0
	- Avsetninger til disp.fond	0	0	0	0	0	0
	+ Bruk av disp.fond	12 578	0	0	0	0	0
	Netto bevilgning drift	168 799	164 651	148 018	148 119	149 594	150 372

40	Plan	R 2021	Rev B 2022	2023	2024	2025	2026
	Ramme inkl. fondsbruk	12 716	18 512	19 663	18 816	18 519	18 519
	- Avsetninger til bundne fond	537	133	231	231	231	231
	+ Bruk av bundne fond	1 054	130	564	564	564	564
	- Avsetninger til disp.fond	140	1 191	340	340	140	140
	+ Bruk av disp.fond	1 400	1 289	500	0	0	0
	Netto bevilgning drift	14 494	18 607	20 156	18 809	18 712	18 712

41	Kommunalteknikk	R 2021	Rev B 2022	2023	2024	2025	2026
	Ramme inkl. fondsbruk	99 926	108 021	109 104	103 948	104 206	104 410
	- Overføring til investering	20	235	0	0	0	0
	- Avsetninger til bundne fond	6 683	0	0	0	0	0
	+ Bruk av bundne fond	2 872	0	0	0	0	0
	- Netto avskrivninger VAR	35 376	0	0	0	0	0
	- Avsetninger til disp.fond	1 007	1 527	1 045	1 033	1 020	1 008
	+ Bruk av disp.fond	7 231	4 727	1 630	0	0	0
	Netto bevilgning drift	66 943	110 986	109 689	102 915	103 186	103 402

90	Avgiftsbelagte tjenester	R 2021	Rev B 2022	2023	2024	2025	2026
	Ramme inkl. fondsbruk	0	0	0	0	-1	0
	- Avsetninger til bundne fond	0	67	0	3 426	1 321	0
	+ Bruk av bundne fond	0	1 466	1 311	2 329	1 869	2 526
	- Netto avskrivninger VAR	0	46 493	56 534	70 446	94 089	113 121
	- Avsetninger til disp.fond	0	0	12	0	0	0
	+ Bruk av disp.fond	0	0	0	56	235	0
	Netto bevilgning drift	0	-45 094	-55 235	-71 487	-93 307	-110 595

	Sum bevilgninger ramme	R 2021	Rev B 2022	2023	2024	2025	2026
	Ramme inkl. fondsbruk	1 110 728	1 197 467	1 230 160	1 227 136	1 229 606	1 228 980
	- Overføring til investering	2 715	2 035	1 600	1 100	1 100	1 100
	- Avsetninger til bundne fond	22 393	1 464	1 585	5 011	2 576	1 255
	+ Bruk av bundne fond	15 494	5 740	4 350	4 277	3 817	4 474
	- Netto avskrivninger VAR	35 376	46 493	56 534	70 446	94 089	113 121
	- Avsetninger til disp.fond	1 347	8 382	1 555	1 531	1 160	1 148
	+ Bruk av disp.fond	56 239	12 436	18 383	14 148	5 883	5 148
	Netto bevilgning drift	1 120 629	1 157 269	1 191 619	1 167 473	1 140 381	1 121 978

Bevilgningsoversikt investering

	R 2021	Rev B 2022	2023	2024	2025	2026
Investeringer i varige driftsmidler	388 463	295 816	335 767	454 005	355 762	121 822
Tilskudd til andres investeringer	0	0	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	3 885	3 954	4 204	4 204	4 204	4 204
Utlån av egne midler	0	844				
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	392 348	300 614	339 971	458 209	359 966	126 026
Kompensasjon for merverdiavgift	66 011	45 867	32 071	11 049	2 070	2 000
Tilskudd fra andre	25 235	79 320	42 800	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	2 329	3 500				
Salg av finansielle anleggsmidler	1 329	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	76	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån	257 151	131 986	211 000	422 800	351 200	113 050
Sum investeringsinntekter	352 131	260 673	285 871	433 849	353 270	115 050
Videreutlån	31 446	90 000	70 000	70 000	70 000	70 000
Bruk av lån til videreutlån	31 446	90 000	70 000	70 000	70 000	70 000
Avdrag på lån til videreutlån	18 057	9 917	11 064	13 516	15 975	18 431
Mottatte avdrag på videreutlån	14 935	9 917	11 064	13 516	15 975	18 431
Netto utgifter videreutlån	3 122	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	51 989	30 972	5 804	10 104	5 304	5 304
Avsetning til bundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	5 922	0	0	0	0	0
Avsetning til ubundne investeringsfond	17 508	738	368	368	368	368
Bruk av ubundne investeringsfond	2 937	9 707	48 664	14 624	1 760	6 040
Sum overføring fra drift og netto avsetning	43 340	39 941	54 100	24 360	6 696	10 976
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0	0	0	0	0	0

Investeringer i varige driftsmidler

Tabellen viser tiltak som er lagt inn i økonomiplanen (tall i tusen).

Alle tall inkludert merverdiavgift, med unntak av investeringer i vann og avløp

	Prosjekt	2023	2024	2025	2026
	Sum investeringer vann	66 150	122 000	86 550	41 700
	Sum investeringer avløp	84 400	236 100	258 550	70 350
30002	Justeringsmva Joplassen/Kleiva	-368	-368	-368	-368
30011	Vei Agdenes-Snillfjord	9 375			
30028	Gravemaskin			3 750	
30033	GS Vormstad Nord	1 900			
30035	Smarte gatelys Orkland	2 500	2 500	2 000	
30036	Veihøvel	8 750			
30037	Driftsbil-vei			600	
30038	Fortau Øyumveien	313			
30040	Fortau Orkdalsveien		2 125		
30047	Fortau Steinsmoen		2 000		
30048	Fortau Tverradkomsten		1 625		
30049	Forebygging v/nedbør kommunal vei		1 875		
40003	Nytt Meldal helsetun	72 150			
40016	Ny Krokstadøra brannstasjon	9 350			
40052	Servicesenter Krokstadøra	28 250			
40056	Brannsikringstiltak boliger	2 000			
40063	Arbeidsbiler bygg	1 080	1 080	900	900
40065	Rådhus vindusbytte	2 750			
40067	Garderobeanlegg Orklahallen		27 500		
40072	Tak Orkland rådhus	9 500			
40073	Løkken kulturhus, nye sluker	1 875			
40074	Gjølme barnehage, nye kummer		163		
40075	Årlivoll skole, solskjerming/vinduer		375		
40076	Gjølme skole, skifte dører		250		
40077	Erik Aarviks gate 4, renovering	400			
40078	Bårdshaugsvingen 6, forprosjekt	200			
40079	Ombygging basseng Orkanger b.skole	18 750	6 250		
40080	Hardbruksboliger	2 750	2 750		
40081	Boliger Myrtunet	250			
50002	Driftsbil feiing	1 200			850
50006	Slottet brannstasjon framskutt enhet	2 562			
50009	E-kommune	1 250	1 250	1 250	1 250
50010	PC-er skole	2 250	2 250	2 250	2 250
50014	Fastlegehjemmel til en 0-avtale	280	280	280	140

	Prosjekt	2023	2024	2025	2026
50020	Brannbil høydeberedskap		6 000		
50021	Brannbil Orkanger	5 000			
50032	Robotklippere parker	200			
50033	Robotklippere/-støvsugere bygg	500			
50034	Brann, kommandobil vakt				1 000
50035	Brann, vaktbil Lensvik				950
50036	Brann, beredskapsbåt Slottet				300
50037	Brann, tankbil Meldal				2 500
50038	Oppgradering elbil-ladere	200			
80006	Helseplattformen		38 000		
	Sum investeringer i driftsmidler	335 767	454 005	355 762	121 822

Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

	Prosjekt	2023	2024	2025	2026
50007	Egenkapitalinnskudd KLP	4 204	4 204	4 204	4 204
	Sum aksjer og andeler	4 204	4 204	4 204	4 204

Kapittel 1 Innledning

Det var solide flertall bak beslutningen om å danne Orkland kommune i alle de fire kommunestyrene i 2016. Det hadde nylig blitt vedtatt ei fylkessammenslåing. Det overordnede målet med kommunesammenslåingen Orkland var å danne et aktivt og attraktivt tyngdepunkt sørvest i nye Trøndelag fylke, og bidra til at aktivitet og utvikling ikke bare skjedde i aksen Trondheim - Steinkjer.

Orkland har i løpet av sine snart tre år klart dette. Orkland er en offensiv næringskommune. Vi har fått til større bedriftsetableringer som Isfjord Norway og Norsk Kylling, etablert travbane og har god utvikling og vekst i eksisterende næringsliv. Vi har fått et godt rennommé som en kommune som vil og får til mye sammen med næringslivet. Dette ser vi også svært tydelig gjennom arbeidet med kommuneplanens arealdel, med mange innspill på både etablering av ny næring og videreutvikling av eksisterende virksomheter. Et av prosjektene i nasjonal størrelsesorden er Eiktyr, den grønne industriparken i Ustmarka.

I førersetet for videre utvikling

De fire kommunene som gikk sammen, var alle opptatt av å være i førersetet for videre utvikling. Ikke vente passivt på at det tvang seg frem endringer, men aktivt være med å styre utviklingen. Mange av utfordringene vi skal løse i Orkland, er en del av trender og utviklingstrekk som var tydelige lenge før sammenslåingstidspunktet. Det er lett å skylde på sammenslåingen, og sammenligne dagens virkelighet med situasjonen mange år tilbake. Det blir en urettferdig og uriktig sammenligning. Kommunene som gikk sammen, hadde utstrakt tjenestesamarbeid for å klare å levere tjenester av tilstrekkelig kvalitet. Mange ansatte ga uttrykk for at de ikke hadde et godt nok fagmiljø rundt seg og rekruttering av nøkkelpersonell var en stor utfordring.

Med økt størrelse øker også forventningene fra statlige myndigheter. Der de mindre kommunene opplevde større fleksibilitet til å operere med avvik knyttet til statlige krav og føringer, forventes det nå at Orkland klarer å levere tjenester i tråd med lovkrav. Dette er grunnen til at noen tjenester og tilbud som ble opplevd som bra nok tidligere, ikke er det lenger. Det er en innskjerping det kan være vanskelig å forklare til innbyggere og ansatte.

Ulike prioriteringer før sammenslåing

De tidligere kommunene hadde gjort ulike prioriteringer i sin drift. Vi har jobbet mye med tall og analyser for å se hva det vil koste å løfte hele Orkland opp på valgt tjenestenivå innen ulike fagområder. Det beste hadde selvsagt vært om vi kunne valgt det dyreste og beste fra den enkelte kommune på alle nivå, men da ville ikke pengene strukket til. Derfor er det nødvendig å gjøre en aktiv prioritering mellom ulike goder, og ikke bruke mer penger enn det vi har budsjett til. I nøkkeltallsdokumentet har vi sammenlignet Orkland med kommuner som ligner oss i Trøndelag, samt Kostra-gruppen vi tilhører og landsgjennomsnittet. Det gir et godt grunnlag for å se om vi bruker våre ressurser i tråd med våre prioriterte områder.

Solid styring har vært et bærende element i hele sammenslåingsprosessen og vi har klart å styre solid, også i de første driftsårene til Orkland.

En usikker verden

Orkland har fortsatt ikke hatt et normalt driftsår. De to første årene var preget av pandemien, og i februar i år invaderte Putin Ukraina. Krigen har gått sterkt inn på oss alle.

Orkland har tatt imot det største antallet flyktninger noen gang. Vi kjenner på et mer utrygt Europa, økende rente og et ustabil energimarked. Det har vært knapphet på enkelte varer. Både privat-husholdninger og virksomheter merker dette tydelig. Dette er faktorer som bidrar til usikkerhet inn i budsjetteringen både på drift, investering og i sosialbudsjettet.

Orkland har forholdsvis høy gjeldsgrad. I de første driftsårene har vi vært heldige med lav rente, og derfor har vi ikke merket gjelden like sterkt. Dette vil endre seg, og er noe vi må ta hensyn til framover.

Tjenestestruktur koster

Orkland har en bygningsmasse tilpasset fire kommuner. Totalt har vi over 155 000 kvadratmeter bygningsmasse. Dette koster mye å drifte og vedlikeholde. Dersom vi kunne redusert bygningsmassen ut fra det behovet Orkland har i dag, ville det gitt store innsparinger.

Tilbudsstrukturen er også tilpasset de tidligere kommunene slik en vurderte tjenestebehovet den gangen ulike formålsbygg ble oppført. Vurderingene den gangen var knyttet til behovene slik verden var da.

Tilbudsstruktur handler både om geografisk plassering og sammensetning av ulike tjenester. Orkland har en høy andel sykehjemsplasser sammenlignet med andre kommuner. Samtidig bruker vi like mye som andre kommuner på hjemmetjeneste. En høy andel sykehjemsplasser er en kostbar måte å gi eldreomsorg på. Andelen sykehjemsplasser og plasser for heldøgns omsorg er også geografisk skjevt fordelt i kommunen. Dette vil være en viktig diskusjon framover når det kommer til hvordan vi bruker ressursene. Det har de siste ti årene vært store endringer i befolkningsgrunnlag og sammensetningen av unge og gamle. I intensjonsavtalen ble det uttalt at skole- og barnehagestrukturen ikke skulle endres som følge av sammenslåingen, men når det ikke er tilstrekkelig mange barn igjen i skolen og barnehagen, blir det et spørsmål om hvor lenge det er faglig forsvarlig å opprettholde tilbudet.

Det er tjenestestrukturen som i stor grad driver kostnader, mens inntektene er beregnet ut fra en gjennomsnittsbetraktning om behov. Når behovet endrer seg uten at vi gjør noe med tjenestestrukturen, blir det det ubalanse mellom kostnader og inntekter. Så langt er det løst med generelle nedskjæringer. Det er en vei som ikke er bærekraftig over tid. Orkland kan ikke lenger bare bruke ostehøvelen, vi må tilpasse tjenestene til de reelle behovene vi har framover.

Alternative inntektskilder

Kommunens økonomiske ramme endres i takt med befolkningsendringene. Dersom endringene i Orkland er lik endringene på landsbasis, vil vi få vår andel av statsbudsjettets vekst i inntekter. Vi ser imidlertid at gruppen barn og unge har en større nedgang enn landet ellers. Det gjør at inntektene går ned og at tjenestenivået må tilpasses. Tilsvarende ventes en vekst i den eldste delen av befolkningen. Inntektene vi mottar er beregnet ut fra et kostnadsbehov.

Dersom Orkland velger en dyrere tjenestestruktur enn det vi får kompensert for gjennom inntektsystemet, bør vi ha ekstra inntekter for å finansiere dette. Staten vil ikke i overføringene til kommunene dekke merkostnader ved en tjenestestruktur som er knyttet til slik behovet en gang var.

Mulighetene for merinntekter for kommunen kan for eksempel være inntekter fra havbruksfond, inntekter fra produksjonsavgift på vindkraft, utbytte fra selskap kommunen eier eller eiendomsskatt.

Orkland har inntekter fra de førstnevnte, men har vedtatt å kun ha eiendomsskatt på kraftverk, vindkraftverk, kraftnett og anlegg omfattet av særskattereglene for petroleum, samt flytende oppdrettsanlegg i sjø. Vi har en ubrukt inntektsmulighet i eiendomsskatt. Det er mulig å innføre eiendomsskatt både på bolig, fritidseiendom og næring, for å øke inntektene våre framover.

Midlertidige inntekter

Orkland har som følge av kommunesammenslåingen over 52,6 millioner kroner ekstra som vi beholder i 15 år etter sammenslåingstidspunktet. Dette er penger som kan bidra til nødvendig omstilling som følge av sammenslåingen. De økonomiske utfordringene øker i handlingsplanperioden. Dersom vi utsetter å gjøre nødvendige grep nå, vil tiltakene uansett være nødvendig når merinntekten bortfaller fram i tid.

Modig, klok og nær

Budsjettarbeid handler om å finne riktig balanse mellom økonomiske rammer, forsvarlig drift, kvalitet, satsinger og tjenester nær der folk bor. Det kan ofte være vanskelig å forklare hvorfor en tjeneste ikke kan leveres lenger på samme måte som før. Forklaringen er imidlertid at behovene har endret seg samtidig som kravene til tjenesten har økt.

Det er viktig å ta innover seg hva som skjer dersom vi ikke håndterer utfordringene vi har identifisert. Det kan være fristende å utsette valg lengst mulig, i håp om at situasjonen skal gå over. Samtidig har vi sett hvordan det har gått med kommuner som har forsøkt å unngå å ta vanskelige valg. Det kan gå til et visst punkt, men da blir tiltakene enda mer dramatisk og rammer enda flere.

Vi må være modige i å møte utfordringene vi ser foran oss, kloke i tilnærmingen til løsninger og nær i forståelsen for reaksjonene tiltakene vil medføre. Samtidig må vi være bevisste på at dersom vi ikke foretar oss noe, vil situasjonen på sikt bli betydelig verre.

I arbeidet med tidligere handlingsplaner ble det lagt innsparingskrav på rammeområdene for å møte de utfordringene som kommunens økonomi står foran. Disse er løst for 2023 med konkrete tiltak, men utover i perioden gjenstår fortsatt betydelige utfordringer som må håndteres.

Ujevnt fordelt befolkningsvekst

Orkland hadde en svært god befolkningsvekst i fjor, og vi hadde også god befolkningsvekst i andre kvartal 2022. Tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB) viser at Orkland kommune nå har over 18 600 innbyggere. Omtrent halvparten av folketallsveksten i Orkland i år skyldes bosetting av ukrainske flyktninger. Det er usikkert hvor lenge de blir boende i Orkland. Den øvrige folketallsveksten skyldes ordinær tilflytting. Noe av tilflyttingen antar vi skyldes de store næringsetableringene vi har fått. Hvordan veksten blir framover påvirkes av om vi klarer å få til flere større næringsetableringer, og det er trolig at veksten ikke blir jevnt fordelt i kommunen.

Det er press på sentrumsnære områder, og befolkningsnedgang i mer rurale strøk. Dette er i samsvar med den nasjonale utviklingen. Det bekrefter også den utviklingen som har vært siste ti årene i Snillfjord, Agdenes og Meldal. Dette gir en sorg for bygdene som mister sin vitalitet, men vi må passe på at det ikke blir en kamp mellom sentrum og periferi. Vi skal bruke styrkene i Orkland til å utvikle hele geografien. Dersom Orkanger som by utvikler seg, vil det også gi arbeidsplasser og bosetting i resten av kommunen.

Gode tjenester for de som trenger oss aller mest

Orkland står overfor vanskelige valg framover. Vi slo oss ikke sammen for å gjøre det enkelt, men for å få til mer sammen. Vi har bevist i de første årene at vi får til det. Vi har bygd sterkere fagmiljø og et bredere tjenestetilbud til våre innbyggere.

Vi har håndtert en pandemi sammen på en god måte. Vi står midt i en flyktningkrise, og har bosatt flyktninger i hele kommunegeografien. Vi har sett hjertevarme lokalsamfunn som har i varetatt nye innbyggere på en god måte. Vi har sett fagfolk finne hverandre på tvers av geografi og fagområder til det beste for de vi er her for. Det viktigste vi skal få til sammen er å utvikle Orkland til et aktivt og attraktivt tyngdepunkt sørvest i Trøndelag. Til en attraktiv næringskommune og en flott kommune å bo og virke i. Vi skal levere gode tjenester til våre innbyggere, og med sterke fagmiljø skal vi klare å levere bedre tjenester til de som trenger oss aller mest!

Sammen bygger vi Orkland.

Kapittel 2 Satsinger og utfordringer

Digitalisering

M4 arbeide målrettet med innovasjon og digitalisering, samt bidra til å utjevne ulikheter i digitale ferdigheter.

Temaplan digitalisering ble politisk vedtatt 23.06.2021. Planen har hovedmålet «En enklere og bedre hverdag for orklendingene». Vi skal ved hjelp av digitalisering gi bedre tjenester, bidra til effektiv offentlig ressursbruk og økt verdiskaping. Temaplanen konkretiserer det nasjonale målbildet til spesifikke mål og satsinger for Orkland kommune. Den bygger på de mål og strategier vi har i kommuneplanens samfunnsdel «Slik bygger vi Orkland sammen».

Det førende prinsippet er at vi ikke skal digitalisere for teknologiens skyld, men for å tilby bedre tjenester for innbyggerne våre.

Arbeidet med å realisere planen er godt i gang. Digitalt førstevalg er et bærende prinsipp i tjenesteutviklingen. Vi jobber målrettet med samarbeid, både regionalt og nasjonalt i samspill med DigiTrøndelag og KS. Digital modenhet er definert som vår største kompetanseutfordring fremover. Derfor er det satt i gang kartlegging av digital modenhet i organisasjonen. Så langt er det gjennomført kartlegging i stab, skole og barnehage. Hjemmetjenesten er i gang med tilsvarende kartlegging. Videre kartlegging og oppfølging vil følge på de andre tjenesteområdene i kommunen. Dette er en viktig byggestein i arbeidet med digital kompetanseheving.

I 2022 har vi jobbet med å få våre tjenester over i skybaserte løsninger. Neste år vil porteføljestyring og digitalisering, automatisering og robotisering av saksbehandling bli prioritert. Formålet er bedre tjenester som sikrer rettferdige resultat, raskere svar til innbyggere og potensiell gevinstrealisering i form av både arbeidsressurser og økonomi.

Vi viderefører satsingen knyttet til det skjerpede trusselbildet når det gjelder informasjonssikkerhet. Vi har styrket bemanning og kompetanse innen området. Høsten 2022 gjennomfører vi, som en av de første kommunene i landet, beredskapsøvelse med utgangspunkt i helhetlig ROS-cyberangrep. Øvelsen har et læringsfokus. Evaluering, kursing og videre oppfølging vil bidra til økt bevisstgjøring, kompetanseutvikling og bedre kvalitet. Vi står overfor et trusselbilde i stadig endring. Det kan føre til at vi må gjøre tiltak utover det vi har dimensjonert for i handlingsplan med budsjett. Orkland kommune følger løpende de anbefalinger som nasjonale myndigheter gir knyttet til informasjonssikkerhet.

Det skjer også et omfattende arbeid innen digitalisering for bedre tjenester innen samfunn, helse og mestring og oppvekst. Vi jobber med å få velferdsteknologi som en integrert del av tjenestetilbudet innen helse. Det er god utvikling knyttet til teknologi og digital didaktikk (undervisning i en digital verden) på oppvekstområdet. Samfunnsområdet er i gang med utprøving av roboter innen tekniske tjenester og dronefotografering innen plan og byggesak. Vi utvikler videre kommunens kommunikasjon via digitale løsninger (nettside, MinSide, digital dialog, webinar med mer) og jobber for bedre universell utforming for økt tilgjengelighet.

Digitalt utenforskap er ansett som en av de største demokratiske utfordringene i vår tid. Det er et potensial for å se dette arbeidet i sammenheng med den generelle satsingen på å motvirke utenforskap.

Utenforskap

K3 hindre utenforskap og konsekvenser av sosial ulikhet gjennom tidlig innsats og koordinerte tjenester.

De fleste som bor og lever i Orkland har trygge og gode liv. Likevel er det for mange også i vår kommune som av forskjellige årsaker står i utkanten av eller utenfor fellesskapet. Orkland har identifisert utenforskap som en av kommunens aller største utfordringer.

Kommunen har et signifikant høyere antall unge uføre sammenlignet med landet for øvrig. Utfordringen var til stede i alle de fire kommunene som ble til Orkland kommune, og det er iverksatt tiltak både i de tidligere og i ny kommune for å motvirke denne trenden. Det er behov for å koordinere tiltakene og iverksette mer målrettet innsats. Det er behov for et program mot utenforskap.

Noen sentrale føringer vil påvirke arbeidet vårt med utenforskap. Eksempel på dette er barnevernsreformen, rusreformen, kompetanseløftet for inkluderende praksis i skoler og barnehager og revidering av veilederen *Sammen mot mestring*. I dag jobber vi med utenforskap på ulike måter, både forebyggende og kurative. Vi jobber gjennom brede generelle tiltak, målrettede tiltak på gruppenivå, og tiltak på individnivå. I en kommune med over 18 600 innbyggere er det krevende å få alle disse dimensjonene til å henge sammen på en smidig og koordinert måte.

Utenforskap kan ramme alle aldersgrupper. Prisen for utenforskap er høy, både for den enkelte og for samfunnet. Årsakssammenhengene er ofte sammensatte. Situasjonen i Orkland er at næringslivet trenger faglært arbeidskraft. Vi trenger at flere unge gjennomfører utdanningen sin på normert tid, det er for mange unge uføre og kommunen ønsker at flest mulig mestrer livet sitt.

Både enkeltmennesker og grupper av mennesker kan stå utenfor samfunnet eller på siden av fellesskapet. Utenforskap kan handle om manglende deltakelse i arbeidsliv eller utdanning, eller manglende språklig eller kulturell tilknytning til samfunnet for øvrig.

Samlet har vi fire kategorier utenforskap:

- Utenforskap i skole
- Utenforskap i arbeidslivet
- Sosialt utenforskap
- Økonomisk utenforskap

Vi kjenner derfor årsakene til utenforskap: omsorgssvikt, rus, fattigdom, ensomhet, psykiske helseproblemer, manglende integrering, frafall i utdanning, langvarig sykefravær, nedsatt funksjonsevne, mobbing og arbeidsledighet. Vi kjenner også noen faktorer som motvirker utenforskap: trygg relasjon til en voksen i barnehagene eller skolen, tidlig identifisering og intervensjoner i familier med barn i risikogrupper.

Orkland kommune har i løpet av 2022 satt i gang en programsatsing med fem prosjekt for å redusere utenforskap.

Programsatsingen skal gå over flere år, der delprosjektene vi starter med avløses av nye delprosjekter basert på konklusjoner i de første delprosjektene. Vi vil rette innsatsen i fire prosjektene mot alle barn og unge i alderen 0 til 24 år. I det femte og siste prosjektet vil vi rette innsatsen mot personer i alderen 16 til 35 år. Det vil kunne ta noen år før vi ser resultatene av denne innsatsen i statistikken over unge uføre. Vi antar at de første resultatene vil kunne ses i løpet av en syvårsperiode.

Prosjektene er forankret innenfor fagområdene oppvekst, helse og mestring og kultur.

- *Prosjekt 1:* Lage et tydelig utfordringsbilde med gjennomgang og evaluering av tiltak.
  - Finne måleindikatorer for utenforskap.
  - Skaffe oss et helhetlig bilde og vurdering av det vi allerede gjør. Vurdere samordning og dialog mellom ulike hjelpetilbud og tiltak.
- *Prosjekt 2:* Inkluderende oppvekstmiljø.
- *Prosjekt 3:* Praktisk retting av skole og barnehage, og samarbeid med næringsliv.
- *Prosjekt 4:* Flere unge skal fullføre videregående opplæring. Vi skal styrke fraværarbeidet i skolen.
- *Prosjekt 5:* Arbeid og mestring: kommunen som arbeidstreningsarena.

Programmet og delprosjektene krever solid forankring både i politisk og administrativ ledelse, og i tjenestene. Vi har identifisert et behov for å jobbe med holdninger og verdier blant kommunalt ansatte for å ikke bidra til utenforskap gjennom egen adferd. Dette innebærer et arbeid for å heve kompetansenivået blant alle ansatte - skape felles forståelse for hvem som er i risikogruppen og hvordan vi kan jobbe med dette. Særlig oppmerksomhet må vi ha rundt barn og familier eller grupper med opphopning av risikofaktorer. Det krever kompetanse for å kartlegge dette tidlig. Det krever at vi er villige til å måle om det vi gjør virker. Det er en risiko for at det rapporteres overdrevne positive resultater i kampen om ressurser. Vi bør unngå profesjonskamper. Dette kan åpne opp for å se på nye måter å fordele oppgaver mellom tjenestene på.

I 2023 vil vi jobbe med å konkretisere programsatsingen ytterligere. Vi vil søke Statsforvalteren om skjønnsmidler. Utover dette må vi beregne egeninnsats med våre egne ansatte inn i en slik programsatsing.

Næringsarbeid

M1 samarbeide aktivt med innbyggere, frivilligheten og næringslivet for å møte framtidens utfordringer.

M3 vektlegge kompetansebygging i samarbeid med forsknings og utviklingsmiljø, arbeidsliv og lokalsamfunn.

M5 synliggjøre Orkland som et attraktivt sted å bo og arbeide for å øke tilflytting og redusere tap av kompetanse til storbyene.

M6 stimulere barn og unges nysgjerrighet, utforskertrang og kreativitet for framtidens samfunn og arbeidsliv, med særlig vekt på yrkesretta fag, teknologi, innovasjon og entreprenørskap.

M14 legge til rette for et variert og solid næringsliv i hele Orkland, der våre sterke industritradisjoner utnyttes som regionalt fortrinn.

M15 legge til rette for aktivt og bærekraftig jordbruk, skogbruk, reindrift og havbruk.

M16 bidra til videreutvikling av reiselivet og stimulere innbyggere og tilreisende til økt bruk av kultur-, handels- og opplevelsestilbudet i Orkland.

M17 være en god vertskommune for næringslivet der kommunal innsats og vilje til å levere gode løsninger i samarbeid med næringslivet prioriteres.

Orkland kommune har som mål å være næringskommune nummer én i Trøndelag. På få år har det blitt etablert over 500 nye arbeidsplasser innen næringsmiddelindustri. Forhåpentligvis vil flere aktører komme til i årene framover.

Orkland kommune var en av søkerne for å tiltrekke seg ny grønn næring under initiativet til Norsk Hydro, Equinor og Panasonic. Svært mange kommuner i Norge deltok i konkurransen om en batterifabrikketablering, ved å tilrettelegge for areal og annen nødvendig infrastruktur. Dessverre ble initiativet skrinlagt, det ble ingen etablering i Norge. Initiativet ga likevel kommunen god innsikt i og kunnskap over hvilke forutsetninger vi har for å lykkes innenfor kraftkrevende industri og grønn omstilling. Grunnmuren med industrihistorie, attraktiv serviceindustri, krafttilgang, næringsarealer, beliggenhet og nærhet til trondheimsmarkedet og forskningsmiljøet ved NTNU/SINTEF gjør kommunen attraktiv. En godt utbygd regionhavn og korte avstander er også viktig.

I 2022 ble Norsk industriutvikling AS etablert med tanke på etablering av grønn industri i Ustmarka. Det er fornybarselskapet Valinor som står bak satsingen til Norsk industriutvikling AS. Det pågår nå et arbeid med arealplan som skal vedtas i 1. kvartal 2023. Dette kan gi Orkland nye satsinger innenfor grønn industri. Både relatert til Norsk industriutvikling, men også ved initiativet til Thamshavn Næringspark AS i tilknytning til Elkem Thamshavn. Begge initiativene kan gi uante muligheter for Orkland, under forutsetning av at næringsareal tilrettelegges. Det vil også kunne gi store muligheter for befolkningsvekst – med de muligheter og utfordringer det medfører for kommunale tjenester. Det vil derfor være viktig å planlegge for dette. Kommunedirektøren har allerede satt i gang et initiativ som skal vurdere konsekvenser ved å tilrettelegge for betydelig vekst av arbeidsplasser i Orkland.

Etablering av nye bedrifter i Orkland gjør at vi tiltrekker oss nye innbyggere. Økt handel og næringsaktivitet er avgjørende for positiv befolkningsutvikling i Orkland.

Arbeidet og ferdigstillingen av arealdelen i kommuneplanen blir avgjørende for hvilke næringer kommunen kan tilrettelegge for i framtida. Tilgang på nok attraktive næringsarealer er et premiss for videre utvikling. Næringsarealer krever tilgang til god infrastruktur som vei, vann og avløp, krafttilgang og sentralitet til serviceindustri og samferdsel.

Orkland kommune skal legge til rette for å styrke bosettingsgrunnlaget og legge vekt på samskaping med næringsliv, organisasjonsliv, frivillighet og innbyggere. Dette er en utfordring som kommuneorganisasjonen ikke kan løse alene. Næringslivet har generelt klart seg godt i Orkland, men koronapandemien og nå en pågående krig i Ukraina har gitt utfordringer for deler av næringslivet. Det gjelder økte råvarepriser, tilgang på råstoffer eller generelt økte kostnader. Dette vil gi flere næringer utfordringer med videre vekst og utvikling på kort sikt.

Orkland kommune vedtok nye vedtekter for næringsfondet i 2021. I henhold til de nye vedtektene ble det våren 2022 tildelt og avsatt midler på til sammen 300 000 kroner.

Klima, energi og miljø

M7 arbeide helhetlig, systematisk og forebyggende for å redusere risiko og konsekvensene av uønska hendelser, flom, tørke, skred og ras

M8 ha en effektiv og bærekraftig arealutnyttelse, som tar vare på både dyrka og dyrkbar mark, og naturmangfoldet

M9 være en pådriver for miljøvennlig forbruk og sirkulær økonomi, med fokus på gjenvinning, gjenbruk, redusert avfallsmengde og matsvinn

M10 gjennomføre innovative, fornybare og lønnsomme energiltak i kommunale bygg og anlegg, samt være en pådriver for redusert energibruk i hele kommunen

M11 ha miljømessige og etiske krav ved kommunale innkjøp

M12 utarbeide årlige klimabudsjett og klimaregnskap som synliggjør ressursbehov, prioriteringer, ansvar og måloppnåelse for å skape et klimavennlig samfunn

M13 bidra til at barn og unge utvikler naturglede, respekt for naturen og klima- og miljøbevissthet

M15 legge til rette for aktivt og bærekraftig jordbruk, skogbruk, reindrift og havbruk

N9 ha gode og trafiksikre samferdselsløsninger. Gjøre det lettere å gå, sykle og reise kollektivt

N10 utvikle en god og bærekraftig infrastruktur innen veg, vann, avløp og renovasjon- og avfallshåndtering. Mobil- og bredbåndsdekning i hele kommunen

N11 bidra til bo- og levemiljø uten helseskadelig støy

Kommuneplanens samfunnsdel er tydelig koblet til FNs bærekraftsmål, og har et eget delmål med strategier under *modige Orkland*, som konkret omhandler klima og miljø.

Satsinger innen klima- og miljøarbeidet:

- Vi skal balansere målet om å være næringskommune nummer én og samtidig ivareta FNs bærekraftsmål.
- Kommunens anskaffelsesstrategi skal sikre miljøriktige løsninger.
- Vi er med i fylkeskommunens bærekraftnettverk, i både styringsgruppe og sekretariat.
- Orkland kommune er med i et nystartet lokalt ombruksprosjekt. I første omgang prioriteres gjenbruk av kontormøbler.
- I løpet av 2023 skal det vedtas temaplan for klima, energi og miljø, der vi også inkluderer klimabudsjett.
- Vi skal ivareta miljøaspektet når vi bygger, og er medlem i Grønn byggallianse.
- Sterkere satsing på energieffektivisering og alternative energikilder i kommunale bygg og kommunal drift.
- Forslaget til kommuneplanens arealdel inkluderer bestemmelser som vektlegger bærekraft, klima og miljø.
- Vi skal jobbe for å få statlige myndigheter til å ta ansvaret for miljøutfordringene fra gruvevirksomheten på Løkken Verk.

Samfunnssikkerhet og beredskap

M7 arbeide helhetlig, systematisk og forebyggende for å redusere risiko og konsekvensene av uønska hendelser, flom, tørke, skred og ras.

M1 samarbeide aktivt med innbyggere, frivilligheten og næringslivet for å møte framtidens utfordringer.

Visjonen i arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap

Orkland skal være en trygg og sikker kommune for alle som bor, oppholder seg, har sitt virke, eller har eiendom i kommunen.

Arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap fordeler seg grovt på fem områder

- ROS-analyser
- Beredskapsplaner
- Øvelser
- Håndtering av reelle hendelser
- Evalueringer og forbedringer

Helhetlig ROS-analyse

Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) er et viktig verktøy for å ha søkelys på de vesentligste temaene på beredskapsområdet. Kommunens helhetlige ROS-analyse ble vedtatt av kommunestyret i juni 2021.

Følgende hovedområder er belyst:

- *Naturhendelser:* Omfatter alt fra storm og uvær til skred, flom og smitte av folk og dyr, utfordringene med forurensning fra de nedlagte gruvene på Løkken Verk og til sikkert og rent drikkevann.
- *Storulykker:* Omfatter større ulykker i industri og i trafikken, skips- og havneulykker, brann ved omsorgsinstitusjoner og industri, samt mulig atomulykke.
- *Tilsiktede hendelser:* Omfatter pågående livstruende vold (PLIVO) til trussel om det samme. Gisselsituasjoner, IT-cyberangrep og omdømmekriser inngår også her.

Overordnet beredskapsplan

Cirka 50 beredskapstiltak ble synliggjort i ROS-analysen. Tiltakene er overført til kommunens overordnede beredskapsplan og håndteres videre med utgangspunkt i beredskapsplanen. Ingen av disse tiltakene er med som forslag til finansiering ved denne rulleringen av budsjett og handlingsplan. De fleste tiltakene fordrer heller ikke tilleggsfinansiering. Kommunen hadde ved årsskiftet tilsyn fra Statsforvalteren på hele beredskapsområdet, inklusiv overordnet beredskapsplan, helseberedskap og psykososialt kriseteam. Tilbakemeldingene var gode, og ingen avvik ble funnet. Overordnet beredskapsplan ble vedtatt av kommunestyret i oktober 2022. Beredskapsplanen, sammen med helhetlig ROS-analyse, er førende for alt beredskapsarbeid fremover.

Krig, cyber- og atomsikkerhet

I arbeidet med handlingsplan er det alltid det som skjer fremover som er av betydning. Krigen i Ukraina har ført til en stor flyktningstrøm. Orkland kommune tar sin del av ansvaret med bosetting også i 2023. To andre fokusområder som er omtalt i ROS-analysen, men forsterket gjennom de krigshandlingene som foregår, er cybersikkerhet og atomsikkerhet. Her vil kommunen øve og legge planer for å være best mulig forberedt ved en eskalering av situasjonen. Det stilles spørsmål om tilfluktsrom og kvaliteten på disse. Kommunen har god oversikt og de fleste tilfluktsrommene er private. Tre av tilfluktsrommene er offentlige, samtlige lokalisert på Orkanger.

Psykososialt kriseteam

Teamet består av 12 personer fra kommunale tjenesteområder. I tillegg deltar politistasjonssjefen og en prest. Teamet bistår årlig i 10 til 20 saker. Hver sak er krevende, selvsagt mest for de berørte, men også for deltakere i teamet kan det være tøft. De må være trygge i rollen for å yte best mulig bistand. Derfor er det en prioritert oppgave å gjennomføre opplæring av kriseteamet, også for å ivareta nye medlemmer. Det er viktig med debriefing av teammedlemmene som har bistått i alvorlige saker. Dette er et lederansvar.

Koronasituasjonen

Etter snart tre år med pandemihåndtering er det nå mindre behov for koordinering via beredskapslinjen. Målsettingen er at videre tiltak knyttes til ordinær drift og håndteres av helsetjenesten. Kommunen har også opparbeidet et solid lager av smittevernustyr. For å unngå at lagerbeholdningen går ut på dato, må utstyret rulleres og suppleres.

Arbeidsgiver

Arbeidsgiverpolitikken for Orkland kommune bygger på kommuneplanens samfunnsdel, og har fått navnet *Best i møte med mennesker*. Arbeidsgiverpolitikken viser de handlinger, holdninger og verdier som kommunen som arbeidsgiver skal stå for. Å være best i møte med mennesker skal kjennetegne alle ledere og medarbeidere i jobben vi gjør for Orkland kommune.

N12 være best i møte mellom mennesker.

N13 sikre et åpent og inkluderende arbeidsmiljø, og bygge en felles organisasjonskultur basert på kommunens visjon og verdier.

N14 sørge for at alle medarbeidere og ledere har en tverrfaglig tilnærming i tjenesteutøvelsen.

N15 prøve ut nye måter å jobbe på gjennom samskapning, ha kultur for å akseptere risiko, styre usikkerhet og lære av feil.

N16 utvikle en heltidskultur og legge til rette for ansatte med behov for en tilpasset arbeidssituasjon.

Partssamarbeidet er ivaretatt gjennom tillitsvalgtforum der alle hovedtillitsvalgte deltar, og fagforum for hovedsammenslutningene på hvert tjenesteområde. Partssamarbeidet blir ivaretatt lokalt på den enkelte enhet gjennom HMS-utvalgene.

Internkontroll med helse, miljø og sikkerhet blir først og fremst ivaretatt gjennom personalledelse på alle nivåer og ansvarliggjorte medarbeidere som kan vurdere helse, miljø og sikkerhet i sin egen arbeidshverdag. Arbeidsmiljøet blir kartlagt gjennom årlige vernerunder og annethvert år gjennom medarbeiderundersøkelser. I tillegg er arbeidsmiljø tema i de årlige medarbeidersamtalene mellom medarbeider og leder.

Bemanning

De største bemanningsutfordringene framover er å tilpasse og mobilisere den interne bemanningen til de demografiske endringene som påvirker tjenestebehov og struktur. Samtidig vil naturlig turnover føre til et stort behov for arbeidskraft. Disse må til dels rekrutteres fra et arbeidsmarked med lav arbeidsledighet og stor etterspørsel fra andre arbeidsgivere.

I handlingsplanperioden vil vi fortsette arbeidet med å få på plass en strategisk og operativ bemanningsplanlegging som er koblet til de økonomiske nøkkeltall i kommunens handlingsplan.

Bemanningsplanleggingen handler også om kompetanse og hvordan denne skal anskaffes, utvikles og endres. Temaplan kompetanse og heltid legger føringer for dette arbeidet framover.

Rekruttering

I likhet med store deler av arbeidslivet har også Orkland kommune rekrutteringsutfordringer for enkelte stillingsgrupper. Dette gjelder spesielt ledere, sykepleiere, vernepleiere og ingeniører. Vi ser samtidig at det blir vanskeligere å rekruttere medarbeidere til stillinger utenfor de mest sentrale strøk. Dette gjelder særlig helsepersonell.

I rekruttering konkurrerer kommunen med andre kommuner, næringsliv, andre helsetjenester og interkommunale selskaper. I temaplan for kompetanse og heltid er følgende tiltak prioritert for å møte rekrutteringsutfordringene og redusere turnover på markedsutsatte grupper:

- Utvikle intern rekrutteringsfaglig kompetanse og heve kvaliteten på rekrutteringsprosessene
- Ivareta konkurransedyktig lønn
- Videreføre satsing på sykepleierutdanning
- Målrettet markedsføring mot potensielle jobbsøkere
- Utvikle lønnsystemet med hensiktsmessige ordninger
- Faglig utvikling hos ansatte

Kompetanseutvikling

Den generelle samfunnsutviklingen fører til endrede kompetansekrav i norske kommuner. Dette skyldes større endringstakt, teknologisk utvikling og nye krav til kommunale tjenester.

Sammensetningen av den formelle og uformelle kompetansen er viktig for å møte disse kravene. En av måtene å vise utviklingen av kompetanse på, er å se på endringer i utdanningsprofilen for kommunen. Tabellen viser sammensetningen av formell kompetanse for kommunen totalt:

År	Ufaglærte	Faglærte/ fagskole	Høyere utd. min. 3 år
2020	12 %	38 %	50 %
2021	12 %	38 %	50 %
2022	11 %	37 %	52 %

I årene etter kommunesammenslåingen ser vi ikke store endringer i utdanningsprofilen for kommunen samlet sett, noe som er naturlig i et kort tidsperspektiv. Det satses på fagutdanning og det er også flere som tar høyere utdanning, for eksempel masterstudium. Samtidig ser vi at tilgangen på faglært arbeidskraft kan være begrenset, noe som for enkelte tjenester fører til at vi ansetter ufaglærte. Siden 2020 har vi likevel sett en tydelig trend som viser at antall ansettelse av ufaglærte har gått ned.

Lærlingearbeidet følger strategien som er beskrevet i temaplan kompetanse og heltid. I løpet av 2021-2022 er det etablert faste felles samlinger for lærlinger og nettverk for veiledere. Per i dag finansieres 35 ordinære lærlingplasser, inkludert ekstra tildeling til tre lærlingplasser som ble gitt som et ledd i disponeringen av årsoverskuddet for 2020. Rammen ble utvidet med én ekstra lærlingplass fra og med høsten 2022. Finansieringen av den ekstra tildelingen på tre lærlingplasser går ut i august 2023. For å opprettholde antall lærlingplasser tilsvarende KS sin målsetting om to lærlingeplasser per 1000 innbyggere, er det behov for finansiering av to lærlingplasser fra og med august 2023. Netto kostnad per lærlingplass per år, inkludert sosiale kostnader og arbeidsgiveravgift, er beregnet til 215 000 kroner for 2023.

Framover er det viktig for Orkland kommune å redusere bruken av ufaglært arbeidskraft for å sikre best mulig kvalitet på tjenestene. Som arbeidsgiver må vi derfor gi mulighet for ansatte til å ta fagutdannelse. Vi må også fortsette det systematiske arbeidet med å etterspørre fagbrev ved rekruttering. Samtidig blir det stadig viktigere med personell med høyere utdanning, grunnet nye kompetansekrav og endring av oppgaver som følge av digitalisering. I den vedtatte temaplanen for kompetanse og heltid er det fastsatt seks områder av spesiell betydning for å utvikle kompetanse:

- Øke den digitale modenheten og legge til rette for digital transformasjon av tjenester
- Ivareta samfunns- og arbeidsgiveransvaret knyttet til lærlingordningen
- Være best i møte med mennesker
- Utvikle og samordne den operative ledelseskompetansen
- Øke kompetansen på tverrfaglig samarbeid/teamarbeid/prosjektarbeid
- Øke og vedlikeholde kompetanse på regelverk og internkontroll

Heltidskultur

Det står i kommunens arbeidsgiverpolitikk at hele og faste stillinger er et grunnprinsipp som skal følges opp med tiltak som fremmer heltidskultur. Det handler om at arbeidsgiver både skal tilby hele faste stillinger og samtidig arbeide for at ansatte vil jobbe heltid. Heltidskultur er viktig for å bidra til bedre kvalitet i tjenestene, mer effektiv organisering og et bedre arbeidsmiljø som skal sikre høyere nærvær. Utviklingen de to siste årene er positiv med en gjennomsnittlig stillingsstørrelse på 81 prosent for 2020 og 83 prosent for 2021.

Følgende tiltak skal gjennomføres de nærmeste årene som følge av vedtatt temaplan:

- Sykefravær og arbeidsmiljø
- Informasjon og bevisstgjøring om pensjon
- Øke involvering og autonomi gjennom lederutvikling og «beste praksis»
- Tydeligere permisjonspraksis
- Øke det generelle utdanningsnivået

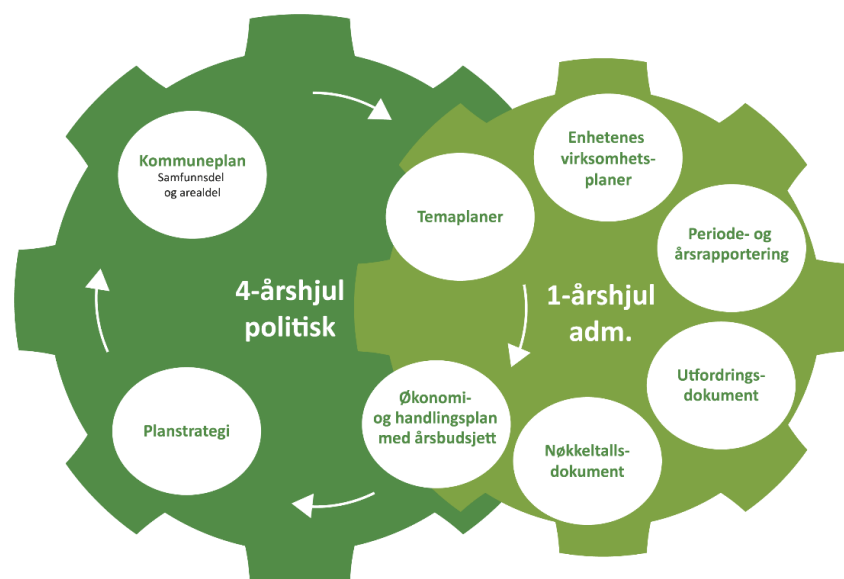
Sykefravær og nærværarbeid

Arbeidsgiverpolitikken understreker at et godt arbeidsmiljø er en forutsetning for at vi trives og kan gjøre en god jobb. Sykefraværet koster Orkland kommune cirka 50 millioner kroner i året i direkte netto fraværskostnader. I tillegg kommer indirekte kostnader ved potensielt dårligere tjenester og innleie av vikarer.

Viktige tiltak framover vil være:

- Sikre etterlevelse av etablerte rutiner og oppfølging av vernerunder og medarbeiderundersøkelse.
- Operativ lederopplæring i håndtering av sykefravær og oppmerksomhet på nærværsfaktorer.
- Skreddersydde tiltak knyttet til tjenester og enheter med særlig høyt sykefravær.
- Identifisere alternative arbeidsoppgaver som egner seg som tilrettelegging på enhets- og avdelingsnivå.
- Bruke de etablerte HMS-utvalgene på enhetsnivå aktivt for oppfølging og kontinuerlig prioritering av arbeidsmiljø og sykefravær.
- Videreutvikle internkontrollarbeidet innen HMS.
- Følge opp resultatene fra medarbeiderundersøkelsen 2022.

Kapittel 3 Det kommunale plansystemet, våre verdier og visjon

Overordnede målsettinger og strategier

Kommuneplanens samfunnsdel er det strategiske styringsdokumentet som peker på hva Orkland kommune skal satse spesielt på i perioden 2020-2032. Det betyr ikke at vi skal slutte med det som ikke nevnes i dokumentet, men vise hvor vi skal rette innsats og ressurser spesielt for å nå målene vi har satt.

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt av kommunestyret 28.10.2020 i sak 77/20.

Visjon og verdier

Orkland kommunes målsettinger og strategier er koblet til FNs bærekraftsmål, vår egen visjon *Sammen bygger vi Orkland* og våre verdier *modig, klok og nær*.

Kommunens plansystem

Orkland kommunes plansystem består av følgende hovedelementer:

- Strategisk del - med samfunnsdel, planstrategi og arealdel.
- Handlingsdel - utfordringsdokument, nøkkeltallsdokument, handlingsplan med budsjett, temaplaner og virksomhetsplaner.
- Rapportering og læring - innspill og overordnede veivalg til samfunnsdel og arealdel.

Hovedmål og delmål i samfunnsdelen

Hovedmålene i kommuneplanens samfunnsdel er tredelt, etter kommunens verdier:

Hovedmål – Modige Orkland

Orkland skal være MODIG og arbeide målrettet med innovasjon, næringsutvikling og digitalisering for å møte framtidens utfordringer. Samtidig skal kommunen og lokalsamfunnene motvirke konsekvensene av klimaendringer og stille seg i front for lavutslippssamfunnet.

Delmål – Modige Orkland

- *Orkland møter framtidens utfordringer på en offensiv måte.*
- *Orkland skal være et smart, grønt og framtidsretta samfunn.*
- *Orkland skal være næringskommune nummer én i Trøndelag.*

Hovedmål – Kloke Orkland

Orkland skal være KLOK og se motstridende interesser og legge til rette for samarbeid og dialog. Målet er å være et tilgjengelig, trygt, mangfoldig og aktivt samfunn.

Delmål – Kloke Orkland

- *Orkland skal være et inkluderende samfunn for mennesker i alle livsfaser, med ulike forutsetninger og funksjonsevner, der den enkelte opplever tilhørighet, mestring, trivsel, og tar medansvar.*
- *Orkland kommune skal ha en bærekraftig økonomi og effektiv tjenesteproduksjon.*

Hovedmål – Nære Orkland

Orkland kommune skal være NÆR og arbeide for gode menneskemøter, møte individuelle behov og ta hele Orkland i bruk.

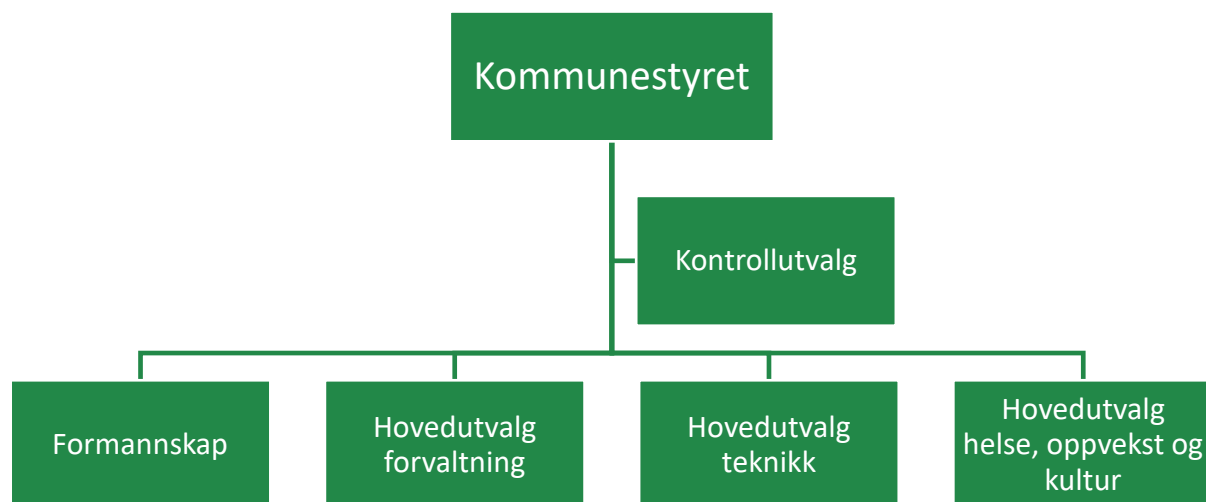
Delmål – Nære Orkland

- *Orkland skal ha en aktiv og bærekraftig by- og stedsutvikling.*
- *Orkland kommune skal være en attraktiv arbeidsgiver med god organisasjonskultur som innbyggerne har tillit til.*

Kapittel 4 Organisering og styring

Politisk organisering

Den politiske organiseringen i Orkland kommune skal bidra til å nå målene i kommuneplanens samfunnsdel og underliggende planer. Dette innebærer at Orkland kommune skal legge til rette for engasjement og deltagelse i utvikling av lokalsamfunnet og samhandling mellom kommune, lokalsamfunn og næringsliv. Kommunestyret vedtok 25.05.2022 ny politisk organisering av Orkland kommune gjeldende fra kommunevalget høsten 2023:

- Orkland kommunestyre skal ha 43 representanter.
- Orkland formannskap skal ha elleve representanter.
- Hovedutvalg forvaltning skal ha elleve representanter.
- Hovedutvalg for teknikk skal ha ni representanter.
- Hovedutvalg for helse, oppvekst og kultur skal ha elleve representanter.

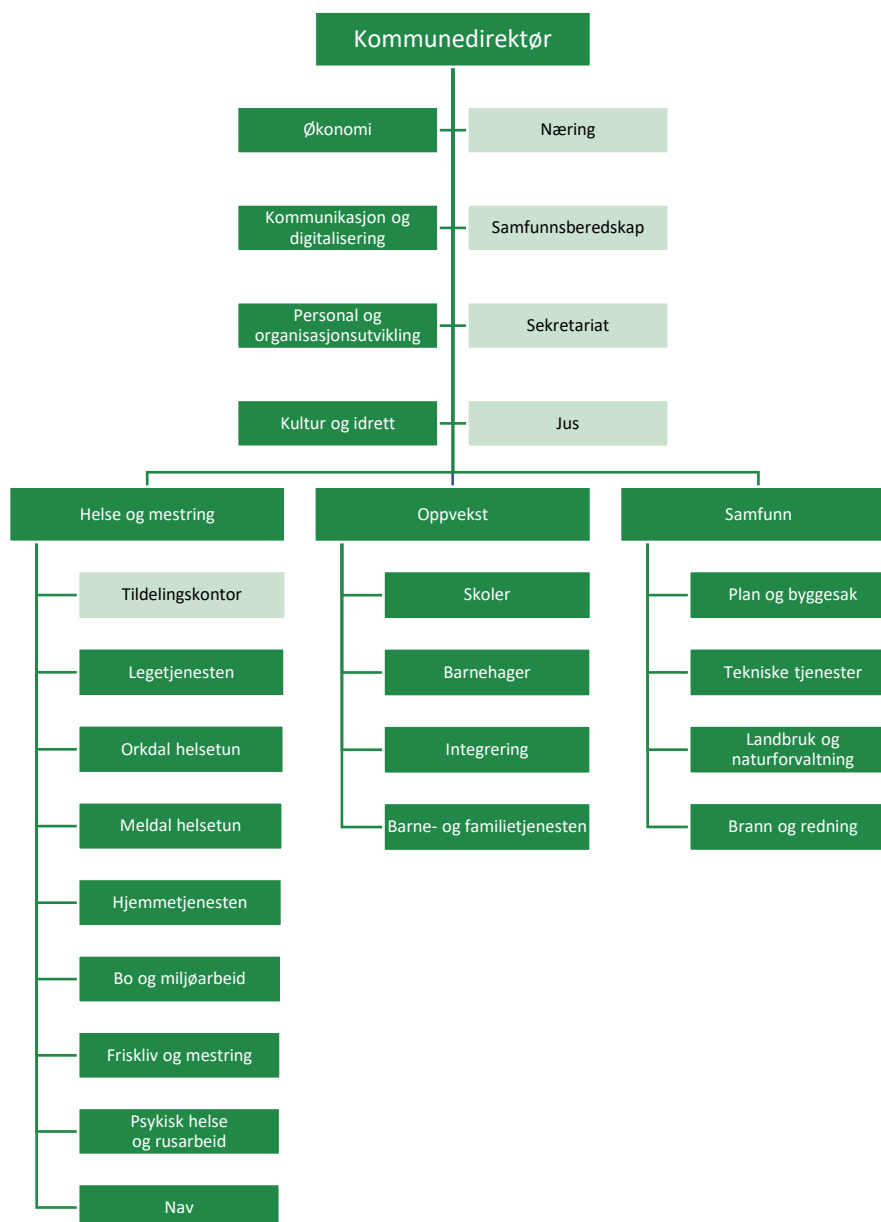
Det er etablert kontrollutvalg med fem representanter.

Videre er det etablert; administrasjonsutvalg, valgutvalg, kommunalt råd for personer med nedsatt funksjonsevne, eldreråd og ungdomsråd.

Administrativ organisering

Orkland kommunes hovedoppgaver er tjenester, myndighetsutøvelse, samfunnsutvikling og lokaldemokrati. Det er stor kompleksitet i oppgaver, fagområder og lovverk den samlede virksomheten skal levere på. Kommunen må ha en organisering som bidrar til at den når målene og løser oppgavene på en mest mulig effektiv måte. Orkland skal ha en administrativ organisering som har brukerperspektivet i høysetet, og der tjenesteområdene settes sammen ut fra hva som tjener brukerne. Det betyr samlede og solide fagmiljø. Tjenestene skal møte brukerne der de er.

Ansatte

Orkland kommune har per 30.09.2022 1 397 årsverk, fordelt på 1 751 faste ansatte.

	Årsverk	Antall ansatte
Totalt	1 397	1 751

Faste ansatte inklusive ansatte i lønnet og ulønnet permisjon over en (1) prosent stillingsandel. Vikarer, engasjerte, oppdragstakere, lærlinger og politikere er ikke medregnet.

Kapittel 5 Økonomiske rammebetingelser

I dette kapittelet kommenteres sentrale forhold som påvirker inntekter og utgifter som ligger til grunn for den samlede driftsrammen som kommunestyret har til fordeling.

Kommunens økonomiske ramme endres i takt med befolkningsendringene. Dersom endringene i Orkland er lik endringene på landsbasis, vil vi få vår andel av statsbudsjettets vekst i inntekter. Vi ser imidlertid at gruppen barn og unge har en større nedgang enn landet ellers. Det gjør at tjenestnivået må tilpasses og at inntektene går ned. Tilsvarende ventes en vekst i den eldste delen av befolkningen.

I arbeidet med tidligere handlingsplaner ble det lagt innsparingskrav på rammeområdene for å møte de utfordringene som kommunens økonomi står foran. Disse er løst for 2023 med konkrete tiltak, men utover i perioden gjenstår fortsatt betydelige utfordringer som må håndteres. I tillegg er det behov for å få på plass midler for rullerende opptak i barnehagene. Rullerende barnehageopptak er i 2023 finansiert gjennom kommunestyrevedtak høsten 2022, men fra og med 2024 er kostnadene lagt inn med finansiering fra innsparingskrav fordelt på alle rammeområdene.

I handlingsplanen er det lagt inn innsparingskrav slik:

- 2024: 16,3 millioner kroner
- 2025: 15,8 millioner kroner
- 2026: 16,0 millioner kroner

Inntekter

Skatt og rammetilskudd

Skatteanslagene for landet ble økt i vedtatt statsbudsjett for 2022, og videreført i forslaget til statsbudsjett for 2023 som ble presentert 6. oktober. Orkland har lavere skatteinntekter enn landsgjennomsnittet og får deler av dette kompensert i inntektsutjevningen

Fellesinntektene i budsjettenigheten på Stortinget mellom regjeringspartiene og SV, gir følgende endring for Orkland kommune i forhold til tidligere vedtatt handlingsplan:

Vertskommunetilskuddet er et tilskudd kommunen får på grunn av HVPU-reformen, hvor tidligere institusjonskommuner får kompensert for at kommunen bosatte flere institusjonsboere enn det som naturlig hørte hjemme i kommunen. Her settes det av et beløp i statsbudsjettet som fordeles mellom kommunene i ordningen, fordelt utfra gjenlevende beboere. Hvor mye midler Orkland mottar, får vi ikke oversikt over før på nyåret. Reduksjonen som er lagt inn her, er reduksjonen som kom i 2022.

Orkland har i tre år fått skjønnsmidler for tap av overføringer fra INGAR. Skjønnsmidlene var en overgangsordning med nedtrapping. Det var lagt inn et siste år med tilskudd i 2023, men i vedtatt statsbudsjett er ikke skjønnsmidlene videreført for 2023.

Inntekt	2023	2024	2025	2026
Skatt på inntekt og formue	-18 221	-18 221	-18 221	-18 221
Rammetilskudd	-49 574	-54 376	-54 686	-54 698
Inntektsutjevning	-13 747	-13 747	-13 747	-13 747
Skjønnsmidler	750	0	0	0
Vertskommunetilskudd	2 900	2 900	2 900	2 900
Statsbudsjettets fellesinntekter	-77 892	-83 444	-83 754	-83 766

Økningen skyldes delvis at beløpene er deflatorregulert, det vil si økt for å dekke inn forventet lønns- og prisstigning. I tillegg er det en del bindinger og forventninger til bruk av disse midlene.

	2023	2024	2025	2026
Lønn og pris (Deflator)	-54 704	-54 721	-54 749	-54 716
Gratis halv plass 1.trinn SFO	-5 010	-5 010	-5 010	-5 010
Barnetrygd ut av sosialhjelp	-1 590	-1 590	-1 590	-1 590
Statsbudsjett 2023				
Redusert kontingent barnehage	-1 062	-1 135	-1 135	-1 135
Barnvernreform	-1 309	-1 309	-1 309	-1 309
Endret basistilskudd leger og tilskudd e-helseløsninger	-925	1 356	1 356	1 356
Redusert økonomisk sosialhjelp pga endret AAP	290	290	290	290
Gratis halv plass 2. trinn SFO, fra høsten 2023	-2 418	-5 319	-5 319	-5 319
AGA økes med 5 prosent for lønn over 750 000	-500	-500	-500	-500
Økt barnetilegg kvalifiseringsstønad	-29	-32	-32	-32
Totalt	-67 257	-70 682	-70 710	-70 677

Tiltakene er kommentert på de rammeområdene de er plassert.

Eiendomsskatt

I henhold til endringer i Eigedomsskattelova fra 01.01.2019 er det åpnet adgang til å skrive ut skatt på enkelte kategorier. Kommunestyret i Orkland har vedtatt eiendomsskatt for Orkland kommune i henhold til Eigedomsskattelova § 3c og § 4, tredje ledd. Det omfatter kraftverk, vindkraftverk, kraftnett og anlegg omfattet av særskattereglene for petroleum, samt flytende oppdrettsanlegg i sjø.

Skattesatsene for de enkelte delene av Orkland var fram til og med 2022 ulike, siden tidspunktene for innføring av eiendomsskatt var forskjellige. Fra 2023 har hele Orkland felles eiendomsskattesats med høyeste sats på syv promille. Eiendomsskatten er lagt inn som følger i handlingsplanen:

	2023	2024	2025	2026
Eiendomsskatt	-26 344	-25 944	-25 944	-25 944

Den største eiendomsskatteyteren isolert sett er vindkraftverket på Geitfjellet, men kraftnettene gir også betydelig inntekter fra eiendomsskatt. For begge disse eiendomsskatteobjektene vil eiendomsskatten være fast i ti år før det må gjennomføres en ny taksering.

For vannkraftprodusenter og havbruk vil eiendomsskatten variere fra år til år. Det skyldes at eiendomsskattesatsen her avhenger av henholdsvis kraftprisen de siste fem år, og hvor mange merder havbruksnæringen har hatt i havet i minst seks måneder året før.

Avkastning fra energiverk

Orkland kommune er eier av Orkland Energi og har 50 millioner kroner i ansvarlig lån til selskapet. Lånet har en årlig rente på fire prosent og det betales et årlig avdrag på én millioner kroner. Restlånet innfris i sin helhet i januar 2046.

Orkland kommune eier 16,94 prosent av aksjene i Trønderenergi. Styret i Trønderenergi har fastsatt en utbyttepolitikk som gir eierne minimum 200 millioner kroner i utbytte. Avkastning på C-aksjene gir Orkland én million kroner i ekstra utbytte for årene 2021 til 2023. Utbyttet fra Trønderenergi har fram til 2022 vært på cirka 35,4 millioner kroner. Fra 2024 er dette redusert med én million kroner.

Forslaget i statsbudsjettet om økt grunnrenteskatt på vannkraftanlegg vil kunne redusere kommunens utbytte fra Trønderenergi

Utbytte fra Trønderenergi er budsjettet slik:

År	2023	2024	2025	2026
Utbytte Trønderenergi	36 700 000	27 400 000	27 400 000	27 400 000

Utbyttet fra Orkland Energi er budsjettet med 4,75 millioner kroner for hele perioden. I tillegg er det budsjettet med noen mindre utbytter fra andre selskaper.

Effekt av nye skatteregler for naturressursskatt og økt produksjonsavgift på vindkraft

Regjeringen har i statsbudsjettet lagt fram forslag om nye skatter på grunnrente på landbasert vindkraft og havbruk (naturressursskatt), som skal inngå i inntektsutjevningen. I tillegg er det lagt fram forslag om doubling av produksjonsavgiften på vindkraft.

For Orkland vil dette gi økte inntekter som i stor grad vil utjevne reduserte inntekter på utbytte fra Trønderenergi.

Produksjonsavgift på vindkraft

Produksjonsavgiften på vindkraft ble innført i 2021 med 1 øre per kilowatt (kWh) med virkning fra 2023. For Orkland tilsvarer dette en inntekt på 5 030 000 kroner per år. Inntekten i 2023 er halvert i handlingsplanen. Dette skyldes at produksjonen som legges til grunn for avgiften ikke startet før 01.07.2022.

I statsbudsjettet er det lagt inn forslag om at produksjonsavgiften skal økes til 2 øre per kWh. Det betyr at Orklands inntekter dobles. Økningen vil komme til inntektsføring fra og med 2024. I handlingsplanen er det derfor fra og med 2024 lagt inn ytterligere 5,03 millioner kroner per år i inntekter, slik at den totale produksjonsavgiften utgjør 10,6 millioner kroner per år.

Naturressursskatt på vindkraft og havbruk som inngår i inntektsutjevningen for kommunene

Det innføres en ny naturressursskatt på vindkraft, foreslått til 1,3 øre per kWh. For Orkland er inntekten av denne endringen estimert til 6,007 millioner kroner per år. I tillegg innføres det naturressursskatt på havbruk som er estimert til 4,22 millioner kroner per år. Totalt tilsvarer dette en økt skatt på 10,227 millioner kroner for anlegg som ligger i Orkland. Siden denne skatten er foreslått å inngå i inntektsutjevningen, vil 7 millioner kroner bli omfordelt til andre kommuner.

Det betyr at Orkland vil sitte igjen med økte inntekter fra naturressursskatten på 3,23 millioner kroner gjeldende fra og med 2024.

Netto effekt av nye skatter holdt opp mot tapt inntekt på utbytte fra Trønderenergi

Orkland får totalt 8 258 000 kroner i økte inntekter fra økt produksjonsavgift på vindkraft, samt ny naturressursskatt fra og med 2024.

Reduserte inntekter på utbytte fra Trønderenergi er beregnet til 7 millioner kroner fra og med 2024.

Netto medfører dette at samlede inntekter på grunn av endringer i skattesystemet økes med 1 258 000 kroner fra og med 2024.

Det er en stor usikkerhet rundt disse tallene siden statsbudsjettet og det nye skattesystemet ikke er endelig vedtatt. Det kan komme endringer som påvirker tallgrunnlaget og beregningene. I tillegg er produksjonsavgiften på vindkraft basert på virkelig produksjon og denne kan variere fra år til år.

Havbruksfond

Stortinget besluttet i 2015 at det skulle opprettes et havbruksfond. Fra og med 2016 ble 80 prosent av inntektene fra framtidig vekst i oppdrettsnæringen fordelt gjennom havbruksfondet til kommunal sektor. Alle kommuner med oppdrett av edelfisk fikk en respektiv andel av inntektene. Den ble fordelt årlig i henhold til den enkelte kommunes andel av lokalkapasitetene i hele landet. I 2020 mottok Orkland kommune 10 948 063 kroner og i 2021 mottok vi 4 211 810 kroner.

Beregningen av utbetalinger fra havbruksfondet ble endret både i 2021 og 2022:

- Det innføres en produksjonsavgift på 40 øre per kilo produsert laks, ørret og regnbueørret. Effekten anslås til om lag 500 millioner kroner. Produksjonsavgiften vil gå inn i havbruksfondet og fordeles etter fordelingsnøkklene som til enhver tid gjelder i fondet.
- Av salgs- og auksjonsinntekter fra økt kapasitet og nye tillatelser, vil 60 prosent tilfalle staten og 40 prosent kommuner og fylkeskommuner fra og med 2022. Auksjoner avholdes hvert andre år, og dette vil medføre variasjoner år for år. I handlingsplanperioden er det auksjoner i 2024 og 2026. I handlingsplanen er det lagt inn en inntekt på 7,2 millioner kroner i 2024 og 2026. I mellomårene hvor det ikke er auksjon, 2023 og 2025, er inntekten estimert til 3,9 millioner kroner per år.

Inntektene fra havbruksfondet er usikre siden både konjunkturer, miljø, sykdommer og politiske disponeringer vil kunne påvirke de årlige utbetalingene. Hele beløpet er derfor avsatt til fond og ikke tatt inn i driften.

Utgifter

Lønns- og prisstigning

I handlingsplan 2022-2025 var lønnsvekst beregnet til 3,2 prosent og prisstigning til 1,6 prosent, ut fra forslaget til statsbudsjett. I revidert nasjonalbudsjett ble anslaget endret til 3,7 prosent for begge. Kommunene fikk dette kompensert gjennom de frie inntektene. I forslaget til statsbudsjett 2023 er prisstigningen anslått til 3 prosent og lønnsøkningen til 4,2 prosent. Pris- og lønnsvekst er bestanddelene i den kommunale deflatoren, som er den antatte kostnadsveksten for produksjon av de kommunale tjenestene. I kommunedirektørens forslag er det lagt inn en lønnsvekst på 4,7 prosent og en prisvekst på 5,1 prosent for å heve kostnadene fra 2022-kroner til 2023-kroner.

Regulator	HP22-25	I RNB	Korrigert 2022	I statsbudsjettet	HP 23-26
Deflator	2,50 %	3,70 %	1,20 %	3,70 %	4,90 %
Pristigning	1,60 %	3,70 %	2,10 %	3,00 %	5,10 %
Lønnstigning	3,20 %	3,70 %	0,50 %	4,20 %	4,70 %

Reservert lønn og sosiale utgifter

Lønnsoppgjøret for 2022 er lagt inn i tallgrunnlaget. For områdene som har vært i streik er det forutsatt lik lønnsutvikling som resten av tariffområdet.

Lønnsveksten i statsbudsjettet er 4,2 prosent. Med unntak av overhenget, som er fordelt på rammeområdene, ligger lønnsavsetningen i en sentral pott i påvente av neste års lønnsoppgjør. Det er satt av 39,8 millioner kroner.

Tjenestepensjon

Orkland kommune har to leverandører av tjenestepensjon: Statens pensjonskasse (SPK) for lærerne og Kommunal landspensjonskasse (KLP) for alle andre grupper. Orkland er medeier i KLP og får derfor tilbakebetalt andel av overskudd hvert år, samtidig som det betales inn et egenkapitaltilskudd.

Årlig innbetaling til KLP er sammensatt av en løpende premie beregnet ut fra dagens ansatte, en reguleringspremie og tilbakebetalt overskudd. Reguleringspremien viser en økning i pensjonskostnad som følge av lønnsoppgjøret der både dagens ansatte, tidligere ansatte og pensjonistene er med i beregningsgrunnlaget. Det er alltid stor usikkerhet knyttet til prognosen for reguleringspremien, fordi den avhenger av det faktiske lønns- og trygdeoppgjøret som først forhandles neste år.

Til SPK betales det en løpende premie beregnet ut fra dagens ansatte, uten forskuddsvis dekning av fremtidige pensjonsutbetalinger.

Innbetalt pensjonspremie skal føres på hvert enkelt område. Den indikerer likviditetsbehov for kommunen og inkluderer løpende premie og reguleringspremie. Det er benyttet følgende pensjonspremier (innbetalt arbeidsgivers andel, eksklusiv arbeidstakers egenandel på to prosent) ved budsjettering:

	2021	2022	2023
Fellesordningen i KLP	16,41 %	14,74 %	23,03 %
Sykepleiere (KLP)	16,99 %	14,94 %	23,54 %
Lærerne (SPK)	8,61 %	8,92 %	8,35 %

Økning i KLPs pensjonsordninger skyldes høyere reguleringspremie. I 2022 var prognosen for reguleringspremie 4,4 prosent (faktiske tall ble på cirka 10 prosent). Prognosen for 2023 er 13 prosent.

Det betales arbeidsgiveravgift av tjenestepensjonen.

Premieavvik, amortisering og amortiseringsprinsipp

Kommunens regnskapsførte årskostnad kan avvike mye fra innbetalt premie til pensjonsleverandør det enkelte året. Premieavviket er forskjellen mellom betalt premie til pensjonsleverandør og langsiktig premie, som skal være kommunens netto belastning. Premieavviket kan i sin helhet betales året etter at det har oppstått, eller det kan fordeles på sju år. Orkland har valgt amortisering over sju år.

Innbetalt pensjon føres på enhetene, mens premieavviket som justerer innbetalt premie til regnskapsført premie, føres på rammen for kommunedirektøren. Effekten av høy reguleringspremie i 2023 gir betydelig inntekt (premieavvik) under rammen for kommunedirektør, og økte pensjonskostnader under andre rammer. Premieavviket skal etterpå belastes regnskapet/ amortiseres over sju år, i tillegg til akkumulert premieavvik fra tidligere år.

Finansiering av AFP-ordning 62-64 år

Ansatte som har opptjent rettigheter til å gå av med Avtalefestet pensjon (AFP), kan velge å gjøre dette ved fylte 62 år. Kommunen kan enten velge en utjevningsordning gjennom pensjonsleverandør, eller velge selvassurans for ordningen. Orkland er selvassurandør og dekker selv kostnadene for de som faktisk går av med AFP etter denne ordningen. Foreløpig har denne løsningen vært lønnsom for kommunen. I handlingsplanen 2023-2026 er det lagt inn 6 millioner kroner, eksklusive sosiale kostnader, til AFP-ordningen 62-64 år.

Arbeidsgiveravgift

Orkland kommune har tre ulike arbeidsgiveravgiftssoner. Tidligere Orkdal kommune er i sone 1, tidligere Agdenes kommune er i sone 2, mens tidligere Meldal og Snillfjord kommuner er i sone 3. Sonene har ulike satser.

Sone	Sats
1	14,1 %
2	10,6 %
3	6,4 %

Renter og avdrag på lån

For alle lånene som Orkland kommune har er det beregnet avdrag i henhold til opprinnelig betalingsplan for det enkelte lån. Rente er i hovedsak beregnet ut fra Norges Banks renteanslag for perioden 2023 til 2026. Dette innebærer en markedsrente (3 måneders Nibor-rente) på 3,8 prosent i 2023. Prognosene tilsier at denne vil være forholdsvis stabil i resten av perioden. Det er lagt på en liten margin i rentenivået i perioden på 0,25 prosent for lån med flytende rente. Lån med rentesikring videreføres i bindingsperioden og går over til flytende rente ved utløp av bindingsperioden. Per 30.09.2022 har vi en andel på 35 prosent av lånegjelden som er rentesikret. For nye lån er det beregnet en gjennomsnittlig avdragstid på 35 år.

Tilpasning av driftsnivå og prioriteringer

Handlingsplanen for de neste fire årene vedtas i årets siste kommunestyremøte. Tallgrunnlag og dokument oppdateres med vedtaket og oversendes til Statsforvalteren innen fristen i januar. I mai legges revidert nasjonalbudsjett (RNB) fram sammen med kommuneproposisjonen for kommende år. RNB tar stort sett for seg endringer i inneværende år, men tiltak som igangsettes i løpet av året får helårsvirkning året etter. Kommuneproposisjonen forteller hvordan regjeringen ser for seg utviklingen de neste årene, og spesielt for kommende år.

Når kommuneproposisjonen kommer, starter også handlingsplanprosessen for kommunen. Vi beregner virkninger av eventuelle endringer vedtatt i egen kommune, helårsvirkning av tiltak fra RNB og tiltak beskrevet i kommuneproposisjonen. Er det andre tiltak som har oppstått gjennom året og som vil påvirke driften i flere år, legges disse inn. Dette kaller vi konsekvensjustering.

Siste vedtatte handlingsplan bearbeides, første år strykes og et fjerde år kopieres fra siste året i vedtatt handlingsplan og dermed har vi utgangspunktet for tallene i neste handlingsplan.

Vi legger så inn tallene vi har fått fra konsekvensjusteringen og står igjen med et utgangspunkt for konsekvensjustert handlingsplan. Er det behov for endringer utover de forventede rammene, løses dette ved å legge inn et innsparingskrav i den konsekvensjusterte handlingsplanen. Fra konsekvensjustert handlingsplan får rammeområdene sine økonomiske rammer og tilpasser tallene til egen drift innenfor tildelt ramme.

Statsbudsjettet legges frem i neste års kroner, og her får vi den forventede pris- og lønnsveksten (deflator) og bruker dette for å løfte kostnader og inntekter i handlingsplanen opp til samme kroneverdi.

Etter at statsbudsjettet er kommet, legger kommunedirektøren inn tiltak, avstemmer handlingsplanen og legger inn sine prioriteringer.

Kommunedirektøren legger frem sitt forslag der prioriterte tiltak er lagt inn og planens inntekter og kostnader er balansert. Premisser, forutsetninger og foreslåtte løsninger er beskrevet i kommunedirektørens notat.

Kommunedirektørens forslag til handlingsplan og budsjett presenteres i felles hovedutvalg og eventuelle presiseringer og avklaringer tas i en spørretime hvor politisk nivå kan stille spørsmål om forhold i forslaget. Formannskapet behandler så handlingsplan og budsjett og foreslår endringer ut fra kommunedirektørens forslag. Forslag og vedtak fra formannskapet legges ut på 14 dagers offentlig høring før kommunestyret behandler og vedtar handlingsplan med budsjett.

Fra vedtatt handlingsplan 2022-2025 til handlingsplan 2023-2026

Høsten 2022 var det regjeringsskifte i Norge. Solberg-regjeringen la frem statsbudsjettet før den gikk av, og dette dannet grunnlaget for kommunedirektørens forslag til handlingsplan. Støre-regjeringen la frem et endringsforslag som ble innarbeidet i kommunestyrets vedtak av handlingsplan 2022-2025. Støre-regjeringen, som er en mindretallsregjering, måtte derfor forhandle med andre partier for å få statsbudsjettet vedtatt i Stortinget. Virkningen av budsjettenigheten ble innarbeidet i kommunens budsjett for 2022 i budsjettkorrigeringen i juni, mens virkningen for 2023 og fremover innarbeides i kommunedirektørens forslag til handlingsplan 2023-2026.

Koronapandemien og Russlands krig mot Ukraina har gitt økt inflasjon og økte renter. Krigen i Ukraina har gitt en kraftig økning av antall flyktninger - også til Norge. Hvor lenge krigen vil vare og virkningene av denne, er det ingen som vet. Kommunedirektørens forslag til handlingsplan 2023-2026 bygger på forutsetningene fra statsbudsjettet hva angår lønns- og prisnivå. Renter er beregnet etter rentebanen for markedsrenten.

Vedtatt produksjonsavgift for vindkraft var lagt inn basert på produksjon fra 01.01.2022. Utbetalingen i 2023 skal nå baseres på produksjon fra 01.07.2022 til 31.12.2022. Det må dermed trekkes ut 2,5 millioner kroner for 2023.

Statsbudsjettets inntekter fra skatt og rammetilskudd, korrigert for pris og lønnsøkning, bindinger og kommunale prioriteringer, gir 10,6 millioner kroner i økte inntekter i 2023. Da er tiltakene med flerårseffekt fra budsjettenigheten på Stortinget for 2022 også tatt med. I vedtatt handlingsplan 2023-2026 er også budsjettenigheten på Stortinget for 2023 innarbeidet.

I Statsbudsjettet er det vedtatt endringer i beskatningen av vannkraft, vindkraft og oppdrettsanlegg. Forslagene vil først gi virkning i 2024 og årene som følger. Det er for tidlig å anslå hvordan virkningene av dette blir. I kommunedirektørens forslag til handlingsplan er det lagt inn reduksjon av utbytte fra Trønderenergi på 7 millioner kroner fra og med 2024. Dette er dekt opp med økt rammetilskudd og økt produksjonsavgift på vindkraft.

Renter og avdrag er reberegnet for hele perioden. Det er både forventet å ta opp mindre lån i 2022 og forskyvninger av investeringer over år, slik at både låneopptak og avdrag endres. I tillegg vil forventet rente for både lån og innskudd påvirke tallene, samt andelen av lån som gjelder avgiftsbelagte tjenester.

Pensjon har en mindrekostnad på fellesinntektene og vil gi 5,9 millioner i redusert kostnad for fellesområdene i hele perioden. Det er i tillegg vedtatt ny organisering av kommunestyret og hovedutvalgene fra og med høsten 2023. Den nye organiseringen vil gi en lavere kostnad fra og med 2024. Oppstart Helseplattformen er utsatt til 2024 og kostnadene for 2023 kan dermed tas ut av budsjettet. Til sammen gir dette tilgjengelige midler for 2023 med 30, millioner kroner, redusert til 23 millioner kroner i 2024 og ytterligere reduksjon i 2025, mens siste året i perioden har noe mer tilgjengelige midler med 26,2 millioner kroner.

I kommunestyrets vedtak ble det gjort noen korrigeringer av tiltak. Kommunedirektøren hadde lagt inn og for å skaffe økt handlingsrom, tiltakene er tatt inn i tabellen under:

	2023	2024	2025	2026
Endring skatt og rammetilskudd forslag statsbudsjett 2023	77 892	83 444	83 754	83 766
Lønns og prisstigning	-54 704	-54 721	-54 749	-54 716
Gratis halv plass 1. trinn SFO (statsbudsjettet 2022)	-5 010	-5 010	-5 010	-5 010
Barnetrygd ut av sosialhjelp (statsbudsjettet 2022)	-1 590	-1 590	-1 590	-1 590
Redusert foreldrebetaling barnehage (statsbudsjettet)	-1 062	-1 135	-1 135	-1 135
Barnevernsreform (statsbudsjettet)	-1 309	-1 309	-1 309	-1 309
Tilskudd e-helse (statsbudsjettet)	-925	-1 356	-1 356	-1 356
Redusert økonomisk sosialhjelp på grunn av endret AAP (statsbudsjettet)	290	290	290	290
AGA økes med 5 prosent for lønn over 750 000 (statsbudsjettet)	-500	-500	-500	-500
Produksjonsavgift vind oppstart 01.07.2022	-2 515			
Økt barnetillegg kvalifiseringsstønad	-29	-32	-32	-32
Gratis halv plass 2.trinn SFO fra høst 2023	-2 418	-5 319	-5 319	-5 319
Lønns og prisstigning samt forventninger fra statsbudsjettet	-69 772	-70 682	-70 710	-70 677
Endret utbytte Trønderenergi	1 300	-7 000	-7 000	-7 000
Ny produksjonsavgift vind	0	5 030	5 030	5 030
Ny naturressursskatt	0	3 270	3 270	3 270
Renter-avdrag med mere	3 229	-1 212	-3 196	4 547
Pensjon	5 917	5 802	5 902	5 902
Innføring Helseplattformen flyttes til 2024	5 639	0	0	0
Reduksjon i kommunestyre og hovedutvalg	0	850	850	850
Redusert overføring fra drift til investering (reversering riving boliger)	4 200	700	700	700
Økt utleiegrad kommunale boliger	770	770	770	770
Reversering tiltak «kalking graver»	600	600	600	600
Endret finansiering tiltak «nydyrkingsfond»	300	300	300	300
Fra 3 til 2 avdelinger, skole	500	1 100	1 100	1 100
Tilgjengelige midler	30 575	22 972	21 370	29 158

Konsekvensjustering og nye tiltak

Det er gjort politiske vedtak om å øke rammen for Mølnebukta barnehage, slik at de har ressurser til å holde normal åpningstid. I tillegg er det vedtatt økning på barnehagenes rammer for å ha nok personell til å dekke bemanningsnorm for ordinært opptak. Brann- og redningstjenesten fikk en styrking av rammen gjennom vedtak i vår. Det har også vært et politisk vedtak om å etablere en tilskuddsordning for nydyrking. Disse tiltakene er lagt inn videre fremover i handlingsplanen. SiO har behov for ekstra personell og Orklands andel av dette utgjør 683 000 kroner.

Ny paviljong ved Orkanger ungdomsskole står ferdig ved nyttår. Beregninger viser at tekniske tjenester må ha 389 000 kroner mer på rammen for driftskostnader knyttet til paviljongen. Det er også behov for å få lagt inn driftskostnader for ny brannstasjon på Krokstadøra og Kongshaugen

dagsenter. Fylkeskommunen har varslet at en vei på Krokstadøra omklassifiseres til kommunal vei, og det legges derfor inn driftskostnader for denne veien.

Det er lagt inn 500 000 kroner for å imøtekomme ønsket om gratis halleie for barn og unge også på Orkanger. Det er varslet at kommunens forsikringer øker mer enn kommunal deflator og derfor har det vært nødvendig å øke kostnadene til varslet nivå.

En gjennomgang av husleieinntektene i budsjettet viser at dette er for høyt budsjettet. Der er derfor lagt inn midler for å justere ned dette budsjettet. Med både renteoppgang og stor prisøkning er det behov for å øke økonomisk sosialhjelp utover deflator. Det er lagt inn 1,75 millioner kroner i økning.

Det arbeides med en helsebyggplan. Denne er enda ikke vedtatt, med kommunedirektøren har likevel valgt å ta inn deler av tiltakene fra denne i en engangsbevilgning for 2023.

Rullerende opptak i barnehage har en kostnad på 5,2 millioner kroner. Dette tiltaket er finansiert for 2023, men mangler finansiering for årene fremover. Rammen for barnehage er styrket med 5,2 millioner kroner for 2024-2026. Tiltaket er finansiert ved økt innsparingskrav på alle rammeområdene.

I Budsjettenigheten på Stortinget mellom regjeringen og SV, kom to nye tiltak, økt barnetillegg i kvalifiseringsordningen med 35 kroner i måneden fra og med februar og gratis SFO for inntil 12 timer i uka for 2. klassingene fra og med høsten 2023.

I tillegg vedtok kommunestyret i sin behandling flere tiltak. Disse er omtalt under områdene og innarbeidet i tabellen nedenfor

Samlet er det lagt inn tiltak for styrking av enhetenes rammer med 18,1 millioner kroner for neste år, økende til 20,2 millioner kroner i 2026.

	2023	2024	2025	2026
Stilling Mølnebukta barnehage	-215	-215	-215	-215
Stillingsutvidelse barnehage kommunestyresak mai (ordinært opptak)	-2 900	-2 900	-2 900	-2 900
Styrking brann	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
SiO, flere sykepleiere	-683	-683	-683	-683
Orkanger ungdomsskole paviljong	-389	-389	-389	-389
Overtakelse vei Krokstadøra	-500	-500	-500	-500
Drift brannstasjon Krokstadøra	-150	-300	-300	-300
Kongshaugen dagsenter	-593	-593	-593	-593
Gratis hall-leie barn og unge	-500	-500	-500	-500
Tilskudd nydyrking	-300	-300	-300	-300
Husleie kommunale boliger styrking	-1 700	-3 590	-4 140	-4 700
Budsjettstyrking økonomisk sosialhjelp	-1 750	-1 750	-1 750	-1 750
Tekniske korrigeringer	51	48	1	737
Forsikring, økning utover deflator	-1 252	-1 252	-1 252	-1 252
Helsebyggplan prioritert i 2023	-832	0	0	0
Rullerende opptak barnehage (Rammeendring barnehage)	0	-5 200	-5 200	-5 200
Fordelt innsparing rullerende opptak		5 200	5 200	5 200
Reversering nedlegging Lysheim skole	-1 100	-2 300	-2 300	-2 300
Reversering tiltak kjøkken SOS	-890	-1 170	-1 170	-1 170
Forløpskoordinator	-900	-900	-900	-900
Velferdsteknologi	-500	-500	-500	-500
Nye fritidstiltak	-200			
VA Ulvåshytta	-400			
Løkken svømmehall	-200			
Tilskudd stiftelser	-200			
Bruk	-18 103	-19 794	-20 391	-20 215

Saldering handlingsplan

Handlingsplanen er saldert med avsetning til disposisjonsfond slik:

	2023	2024	2025	2026
Saldering handlingsplan	12 472	3 178	979	8 943

Tabellen ovenfor viser avsetningene per år. I tillegg er endringer ved bruk av fond ført direkte på rammeområdene og står beskrevet der.

Handlingsreglene

Både økonomireglement og i kommuneplanen er det vedtatt handlingsregler for økonomien i Orkland kommune:

K12 jobbe for at netto driftsresultat skal være minimum 1,75 prosent av brutto driftsinntekter.

K13 sørge for at egenfinansiering av investeringer skal være minimum 20 prosent av brutto investeringer.

K14 ikke ha en langsiktig gjeld som overstiger 100 prosent av brutto driftsinntekter.

K15 ha et disposisjonsfond som skal være 5 - 10 prosent av brutto driftsinntekter.

K16 vurdere kostnadsnivået opp mot sammenlignbare kommuner og jobbe systematisk med økonomiske analyser som et grunnlag for effektiv tjenesteproduksjon.

Netto driftsresultat

I perioden vil netto driftsresultat utgjøre:

	2023	2024	2025	2026
Netto driftsresultat (1000)	15 420	23 953	24 988	35 658
Andel netto driftsresultat (prosent)	0,88 %	1,34 %	1,38 %	1,95 %
Mål (prosent)	1,75 %	1,75 %	1,75 %	1,75 %
Differanse (prosent)	-0,87 %	-0,41 %	-0,37 %	0,20 %
Differanse (1000)	-15 377	-7 414	-6 693	3 605

Tabellene viser at det i hele perioden er positive resultater. For årene 2023 til 2025 ligger resultatet mellom 15,4 og 6,7 millioner kroner under det som er anbefalt nivå og vedtatt handlingsregel. Resultatet i 2026 er imidlertid bedre. Alle tiltak som iverksettes utover det som ligger i handlingsplanen og finansieres av fond, vil medføre at netto driftsresultat svekkes ytterligere.

Egenfinansiering av investeringer

	2023	2024	2025	2026	Sum HP
Totalramme	339 971	458 209	359 966	126 026	1 284 172
Finansiering					
Tilskudd fra andre	42 800				42 800
Kompensasjon merverdiavgift	32 071	11 049	2 070	2 000	47 190
Bruk av lånemidler	211 000	422 800	351 200	113 050	1 098 050
Overføringer fra driftsregnskapet	5 804	10 104	5 304	5 304	26 516
Fond	48 296	14 256	1 392	5 672	69 616
Egenkapitalgrad (andel av finansiering som er sparte midler/salgsinntekter)	15,9 %	5,3 %	1,9 %	8,7 %	7,5 %

Vurderer vi de planlagte investeringene opp mot handlingsregelen på 20 prosent egenfinansiering, ligger denne alt for lavt gjennom hele perioden.

Utvikling langsiktig gjeld (tall i tusen)

År	2023	2024	2025	2026
Gjeld per 31.12. (tall i tusen)	2 625 443	3 002 067	3 293 567	3 337 796
Gjeld i prosent av brutto driftsinntekter	149,0 %	167,0 %	182,0 %	182,0 %

Tabellen viser at den langsiktige gjelda vår er høy. Den vil også øke gjennom handlingsplanperioden. Ved utgangen av 2023 vil totalgjelden være på over 2,6 milliarder kroner og utgjøre 149 prosent av brutto driftsinntekter. Lånegjelden vil øke til over 3,3 milliarder kroner og ved utgangen av 2026 utgjøre 182 prosent av brutto driftsinntekter. Måltallet i handlingsregelen er på 100 prosent.

Utviklingen i kommunens ubundne fond - disposisjonsfond - vil utvikle seg slik i handlingsplanperioden

År	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Inngående balanse	310 352	348 682	387 861	399 667	412 207	432 558
Netto bruk/avsetning	38 330	39 179	11 806	12 540	20 351	32 998
Utgående balanse	348 682	387 861	399 667	412 207	432 558	465 556

Handlingsregelen tilsier at fondene skal være mellom 5 til 10 prosent av brutto driftsutgifter, noe som utgjør fra 88 til 183 millioner kroner. Fondene er altså over handlingsregelen.

Den framlagte handlingsplanen viser at kommunen fortsatt må ta grep for å ivareta en sunn økonomisk utvikling.

- Det vil iverksettes prosesser for å bringe ned driftsutgiftene i tiden framover, for å bedre driftsresultat og gi rom for bygging av buffere og egenkapital til investeringer.
- Det må fortsatt vises stor forsiktighet i nye låneopptak, samtidig som vi må prioritere nedbetaling av eksisterende lån.
- De investeringene som skal gjennomføres må ha høyere grad av egenfinansiering.
- Selv om nivåene på fondene tilsynelatende er tilfredsstillende, må disse styrkes framover for å sikre handlingsrom for endringer som vil komme.

Investeringer i varige driftsmidler

Tabellen viser tiltak som er lagt inn i økonomiplanen (tall i tusen).

Alle tall inkludert merverdiavgift, med unntak av investeringer i vann og avløp

	Prosjekt	2023	2024	2025	2026
	Sum investeringer vann	66 150	122 000	86 550	41 700
	Sum investeringer avløp	84 400	236 100	258 550	70 350
30002	Justeringsmva Joplussen/Kleiva	-368	-368	-368	-368
30011	Vei Agdenes-Snillfjord	9 375			
30028	Gravemaskin			3 750	
30033	GS Vormstad Nord	1 900			
30035	Smarte gatelys Orkland	2 500	2 500	2 000	
30036	Veihøvel	8 750			
30037	Driftsbil-vei			600	

	Prosjekt	2023	2024	2025	2026
30038	Fortau Øyumveien	313			
30040	Fortau Orkdalsveien		2 125		
30047	Fortau Steinsmoen		2 000		
30048	Fortau Tverradkomsten		1 625		
30049	Forebygging ved nedbør kommunal vei		1 875		
40003	Nytt Meldal helsetun	72 150			
40016	Ny Krokstadøra brannstasjon	9 350			
40052	Servicesenter Krokstadøra	28 250			
40056	Brannsikringstiltak boliger	2 000			
40063	Arbeidsbiler bygg	1 080	1 080	900	900
40065	Rådhus vindusbytte	2 750			
40067	Garderobeanlegg Orklahallen		27 500		
40072	Tak Orkland rådhus	9 500			
40073	Løkken kulturhus, nye sluker	1875			
40074	Gjølme barnehage, nye kummer		163		
40075	Årlivoll skole, solskjerming/vinduer		375		
40076	Gjølme skole, skifte dører		250		
40077	Erik Aarviks gate 4, renovering	400			
40078	Bårdshaugsvingen 6, forprosjekt	200			
40079	Ombygging basseng Orkanger barneskole	18 750	6 250		
40080	Hardbruksboliger	2750	2750		
40081	Boliger Myrtunet	250			
50002	Driftsbil feiing	1 200			850
50006	Slottet brannstasjon framskutt enhet	2 562			
50009	E-kommune	1 250	1 250	1 250	1 250
50010	PC-er skole	2 250	2 250	2 250	2 250
50014	Fastlegehjemmel til en 0-avtale	280	280	280	140
50020	Brannbil høydeberedskap		6 000		
50021	Brannbil Orkanger	5 000			
50032	Robotklippere parker	200			
50033	Robotklippere/-støvsugere bygg	500			
50034	Brann, kommandobil vakt				1 000
50035	Brann, vaktbil Lensvik				950
50036	Brann, beredskapsbåt Slottet				300
50037	Brann, tankbil Meldal				2 500
50038	Oppgradering elbil-ladere	200			
80006	Helseplattformen		38 000		
	Sum investeringer i driftsmidler	335 767	454 005	355 762	121 822

Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

	Prosjekt	2023	2024	2025	2026
50007	Egenkapitalinnskudd KLP	4 204	4 204	4 204	4 204
	Sum aksjer og andeler	4 204	4 204	4 204	4 204

Investeringer vann og avløp

Det er satt opp en samlet investeringsramme for vann og avløp med 150 millioner kroner i 2023. Investeringsnivået øker utover i perioden; 358 millioner kroner i 2024, 345 millioner kroner i 2025 og 112 millioner kroner i 2026. De største investeringene er knyttet til nytt anlegg for rensing av avløp på Orkanger, som alene antas å koste cirka 400 millioner kroner. Av andre større tiltak innen avløp er det foreslått nytt renseanlegg på Løkken til 40 millioner kroner.

Av større investeringer innen vann ligger det inn nytt grunnvannsanlegg for Orkdal med 61 millioner kroner, vannforsyning i Ytre Agdenes med 64 millioner kroner og høydebasseng Råbygda med 52,5 millioner kroner.

Både vann og avløp er underlagt selvkostbestemmelser, og investeringsnivået vil påvirke gebyrene som vil bli belastet abonnentene i årene framover. Foreslåtte investeringer er i henhold til temaplan for vann og vannmiljø.

Investeringer veier

Vei Agdenes- Snillfjord

Dette er et prioritert tiltak fra sammenslåingsprosessen. Det er avsatt planleggingsmidler tidligere. Det er avsatt til sammen i underkant av 19 millioner kroner til prosjektet fordelt på to år. Tiltaket er videreført fra vedtatt handlingsplan for 2022-2025. Planarbeidet er igangsatt, men det er usikkert hvordan fremdriften blir.

Gang-/ sykkelvei Vormstad

Tiltaket ligger inne i budsjett for 2022. Det er behov for 1,9 millioner kroner i 2023 for å fullføre prosjektet. Fylkeskommunen tar over driftsansvaret etter ferdigstillelse. Tiltaket sikrer en helhetlig og trygg trafikkavvikling på strekningen mellom Moe og Bunnpris Vormstad.

Smarte gatelys Orkland

Videreføring av prosjektet i hele kommunen som startet i 2022. Orkland kommune har cirka 1000 gatelyspunkter som ikke er smarte gatelys. De fleste av våre gatelys er natrium høytrykk og HQL-armaturer, men det henger også igjen en god del PCB-lamper. Det har vært stor utvikling av armaturer. Vi ser at det er mye å spare på å gå inn for smarte gatelys med LED-armaturer og SIM-kort som kan kommunisere med den enkelte armatur, slik at hvert punkt reguleres opp eller ned i lysstyrke/strømforbruk etter behov. Energibehovet er 50 til 80 prosent lavere enn dagens armaturer og vedlikeholdsbehovet er lite. Levetiden er beregnet til cirka 25 år. Hele prosjektet koster cirka 9,5 millioner kroner, og er inntjent etter halv levetid, det vil si etter cirka 12 år.

Fortau Øyumveien

Fortau langs Øyumveien mellom Orkdalsveien fylkesvei 65 til Ferjmannsveien er regulert, og vil gi en helhetlig sammenheng fra Vormstad park til planlagt gang- og sykkelveg langs fylkesveien. Tiltaket kommer fra trafikksikkerhetsplanen.

Fortau Orkdalsveien

Forlengelse av fortau langs vestsiden av Orkdalsveien fra Allfarveien til rundkjøring ved Amfi. Dette vil gi bedre flyt i trafikken ved at myke trafikanter slipper å krysse Orkdalsveien flere ganger på vei fra boliger som ligger på vestsiden av Orkdalsveien til Amfi. Orkdalsveien må justeres i terrenget. Prioritet nummer to i temaplan trafikksikkerhet. Tiltaket ble i fjor budsjettert i 2025, men er flyttet frem til 2024.

Fortau Steinsmoen

Gang og sykkelvei fra busslomme ved Stensveien og frem til Å idrettsplass. Prioritet nummer tre i temaplan trafikksikkerhet.

Fortau Tverradkomsten

Fortau mellom Mostargata og Geilan på Orkanger. Prioritet nummer fire i temaplan trafikksikkerhet.

Forebygging ved nedbør på kommunal vei

Ved store vannmengder, enten som ekstrem nedbør og/eller snøsmelting, er kapasiteten ved kulvertene i Eldalen og Sognmoen for liten og må oppgraderes.

Investeringer bygg

Nytt Meldal helsetun

Finansering av allerede påbegynt byggeprosjekt. Prosjektet ventes ferdigstilt i løpet av 2023 med investeringsramme på 72,15 millioner kroner i 2023. Totalbudsjettet er økt med 18,75 millioner kroner fra vedtatt ramme i kommunestyresak 19/20 av 24.06.2020. Ny totalramme for prosjektet blir da på 409,65 millioner kroner. Økningen skal sikre at vi har noen reserver i byggetrinn to.

Ny Krokstadøra brannstasjon

Bygging av ny brannstasjon på Krokstadøra var vedtatt med en budsjetttramme på 31,25 millioner kroner i budsjett 2022. I kommunestyresak 59/22 av 22.06.2022 ble rammen økt med 9,35 millioner kroner som avsettes i budsjettet for 2023.

Servicesenter Krokstadøra

Prosjektet omfatter bygging av butikk og opparbeidelse av uteområde med mulighet for ulike aktører å etablere seg. Prosjektet er beregnet til 30,25 millioner kroner. 2 millioner kroner forutsettes brukt i 2022, resterende på 28,25 millioner kroner settes av i budsjettet for 2023.

Brannsikringstiltak boliger

Etter gjennomførte brannanalyser for deler av kommunens boligmasse, ser vi at det er behov for en del utbedringer. Utbedringsbehov vurderes i forhold til bruk og eventuelle endringer i bruk. Eventuelle tiltak må avventes til dette er avklart. I budsjettet for 2023 er det satt av 2 millioner kroner til tiltaket.

Utbedringer Orkland rådhus

For Orkland rådhus er det tatt inn to prosjekt under investeringer; bytte av vinduer og bytte av tak. Begge prosjektene er videreføring av prosjekter vedtatt i 2022. I tillegg er det avsatt midler til innvendig vedlikehold. Bytte av vinduer er budsjettetert med 2,75 millioner kroner og er en videreføring av prosjektet i 2022 for å kunne skifte vinduer på hele bygget. Tak på rådhuset er budsjettetert til 9,5 millioner kroner og omfatter skifte av taket.

Orklahallen garderobeanlegg

Garderobeanlegget er slitt. Det foreligger tilstandsrapport utført av Rambøll. Det anbefales at bygget rehabiliteres også for å utnytte spillvarme fra Elkem Thamshavn. Belegg/flis må skiftes ut, gulvet bør brytes opp for å legge gulvvarme fra Elkem Thamshavn. Det bør engasjeres arkitekt som ser på utnyttelsen av bygget for å få maksimal utnyttelse av alle arealer. Alternativ til oppgradering eller ombygging er sanering og bygge nytt, men da med anslått kostnad på 55 millioner kroner. Budsjettramme 27,5 millioner kroner i 2024.

Løkken kulturhus, nye sluker

Sluker og avløp er rustet i stykker og det kan være gunstig å ta dette arbeidet i sammenheng med utbedringer etter vannskade. Det er avsatt 1,875 millioner kroner i budsjettet for 2023.

Gjølme barnehage, nye kummer

Tiltak fra barnehagebruksplanen og omfatter nye kummer for å ta unna overflatevann på uteområde. Det er avsatt 163 000 kroner i 2024.

Årlivoll skole, solskjerming og vinduer

Tiltak fra skolebruksplanen og omfatter nye vinduer med utvendig solskjerming i bibliotekdelen. Det er avsatt 375 000 kroner i 2024.

Gjølme skole, skifte dører

Tiltak fra skolebruksplanen og omfatter skifte av totalt tolv dører i rømningsveier. Det er avsatt 250 000 kroner i 2024.

Erik Aarviks gate 4, renovering

Renovering av bolig for ny innflytting. Det er avsatt 400 000 kroner i 2023.

Bårdshaugsvingen 6, forprosjekt

Boligen krever store investeringer for å holde den beboelig. Det må vurderes om den skal rives og hvorvidt tomten eventuelt skal brukes til andre formål. Det er avsatt 200 000 kroner til forprosjekt for å vurdere alternativ bruk av eiendommen.

Ombygging basseng Orkanger barneskole

Det er avsatt 25 millioner kroner til ombygging av svømmehall på Orkanger barneskole til undervisningslokaler. Ombyggingen omfatter 105 kvm. med nytt tilbygg og en fullstendig ombygging av svømmehall med nye tekniske løsninger.

Bygging hardbruksboliger

I budsjettet er det avsatt 5,5 millioner kroner til sammen i 2023 og 2024 for bygging av to nye hardbruksboliger. Dette er i henhold til boligsosial handlingsplan med bygging av småhus til tunge brukere.

Forprosjekt boliger Myrtunet

Det er avsatt 250 000 kroner til forprosjekt for bygging av boliger på Myrtunet. Kommunen har noen gamle boliger på Kongshaugen som vi må vurdere fremtidig behov for, både med hensyn til antall boenheter og størrelse på den enkelte boenheten.

Investeringer biler, maskiner og utstyr

Gravemaskin

Avsatt 3,75 millioner kroner for utskifting av maskin i 2025.

Veihøvel

Dagens veihøvel er fra 2008 og bør byttes ut. I 2022 har vi hatt havari på girboks med betydelige kostnader. Foreslår kjøp av veihøvel med 8,75 millioner kroner i 2023. Utskifting var i vedtatt plan for 2022-2025 planlagt i 2025 med 5 millioner kroner. I tillegg var det vedtatt kjøp av en bil til feiing av gater, gangveier og plasser med 5 millioner kroner i 2023. Feiebilen er foreslått tatt ut fra budsjettet og kjøp av veihøvel er fremskyndet til 2023 med økt ramme fra 5 til 8,75 millioner kroner.

Driftsbil vei

Driftsbil vei leases i tre år fra 2022. Budsjettramme 600 000 kroner i 2025 for kjøp av driftsbil.

Arbeidsbiler bygg

Kjøp av arbeidsbiler til håndverkere/vaktmestre. Det er stort behov for å få på plass biler til håndverkere/vaktmestre. Disse bilene må ha nødvendig plass til å ha verktøy og utstyr som brukes i det daglige arbeidet. Budsjettramme på 1 080 000 kroner for 2023 og 2024, og 900 000 kroner i 2025 og 2026. Dette skal gi mulighet for to biler hvert år med en blanding av elbiler og dieslbiler.

Kjøretøy/båter brann og redning - følgende kjøretøy er lagt inn for perioden 2023 - 2026:

Slottet brannstasjon – framskutt enhet	2023	2 562
Orkland hovedbrannstasjon - brannbil	2023	5 000
Orkland hovedbrannstasjon - høyderedskap	2024	6 000
Orkland hovedbrannstasjon – kommandobil overordnet vakt	2026	1 000
Lensvik brannstasjon – vaktbil	2026	950
Meldal brannstasjon – tankbil	2026	2 500
Slottet brannstasjon – beredskapsbåt	2026	300

- Kjøretøypark og annet utstyr til tjenesten er kostbart og må vedlikeholdes og skiftes ut før de blir utrangert. Ingen av bilene bør bli eldre enn 15 år før de fases ut, slik at vi slipper kostbart vedlikehold og unødige reduksjoner i beredskapen. I handlingsplanperioden foreslås det å skifte ut de eldste bilene, i tillegg til å etablere høydeberedskap i 2024.
- Vi ser en utvikling der det bygges både høyere og større. For i det hele tatt å ha muligheter til å gjøre trygg innsats på slike objekter ser vi gjennom ROS-analysen at det er behov for høyderedskap, ofte kalt stigebil eller brannlift med en

arbeidsrekkevidde på over 30 meter. Boligblokker og leilighetsbygg med fem etasjer begynner å bli utbredt, og industribygg blir større.

- I tillegg er det også lagt inn midler til kjøp av beredskapsbåt. Dette med bakgrunn i betydelig aktivitet på sjøen og for å kunne nå øya Leksa som ikke har ferjeberedskap.

Driftsbil feiing

Avsatt midler til utskifting av biler for feierne i 2023 og 2026, med henholdsvis 1,2 millioner og 850 000 kroner. Feiing er et selvkostområde og utgiftene dekkes av gebyrer for feiing.

Andre investeringer

Fastlegehjemmel til 0-avtale

Det er vedtatt at kommunedirektøren skal legge fram en plan for overtakelse av gjenstående fastlegehjemler. Det foreslås å kjøpe ut to hjemler per år i 2023-2025 og den siste i 2026. Det er kun kjøp av tilhørende utstyr til legehjemlene som kommer inn under investering. Det øvrige omtales under rammeområde helse og mestring.

Helseplattformen

Engangskostnaden i 2024 knyttet til anskaffelse og innføring av Helseplattformen er anslått til 51,8 millioner kroner. Av disse kan 38 millioner kroner til implementerings- og migreringsutgifter, samt opplæringsutgifter til superbrukere, anses som en investering og lånefinansieres.

Robotklippere/-støvsugere

Det er avsatt totalt 700 000 kroner til innkjøp av robotklippere/-støvsugere til bruk både på kommunale friområder og i kommunale bygg.

Oppgradering elbil-ladere

Gjelder oppgradering av eksisterende elbil-ladere både med tanke på tilførsel og overgang fra vanlig stikk til ladeboks. Dette vil øke kapasiteten på laderen. Avsatte midler på 200 000 kroner gjelder fire ladere på Orkdal helsetun.

I tillegg er det lagt inn investeringer av mer fast karakter som pc-er i skole og IT-investeringer.

I investeringsbudsjettet er det lagt inn opptak av lån i Husbanken til videre utlån (startlån) med 70 millioner kroner og egenkapitalinnskudd i KLP med 4 204 000 kroner.

Investeringer det ikke er funnet rom for

Nils Arne Eggen Arena

Initiativtakerne bak prosjektet Nils Arne Eggen Arena ønsker å realisere en stor fotballhall på Follo-plataet. Noen av ønskene og skissene krever at kommunens bygg på området (kalt K-bygget) rives. Hele bygget er i dag i bruk til flykntingstjeneste, voksenopplæring og hjelpemiddellager, og kommunen vil trenge erstatning for lokalene dersom bygget rives. Bygget er cirka 1500 kvm. stort, hvorav 1000 kvm. er undervisningsareal og resten lager. Dersom kommunen skal bygge nytt bygg på samme størrelse, kan vi med bakgrunn i erfaringstall estimere at det vil koste 63-64 millioner kroner. Det forutsetter normal standard, at det plasseres på en tomt som kommunen eier, at det er gode grunnforhold, og at det er god nok infrastruktur (VA og EL) i nærheten som ikke krever omlegging, kun påkobling. Ved bygging i høy standard (bedre materialvalg, grønnere energiløsninger med mere) estimeres 20 prosent høyere kostnad, altså 75-77 millioner kroner. I tillegg kommer øvrige prosjektkostnader (byggherrekostnader, uavhengig kontroll, offentlige gebyrer og reserver).

- Driftskostnader ved dagens bygg utgjør cirka 1 million kroner per år. Verdien av kommunens tomt på Follo anslås til 20 millioner kroner.

Finansiering av investeringene

I tillegg til investeringer i varige driftsmidler må egenkapitaltilskuddet i KLP og midler til videreutlån finansieres.

Dette gir til sammen et følgende finansieringsbehov (tall i tusen):

Investeringsutgifter	2023	2024	2025	2026
Investeringer i varige driftsmidler	335 767	454 005	355 762	121 822
Investeringer i aksjer og andeler	4 204	4 204	4 204	4 204
Sum investeringsutgifter	339 971	458 209	359 966	126 026

Samlet finansiering

Tall i tusen:	2023	2024	2025	2026
Tilskudd fra andre	42 800	0	0	0
Kompensasjon merverdiavgift	32 071	11 049	2 070	2 000
Bruk av lånemidler	211 000	422 800	351 200	113 050
Overføringer fra driftsregnskapet	5 804	10 104	5 304	5 304
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	48 296	14 256	1 392	5 672
Sum finansiering	339 971	458 209	359 966	126 026

Lånemidler er hovedkilden til finansiering med nesten 1,1 milliard i perioden, men det er også brukt netto 69,6 millioner fra fond. Dette er blant annet avsatte salgsinntekter og spillemidler.

Låneopptak og samlet utvikling i gjeld

Tallene i investeringsbudsjettet er gjeldende øvre ramme for prosjektene. Finansieringen av prosjektene krever låneopptak på inntil 211 millioner kroner i 2023. I tillegg kommer opptak av lån til videreutlån (startlån Husbanken) på 70 millioner kroner.

Gjeldsutviklingen for perioden blir som følger – samlet gjeld inklusive lån til videreutlån (tall i tusen):

År	2023	2024	2025	2026
Gjeld per 31.12. (tall i tusen)	2 625 443	3 002 067	3 293 567	3 337 796
Andel selvkost (vann, avløp, feiing)	750 979	1 094 376	1 421 884	1 489 811
Gjeld eks. andel selvkost	1 874 464	1 907 691	1 871 683	1 847 985
Gjeld i prosent av brutto driftsinntekter	149 %	167 %	182 %	182 %
Gjeld eks. andel selvkost i prosent av brutto driftsinntekter	107 %	106 %	103 %	101 %

Tabellen viser at den langsiktige gjelda er høy og den vil øke gjennom handlingsplanperioden. Ved utgangen av 2023 vil totalgjelden være på over 2,6 milliarder kroner og så øke til over 3,3 milliarder kroner ved utgangen av 2026. Andelen gjeld av brutto driftsinntekter vil være langt over måltallet på 100 prosent som er satt i handlingsreglene. I 2026 vil gjeldsandelen være på 182 prosent.

Hovedårsaken til økningen i lånegjelden er investeringer innenfor selvkostområdene vann og avløp. Dersom en holder lånene innenfor selvkostområdene utenfor vil kommunens øvrige gjeld være stabil i underkant av 2 milliarder i perioden og i 2023 vil låneandelen av utgjøre 107 prosent av driftsinntektene.

Økonomisk oversikt drift (tall i tusen)

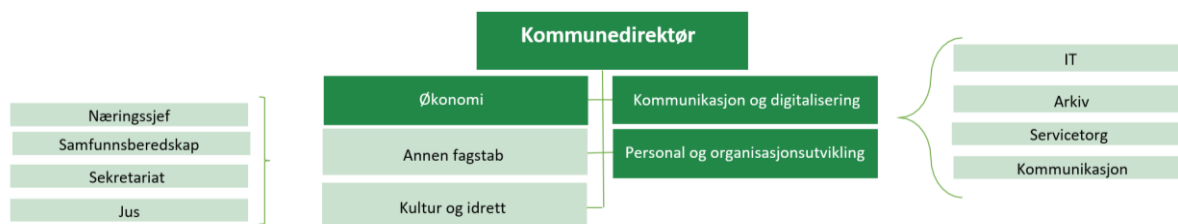
Tall i tusen	R 2021	Rev B 2022	2 023	2 024	2 025	2 026
Driftsinntekter						
Rammetilskudd	710 794	705 569	751 064	755 968	757 127	757 139
Inntekts- og formuesskatt	506 235	539 853	521 941	521 941	521 941	521 941
Eiendomsskatt	24 946	27 100	26 344	25 944	25 944	25 944
Andre skatteinntekter	4 275	20 168	9 371	23 546	20 186	23 546
Andre overføringer og tilskudd fra staten	51 708	50 174	27 229	25 328	24 462	24 462
Overføringer og tilskudd fra andre	243 944	122 767	126 970	124 322	123 281	123 282
Brukerbetaling	79 530	79 769	77 515	76 617	75 840	75 062
Salgs- og leieinntekter	158 802	190 759	219 357	238 759	261 555	280 233
Sum driftsinntekter	1 780 234	1 736 159	1 759 791	1 792 425	1 810 336	1 831 609
Driftsutgifter						
Lønnsutgifter	930 116	932 333	961 842	959 491	959 906	959 826
Sosiale utgifter	207 777	203 661	221 940	221 290	221 270	221 540
Kjøp av varer og tjenester	357 613	369 221	363 257	357 738	350 540	349 745

Tall i tusen	R 2021	Rev B 2022	2 023	2 024	2 025	2 026
Overføringer og tilskudd til andre	132 989	81 598	82 577	80 994	80 897	80 999
Avskrivninger	115 365	110 190	120 230	134 142	157 785	176 817
Sum driftsutgifter	1 743 861	1 697 003	1 749 846	1 753 655	1 770 398	1 788 927
Brutto driftsresultat	36 373	39 156	9 946	38 769	39 938	42 682
Finansinntekter						
Renteinntekter	8 725	17 681	42 851	45 651	46 634	47 513
Utbytter	40 987	39 618	42 268	32 968	32 968	32 968
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	1 436	0	0	0	0	0
Renteutgifter	23 394	53 678	106 250	124 917	138 612	143 932
Avdrag på lån	85 924	90 589	93 625	102 660	113 725	120 390
Netto finansutgifter	-58 170	-86 968	-114 756	-148 958	-172 735	-183 841
Motpost avskrivninger	115 365	110 189	120 230	134 142	157 785	176 817
Netto driftsresultat	93 569	62 377	15 420	23 953	24 988	35 658
Disp. eller dekning av netto driftsresultat:						
Overføring til investering	-51 989	-30 972	-5 804	-10 104	-5 304	-5 304
Avsetning til bundne fond	-22 626	-1 966	-2 160	-5 586	-3 151	-1 830
Bruk av bundne fond	15 494	9 740	4 350	4 277	3 817	4 474
Avsetning til disposisjonsfond	-64 700	-99 231	-41 129	-35 271	-29 341	-40 903
Bruk av disposisjonsfond	30 253	60 052	29 323	22 731	8 990	7 905
Sum disp. eller dekning av netto driftsresultat	-93 569	-62 377	-15 420	-23 953	-24 988	-35 658
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

Kapittel 6 Kommunedirektøren

Status

Kommunedirektørområdet består av:

- Økonomi
- Personal
- Kommunikasjon og digitalisering
- Politikk og felleskostnader

I tillegg rapporterer rammeområde kultur og idrett til kommunedirektør.

Hvert av stabsområdene har en leder som er en del av kommunedirektørens ledergruppe. I tillegg ligger andre enkeltfunksjoner i staben direkte under kommunedirektøren. Disse enkeltfunksjonene er næringsssjef, beredskapsleder, kommunejurist, sekretariat for kommunedirektøren og politisk nivå. Staben teller til sammen 57 faste årsverk fordelt på 61 personer. Inkludert i dette er 1,8 årsverk fullt frikjøpte tillitsvalgte. Totalt frikjøp av tillitsvalgte tilsvarer 4,7 årsverk.

Under kommunedirektørens område ligger også 33 ordinære lærlinger, sortert på syv fag fordelt på tjenesteområdene.

Årsverk totalt for kommunedirektøren:

	Årsverk	Antall ansatte
Stab	57	61
Kultur	25	37

Faste ansatte inklusive ansatte i lønnet og ulønnet permisjon over en prosent stillingsandel. Vikarer, engasjerte, oppdragstakere, lærlinger og politikere er ikke medregnet.

Utvikling kompetanseprofil i prosent for stab og kultur:

Rammeområde	År	Ufaglærte	Faglærte/ fagskole	Høyere utd. min 3 år
11 Kommunedirektøren	2020	0 %	52 %	48 %
	2021	0 %	52 %	48 %
	2022	0 %	46 %	54 %

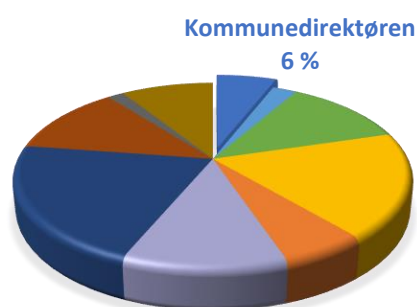
Rammeområde	År	Ufaglærte	Faglærte/ fagskole	Høyere utd. min 3 år
12 Kultur	2020	5 %	10 %	85 %
	2021	0 %	13 %	87 %
	2022	4 %	8 %	88 %

Det er fremdeles en prioritert oppgave å realisere gevinster gjennom å bruke mindre ressurser til administrasjon, og heller opprettholde kvalitet i fagmiljøene. Vi ser av kompetanseprofilen for stab og kultur at det er blitt færre medarbeidere med fagutdanning. Prosentandelen med høyere utdanning på staben har økt.

I stor grad er overkapasiteten knyttet til bemanning etter kommunesammenslåingen nå tatt inn, innenfor de politisk fastsatte rammene for tjenestestruktur. Vi vil fortsatt prioritere digitalisering av administrative prosesser. Dette kan bidra til gevinster knyttet til bemanning, men dette må samtidig vurderes ut fra hensikt og innhold i stillinger. Bemanning må også vurderes opp mot hvilken kompetanse stabsfunksjonene skal ha i sin tjenesteyting til innbyggerne, kommunedirektør og resten av kommuneorganisasjonen.

Ramme kommunedirektør, politikk og felleskostnader

ANDEL AV TOTALRAMME

Kommunedirektør	2 023	2 024	2 025	2 026
Opprinnelig budsjett HP22-25	124 248	124 989	125 826	125 080
Lønns- og prisvekst	13 829	13 679	13 673	13 632
Pensjonsavsetninger	-66 806	-66 838	-66 837	-66 837
Statsbudsjett – 5 % ekstra AGA for lønn over 750 000	500	500	500	500
Konsekvensjustering - politikk 2024-2026	0	-850	-850	-850
Nytt tiltak - overføring fra Orklandbadet	-1 000	0	0	0
Nytt tiltak - forsikringer økt utover deflator	396	396	396	396
Nytt tiltak - gratis halleie for barn og unge	500	500	500	500
Nytt tiltak - ekstra lærling 2022-2024	220	116	0	0
Redusert ramme kirke (knyttet til kalking graver)	0	0	-100	0
Innsparingskrav - finansiering rullerende opptak	0	-390	-390	-390
Tekniske korrigeringer	1	0	0	0
Ny ramme	71 889	72 102	72 718	72 031

Nye tiltak

Overføring fra Orklandbadet

Det er i 2023 lagt inn overføring fra Orklandbadet på 1 million kroner. Overføringen vil dekke planlagte vedlikeholdstiltak i Orklahallen og er lagt inn som økning i ramme for kommunalteknikk. Planlagte tiltak er utskifting av rømningsdører og sliping av gulv.

Forsikring

Kostnadene til forsikring har økt vesentlig mer enn deflator. Rammeområdene har fått økte bevilgninger for å dekke den økte kostnaden.

Gratis halleie

Gratis halleie for ungdom til og med 18 år er lagt inn med 500 000 kroner per år.

Lærlinger

I 2021 ble det bevilget midler til dekning av tre ekstra lærlingplasser for perioden høst 2021 til vår 2023. I handlingsplanen er det lagt inn oppstart av en ekstra lærlingplass fra høsten 2022 til våren 2024. Lærlingplassen er finansiert med bruk av gjenstående midler på lærlingfond.

Kalking graver

I kommunedirektørens forslag var det lagt inn forslag om midlertidig finansiering av kalking av graver ved bruk av fonds i handlingsplanperioden. Dette ble fjernet i kommunestyrets vedtak til handlingsplan. Imidlertid ble det i 2025 i kommunestyrets vedtak redusert med 100 000 kroner mer enn forslaget til handlingsplan. Dette medfører at tilskuddet til kirken i 2025 er redusert med 100 000 kroner.

Arbeidsgiveravgift for lønn over 750 000 kroner

I statsbudsjettet har regjeringen signalisert at de vil legge inn en ekstra arbeidsgiveravgift på fem prosent av lønn ut over 750 000 kroner. For å dekke denne kostnaden er det på rammeområdet kommunedirektør lagt inn 500 000 kroner per år i handlingsplanperioden. Midlene vil bli omfordelt til øvrige rammeområder når detaljer om hvordan ordningen vil bli praktisert er kjent.

Annet

Sommerjobb for ungdom

Midlene til sommerjobb for ungdom ble i 2021 redusert etter at bruk av flyktningmidler til dette formålet ble fjernet. I 2022 ble likevel tilbudet opprettholdt på samme nivå som tidligere ved bruk av overskuddsfond fra kommunedirektør.

Fra og med 2023 er det gjort omprioriteringer innenfor rammeområdet på 450 000 kroner som sikrer at tilbudet opprettholdes på dagens nivå.

Konsekvensjusteringer

Basert på vedtak er rammen for politikk redusert med 850 000 kroner som følge av redusert antall representanter i kommunestyre og hovedutvalg fra neste valgperiode.

Utgiftene til gjennomføring av valget høsten 2025 er tatt ut fra handlingsplan i 2026.

Hvordan er innsparingstiltakene og utfordringene løst?

Avgang fra stillinger innenfor rammeområdet blir ikke erstattet.

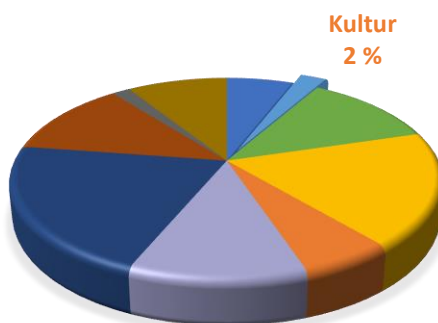
Ramme kultur og idrett

Rammeområdet består av enheten kultur og idrett som omfatter:

- Kulturadministrasjon, inkludert idrett.
- Kulturformidling, inkludert Orkland kulturhus, Orkland kino og Løkken kulturhus med bygdekino.
- Orkland kulturskole med desentralisert undervisningstilbud på skolebygg i hele Orkland.
- Orkland bibliotek med bibliotekene på Orkanger, Løkken, Krokstadøra og Lensvik.
- Ungdom og fritid med ungdomsklubben Synt'n i Orklahallen og ungdomsklubb på Aa skole på Krokstadøra.
- Frivillighet med frivilligsentralene på Orkanger, Meldal, Lensvik og Krokstadøra.

Enheden har utstrakt samhandling med mange ulike aktører. Den forvalter de fleste tilskuddsordningene som Orkland har rettet mot frivillig sektor.

ANDEL AV TOTALRAMME

Kultur	2 023	2 024	2 025	2 026
Opprinnelig budsjett HP 22-25	26 091	25 815	25 937	25 937
Lønns- og prisvekst	1 161	1 161	1 161	1 161
Pensjonsavsetninger	1 373	1 373	1 373	1 373
Konsekvensjustering - matkasser flyttet fra Mestring	207	207	207	207
Nytt tiltak - Forsikring, økning utover deflator	25	25	25	25
Innsparingskrav - finansiering rullerende opptak	0	-124	-124	-124
Tekniske korrigeringer	1	1	1	1
Vedtak: Etableringsstøtte fritidsstilbud barn og unge	200	0	0	0
Vedtak: Støtte til stiftelser	200	0	0	0
Vedtak: Tilskudd til vann- og avløpsanlegg Ulvåshytta	400	0	0	0
Ny ramme	29 658	28 458	28 580	28 580

M16 bidra til videreutvikling av reiselivet og stimulere innbyggere og tilreisende til økt bruk av kultur-, handels- og opplevelsestilbudet i Orkland.

K3 hindre utenforskap og konsekvenser av sosial ulikhet gjennom tidlig innsats og koordinerte tjenester.

K7 legge til rette for aktiv deltakelse i lokalt kulturliv og bidra til å gjøre profesjonelt kunst- og kulturtilbud tilgjengelig for alle.

K9 skape et aldersvennlig samfunn der eldre og andre med nedsatt funksjonsevne kan ferdes trygt og ha glede av service- og kulturtilbud i eget nærmiljø lengst mulig.

K11 samarbeide aktivt med frivillighet og næringsliv for å gjøre Orkland til en foregangskommune innen integrering av flyktninger.

N6 stimulere til et mangfoldig, aktivt og framtidsretta idretts- og kulturliv.

N7 sammen legge til rette for en levende, selvstyrt og mangfoldig frivillighet.

Nye tiltak

Frivillighetsentralene

Frivilligsentralene har fått ny statlig forskrift. Den medfører en rekke krav som frivilligsentralene må oppfylle for å få innvilget tilskudd. De må blant annet ha daglig leder i 100 prosent stilling, være en selvstendig regnskapsmessig enhet og ha et rådgivende organ tilknyttet sentralen. Videreføring av dagens driftsmodell i Orkland vil medføre en reduksjon av tilskudd på om lag 500 000 til 600 000 kroner. Det vil kun gi rom for to frivilligsentraler i tråd med forskriften. Kostnaden ved å etablere tre frivilligsentraler med 100 prosent stilling vil utløse mer tilskudd. Den kommunale ekstrakostnaden ved å gjennomføre en slik løsning vil være tilsvarende som å videreføre dagens drift. Kommunedirektøren foreslår derfor følgende løsning (K7, K11, N6 og N7):

- Det etableres tre frivilligsentraler; Orkanger og Krokstadøra frivilligsentral, Meldal frivilligsentral og Lensvik frivilligsentral.
- Frivilligsentralene organiseres slik at de oppfyller vedtatte forskriftskrav.
- Inntil 500 000 kroner fra enhet kultur og idrett sitt overskuddsfond disponeres i 2023 for å finansiere frivilligsentralene i tråd med forskriftskrav.
- I løpet av driftsår 2023 vil frivilligsentralene og kommuneadministrasjonen samarbeide for å identifisere nye arbeidsoppgaver som medfører at frivilligsentralene tilføres tilstrekkelige driftsmidler til å ha en varig driftsløsning med tre fullverdige frivilligsentraler i kommunen.

Trygt hjem

Trygt hjem for 50-lappen er et spleiselag mellom Trøndelag fylkeskommune og kommunene i Trøndelag. På grunn av store reiseavstander og vesentlig økning i bruk av tilbudet, er det behov for betydelig tilleggsfinansiering for å opprettholde dagens drift. En ungdomsundersøkelse, iverksatt av Orkland ungdomsråd, peker på at manglende kollektive transportløsninger er en stor utfordring. Trygt hjem for 50-lappen anses å være et godt tiltak knyttet til både sikker hjemtransport for ungdomsgruppen og for å sikre lik mulighet for deltakelse uavhengig av bosted. Kommunedirektøren foreslår å videreføre dagens ordning ut 2023, og jobber videre med transportløsninger både i ungdomsråd og i utenforslapsprogrammet videre i handlingsplanperioden. Økningen dekkes av kultur og idrett sitt overskuddsfond for 2023 (K3, N6).

Matkasser til jul

Orkland kommune har de siste årene delt ut matkasser før jul. Dette har blitt gjennomført i samarbeid med frivilligsentralene. Fra 2023 vil tiltaket bli administrert og gjennomført av frivilligsentralene i Orkland. Budsjettmidlene flyttes fra området helse og mestring til kultur og idrett (K3, K11, N7).

Etableringsstøtte til allsidige fritidstilbud til barn og unge

Flertallsgruppen vil støtte Ungdomsrådets arbeid med å etablere flere og mer allsidige fritidstilbud for barn og unge i Orkland. Det avsettes 200 000 kroner som etableringsstøtte til dette formålet. Hovedutvalg for kultur, idrett og folkehelse vedtar bruken av bevilgningen etter tilråding fra ungdomsrådet.

Tilskudd VA anlegg Ulvåshytta

I forbindelse med budsjettprosessen er det kommet inn en del enkeltsøknader. Flertallsgruppen vil gi engangsstøtte til vann og avløpsanlegg til Ulvåshytta med 18 prosent av de totale utbyggingskostnadene på 2,2 millioner kroner, noe som tilsvarer 400 000 kroner.

Tilskudd stiftelser

Det er kommet en søknad fra stiftelsene Bårdshaug herregård og Orkla Gjestebolig. Byggene er viktige signalbygg og kommunen har som stor stifter et ekstra ansvar for at disse bygningene holdes i god stand. Det bevilges 100 000 kroner til hver stiftelse i 2023

Hvordan er innsparingstiltakene og utfordringene løst?

Enheten har et innsparingskrav på 326 000 kroner for 2023. Enheten startet våren 2022 opp arbeidet med en organisasjonsjustering for å forbedre driften av enheten. Innsparingen er dekket inn ved omfordeling av arbeidsoppgaver og frigjøring av driftsmidler.

Planarbeid kulturmiljøplan

I samarbeid mellom plan og kultur vil det bli gjennomført innkjøp av tjenester for å utføre nødvendig arbeid knyttet til utarbeidelsen av kulturmiljøplan. Innkjøpet vil bli avklart gjennom en politisk sak. Kultur og idrett sitt overskuddsfond vil bli foreslått som finansieringskilde.

Tjenesteutvikling – samhandling

Enheten prioriterer å finne gode samarbeidsløsninger mellom egne tjenester og andre tjenesteområder. Dette ligger til grunn for videreutviklingen av frivilligsentralene, videreutvikling av BUA-tilbudet i Orkland, utviklingen av kommunehuset i Lensvik og tjenesteproduksjonen som skjer i kommunehuset på Krokstadøra. Enheten vil fortsette å identifisere gode samarbeidsløsninger i kommende handlingsplanperiode og vil spesielt se på hvordan felles arealbruk kan gi et bedre tjenestetilbud til lavere driftskostnad.

Meråpne bibliotek

Orkland bibliotek har kartlagt mulighetene for å etablere meråpne bibliotek. I løpet av 2023 vil vi jobbe med å finne gode løsninger både for biblioteket på Orkanger og det planlagte biblioteket i Lensvik kommunehus.

BUA Lensvik og BUA Meldal

Kommunen har fått innvilget utviklingsmidler fra Bufdir for å etablere og videreutvikle BUA-tilbudet også for 2023 og 2024. BUA Meldal er samlokalisert med Meldal frivilligsentral. BUA Lensvik, som åpnet i oktober 2022, er samlokalisert med Lensvik frivilligsentral. Det kommunale driftstilskuddet til Skattkammeret ved Kirkens bymisjon er videreført i handlingsprogrammet.

Andre områder

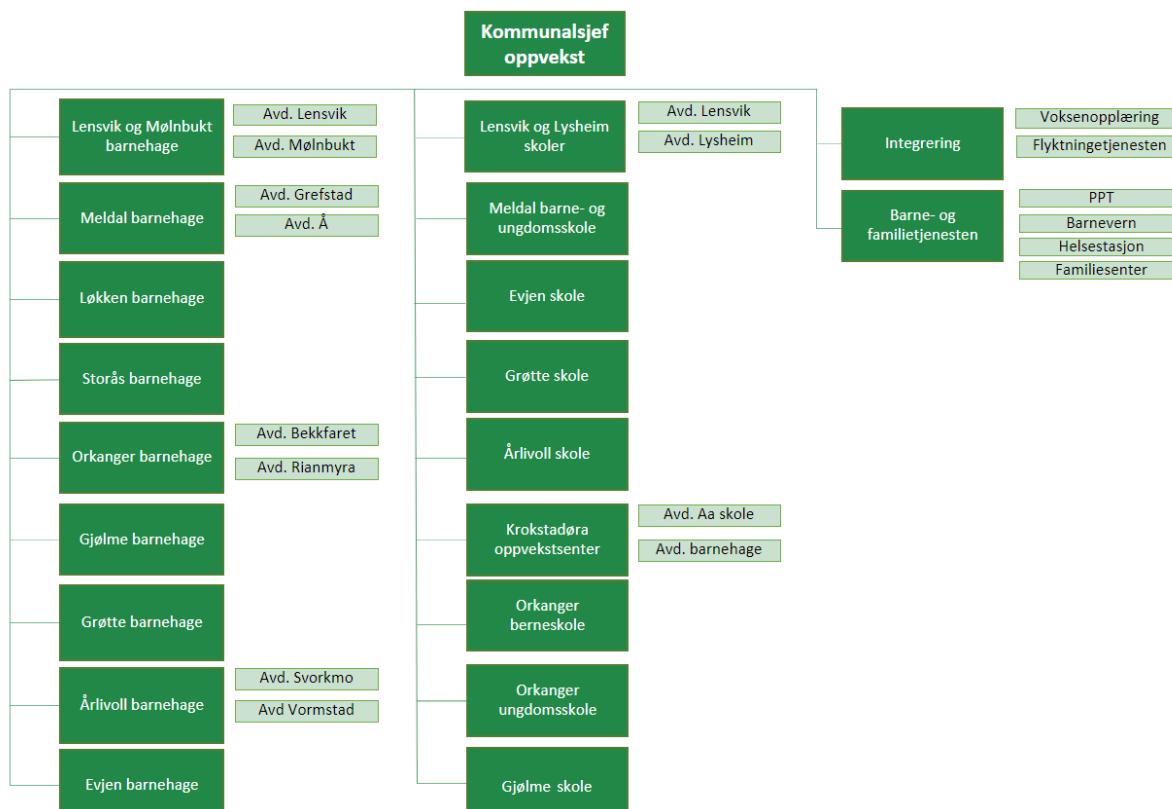
Orkland kommune, Thamspaviljongen Støtteforening og Bårdshaug Herregård AS inngikk en samarbeidsavtale knyttet til drift, vedlikehold, utleie og formidling våren 2022. I avtalen bes Orkland kommune om å bidra med et årlig tilskudd på 100 000 kroner for å holde Thamspaviljongen åpen for turister i sommersesongen. Tilskuddet brukes til å tilsette turistverter. Kommunedirektøren har ikke funnet rom for å prioritere tiltaket i budsjett for 2023.

Ved realisering av Nils Arne Eggen Arena vil det være behov for å tilføre fond for idrettsanlegg betydelige midler dersom anlegget skal få investeringstilskudd i tråd med retningslinjene for fond idrettsanlegg. Kommunedirektøren har ikke funnet rom for å tilføre tilskuddsmidler til fondet i budsjett for 2023.

Kapittel 7 Oppvekst

Status

Ansatte

Årsverk og antall ansatte på området:

	Årsverk	Antall ansatte
Oppvekst	557	618

Faste ansatte, inklusive ansatte i lønnet og ulønnet permisjon over en prosent stillingsandel. Vikarer, engasjerte, oppdragstakere og politikere er ikke medregnet.

Kompetanseprofil

Rammeområde	År	Ufaglærte	Faglærte/fagskole	Høyere utd. min 3 år
20 Barnehage	2020	10 %	33 %	57 %
	2021	9 %	35 %	56 %
	2022	5 %	37 %	58 %

Rammeområde	År	Ufaglærte	Faglærte/fagskole	Høyere utd. min 3 år
21 Grunnskole	2020	7 %	13 %	80 %
	2021	8 %	13 %	79 %
	2022	9 %	12 %	79 %

Rammeområde	År	Ufaglærte	Faglærte/ fagskole	Høyere utd. min 3 år
22 Tverrfaglige tjenester	2020	0 %	9 %	91 %
	2021	0 %	9 %	91 %
	2022	0 %	7 %	93 %

Rammeområde	Barnehage	Grunnskole og SFO	Tverrfaglige tjenester
Antall årsverk	221	280	56

Orkland skal være et inkluderende samfunn for mennesker i alle livsfaser med ulike forutsetninger og funksjonsevner, der den enkelte opplever tilhørighet, mestring, trivsel, og tar medansvar.

Vi skal:

K3 hindre utenforskap og konsekvenser av sosial ulikhet gjennom tidlig innsats og koordinerte tjenester.

K4 sikre et helhetlig og koordinert opplæringsløp med gode leke- og læringsmiljø tilpasset den enkeltes forutsetninger og behov.

K5 sørge for grunnopplæring i barnehage og skole av høy kvalitet som bidrar til trygghet, utvikling, motivasjon og læring, og som gir barna forutsetninger til å fullføre videregående opplæring.

Orkland møter framtidens utfordringer på en offensiv måte, gjennom å:

M2 dreie ressursinnsatsen mot helsefremmende og forebyggende arbeid og aktivitet.

M3 vektlegge kompetansebygging i samarbeid med forsknings- og utviklingsmiljø, arbeidsliv og lokalsamfunn.

M4 arbeide målrettet med innovasjon og digitalisering, samt bidra til å utjevne ulikheter i digitale ferdigheter.

M6 stimulere barn og unges nysgjerrighet, utforskertrang og kreativitet for framtidens samfunn og arbeidsliv, med særlig vekt på yrkesretta fag, teknologi, innovasjon og entreprenørskap.

Tiltak for hele området

Barnevernsreformen

Ny barnevernsreform trådte i kraft fra januar 2022. Reformen gir kommunene større ansvar for barnevern, både faglig og økonomisk. For kommunen innebærer dette fullt økonomisk ansvar for ordinære fosterhjem, oppfølging og veiledning av fosterhjem, samt høyere egenandeler for plasseringer i barnevernsinstitusjoner. Den er omtalt som en reform der kommunens evne til å prioritere tidlig innsats og tverrfaglig samhandling for å forebygge plasseringer i fosterhjem og barnevernsinstitusjoner vil lønne seg faglig og økonomisk. Dette er ikke et ansvar for barnevernet alene, men for hele kommunen. Dette vil kreve et tettere samarbeid mellom alle kommunale tjenester. Vi må vurdere struktur og arbeidsmåter for å gi effektiv hjelp og utnytte ressursene bedre.

- Tiltak: Den nye reformen vil påvirke flere av enhetene som jobber med barn og unge. I løpet av 2023 skal påbegynt temaplan for oppvekst ferdigstilles. Denne planen må avklare mål, tjenestetilbud, ansvars- og oppgavefordeling mellom de kommunale tjenestene.
- Tidligere nevnte tiltak som BTI og tverrfaglig team videreføres.

Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkludering – opplæring

Kompetanseløftet skal bidra til at alle kommuner har tilstrekkelig kompetanse tett på barn og elever. Dette for å kunne fange opp og gi et inkluderende og tilpasset pedagogisk tilbud til alle, inkludert barn og elever med behov for særskilt tilrettelegging. Orkland er med i pulje to som har oppstart i 2022. Målgruppe for kompetansetiltakene: Ansatte i PP-tjenesten, barnehage, skole, barnehageeier, skoleeier og andre tverrfaglige tjenester i kommunen som inngår i laget rundt barnet og eleven.

- Tiltak: Opplæring inkluderingsanalysen (PPT) - iverksettes i PPT i 2023.
- Arbeidsplassbasert kompetanseutvikling og videreutdanning. Tiltaket finansieres gjennom felles regional tilskuddsordning.

Ramme barnehage

Orkland har 14 barnehager som er organisert i ti enheter. Barnehagen på Krokstadøra er organisert under Krokstadøra oppvekstsenter.

Tiltak innenfor barnehageområdet

Små skritt, store sprang

Barnehagene i tidligere Orkdal kommune har deltatt i forsknings- og utviklingsprosjektet Trygg før 3. Trygg før 3 bidrar til å bedre kvaliteten på relasjonene mellom barna og de ansatte i barnehagen. Nærhet, trygghet, læring og språkutvikling er sentrale tema. Prosjektet har endret navn til *Små skritt, store sprang*.

- Tiltak: Små skritt, store sprang implementeres i alle barnehagene i Orkland i løpet av 2022 - 2023. Tiltaket finansieres innenfor eksisterende ramme.

ANDEL AV TOTALRAMME

	2023	2024	2025	2026
Opprinnelig ramme	126 482	123 513	123 703	123 703
Pensjon	10 472	10 454	10 454	10 454
Stilling Mølnebukta barnehage	215	215	215	215
Stillingsutvidelse barnehage kommunestyresak mai (ordinært opptak)	2 900	2 900	2 900	2 900
Lønn og prisendringer	5 255	5 246	5 246	5 246
Redusert foreldrebetaling barnehage (statsbudsjettet)	1 062	1 135	1 135	1 135
Forsikring, økning utover deflator	4	4	4	4
Rullerende opptak barnehage	0	5 200	5 200	5 200
Deler av innsparingskrav flyttes til grunnskole	1 585	4 557	4 367	4 367
Ny ramme	147 976	153 225	153 225	153 225

Nye tiltak

Stilling Mølnebukt barnehage

Mølnebukt barnehage er en liten barnehage og har så lav bemanning fordelt etter ressursfordelingsmodellen, at den må ha ekstra bemanning utover modellen for å kunne opprettholde normale åpningstider. For 2022 fikk barnehagen tilført ekstra midler for å finansiere 0,7 årsverk. 200 000 kroner ble tatt fra en avsetning som hovedutvalget disponerte, mens 215 000 er gitt som rammeendring.

Stillingsutvidelse barnehage

For å sikre at innflyttere kan tildeles plass i henhold til vedtektene, var det behov for å tilføre midler til rammeområdet høsten 2022. Midlene videreføres med helårseffekt på 2,9 millioner kroner.

Redusert foreldrebetaling barnehage

I forslag til statsbudsjett er det lagt inn at maksimal foreldrebetaling for barnehageplass skal være 3 000 kroner per måned fra og med 01.01.2023. I tillegg er det lagt inn at for familier med minst tre barn i barnehage samtidig, skal det være gratis fra og med det tredje barnet. Disse to tiltakene er beregnet i statsbudsjettet til 1,06 millioner kroner for 2023. Dette er lagt inn i rammen til barnehage.

Rullerende opptak barnehage

Kommunestyret vedtok i sak 78/22 å bevilge 5,2 millioner kroner for å ivareta suppleringsopptak i barnehage. Dette er finansiert ved bruk av disposisjonsfond for 2023. For resten av perioden er det finansiert med økt innsparingskrav på alle rammeområder.

Hvordan er innsparingstiltakene og utfordringene løst?

Barnehage	2023	2024	2025	2026
Vedtatt innsparingskrav	2 085	5 057	4 867	4 867
Sommerstengte barnehager	-500	-500	-500	-500
Overflyttet til grunnskole	-1 585	-4 557	-4 367	-4 367
Rest	0	0	0	0

Innsparingstiltak for 2023

Det innføres sommerstengt barnehage som ser ut til å gi 500 000 kroner årlig i innsparing.

Tilpasning av kapasitet i forhold til barnetallsutvikling

I utfordringsdokumentet ble det presentert prognoser for kapasitetsbehov i barnehagene. Disse tar utgangspunkt i SSB sine prognoser justert for tall fra helsestasjonen. I etterkant har helsestasjonen justert fødselsprognoser for 2022 til 176. Da er ikke tilflyttere og de som går til privat jordmor medregnet.

Innhentede tall fra helsestasjon viser følgende fordeling av årskull i målgruppen:

	2022 modeller prognose	2021 modeller	2020 modeller	2019 modeller	2018 modeller	2017 modeller
Orkland - SSB prognose	160	156	158	142	168	184
Orkdal	132	121	110	114	109	126
Meldal	30	32	32	27	41	35
Agdenes	7	16	7	6	17	20
Snillfjord	7	5	2	2	4	4
	176	174	151	149	171	185

Våren 2022 var det 879 barn i barnehagene, som utgjør 856 barnehageplasser til sammen. Prognosen tilsier at kapasitetsbehovet for våren 2023 vil være 864 plasser.

Kapasitetsetterspørselen er prognostisert slik i kommende handlingsplanperiode:

	Vår	Høst
2023	864	847
2024	858	837
2025	847	843
2026	853	850

Totalt sett er det fysisk ledig kapasitet i orklandsbarnehagene, men innsøkingen er størst i sentrumsnære områder. Det utfordrer kapasiteten i barnehagene i tidligere Orkdal, og flere av disse var fulle ved hovedopptak i 2022. Dette er en endring fra tidligere, da det er regnet med et redusert behov for barnehageplasser.

Rullerende og supplerende opptak

Orkland kommune har et raust opptakssystem for å kunne tilby familier barnehageplass. Rullerende og supplerende opptak gjør at vi tar imot nye barn kontinuerlig gjennom barnehageåret. Tilflyttere har ifølge vedtektene rett på barnehageplass innen tre måneder, uansett når på året de kommer. Dette er en bedre ordning enn det staten finansierer over statsbudsjettet og en prioritering Orkland kommune har gjort.

Siden supplerende opptak ble innført i Orkdal og senere Orkland kommune, har forutsetningene endret seg. Det er innført nasjonale bemanningsnormer som stiller krav til bemanningstetthet. De siste årene er barnehagebudsjettene redusert betydelig og det er ikke rom for å ha flere ansatte enn tilsvarende minimum bemanningsnorm til enhver tid. Et barn kan i praksis utløse behov for å ansette en pedagog eller fagarbeider.

Kommunens opptakssystem gjør at barnehagene jevnlig har behov for å rekruttere. Som tabellen over viser, er det stor variasjon i barnetall vår og høst. Våren 2023 er det behov for 17 nye ansatte for å håndtere supplerende opptak. Samtidig har det vist seg at det er vanskelig å rekruttere ansatte med riktig kompetanse på andre tidspunkt enn våren før nytt barnehageår. Orkland kommune har til nå greid å rekruttere ansatte med riktig kompetanse, mens andre kommuner i vår region strever med dette. Det må forventes at det også kan bli krevende for Orkland kommune. Jevnlige rekrutteringsprosesser fører til noe uro i barnehagene, noe som påvirker kvaliteten på barnehagetilbudet.

Både fødselstall og tilflytting har vært høyere enn forventet i 2021 og i 2022. I 2022 måtte det bevilges ekstra midler for å kunne håndtere både hovedopptak og forventet supplerende opptak i barnehageåret 2022-2023. Det ble bevilget 2,9 millioner kroner for å ivareta hovedopptak i 2023. Supplerende opptak våren 2023 er estimert til å koste 5,2 millioner kroner. Supplerende opptak er finansiert av disposisjonsfond for 2023. Om ordningen opprettholdes vil det for 2024 føre til at det generelle innsparingskravet øker. Det er ikke mulig å ta det opprinnelige innsparingskravet på barnehage, og det flyttes derfor over til grunnskole.

Sommerstengt barnehage

Orkland kommune tilbyr barnehageplass til de som måtte trenge det gjennom hele sommeren. Sommeråpen barnehage er ikke et lovpålagt tilbud og alle barn skal ha minst tre uker sammenhengende ferie. Det er alltid barn som benytter sommeråpen barnehage. Men det er et relativt lavt antall, og påmeldingen viser seg å være langt høyere enn oppmøtet. Det betyr at barnehagene bemanner for høyt i forhold til behovet, og at ansatte må avvikle ferie andre uker når det er flere barn i barnehagen. Det innføres sommerstengt barnehage i to uker. Barnehagene kan spare rundt 500 000 kroner årlig, samt sørge for å utnytte bemanningen bedre. Det er spesielt for de minste barnehagene at sommeråpen barnehage blir uforholdsmessig kostbart.

Tiltak

Det innføres sommerstengt barnehage i to uker for å redusere kostnader med 500 000 kroner årlig.

Små barnehager

Flere barnehager i Orkland har synkende barnetall. Mølnebukt barnehage ser ut til å ha åtte barn høsten 2023. Det er en nedgang fra 2022. I ressursfordelingsmodellen tildeles da Mølnebukt barnehage mindre ressurser. Dette betyr at de må tilføres ytterligere 0,2 årsverk for å opprettholde nødvendig bemanning, i tillegg til de 0,7 årsverk driften økte med i 2022. For budsjettåret 2023 vil det bety at Mølnebukt trenger ytterligere 50 000 kroner i tilleggsbevilgning for å ivareta normal åpningstid. Da er barnehagen styrket med 0,9 årsverk totalt.

I tidligere Meldal er det fire barnehager. Per 2022 er det 167 barn i de fire barnehagene. Barnetallet er synkende. Løkken barnehage har kapasitet til cirka 90 barn og Meldal barnehage, avdeling Grefstad, har kapasitet til cirka 60 barn. Det vil si at antall barnehager kan reduseres til to dersom barnetallet blir om lag 150. Det kan da reduseres i bemanning, inkludert en enhetslederstilling og øvrige driftsutgifter på to barnehagebygg. Vi vet ikke når dette vil skje og kan ikke tidfeste når tiltaket kan gjennomføres.

Antall barnehager kan reduseres til tre ved å legge ned Å barnehage. Dette kan gjøres allerede høsten 2023, men innebærer at barn må flyttes. Hvis man gir tiltaket lengre tid, kan opptaket styres uten å flytte barn. Tiltaket vil gi en årlig innsparing på cirka 1 million kroner.

Ramme grunnskole

I Orkland er det ni kommunale skoler. Tre barneskoler, én ungdomsskole og fem kombinerte barne- og ungdomsskoler. Aa skole på Krokstadøra er del av en oppvekstenhet sammen med barnehagen. Lysheim og Lensvik er to skoler som til sammen utgjør en enhet. I tillegg til de kommunale skolene er den private Montessoriskolen lokalisert på Løkken Verk.

Tiltak innenfor grunnskoleområdet

DigSkole – utviklingsprosjekt på regionnivå:

DigSkole – er et samarbeidsprosjekt mellom kommunene i regionen Trøndelag sørvest lakseregionen og NTNU, innenfor desentralisert kompetanseutvikling – tilskuddsordning (DEKOM). Prosjektet handler om å styrke lærernes profesjonsfaglige digitale kompetanse (PFDK) og å gjøre undervisning i skolen mer inkluderende, praktisk og variert. Prosjektet er skolebasert og innebærer at skolene gjennomfører egne kompetanseutviklingstiltak og utprøving, i tillegg til erfaringsdeling og lokalt læreplanarbeid.

- Tiltak: Alle Orklandsskolene er klare til å gå inn i prosjektet høsten 2023.

LeadDIG – forskningsprosjekt

Orklandsskolen samarbeider med NTNU ved forsker May Britt Postholm om et prosjekt om lærende ledelse i en treårsperiode fra 2023. Prosjektet handler om å sette ledere bedre i stand til å skape utvikling og økt kvalitet på tjenestene.

- Tiltak: Orklandsskolen deltar i forskningsprosjektet LeadDIG i en treårsperiode, og starter med Gjølme skole fra høsten 2023.

ANDEL AV TOTALRAMME

	2023	2024	2025	2026
Opprinnelig ramme	212 740	212 735	212 733	212 733
Pensjon	2 747	2 729	2 704	2 704
Lønn og pris	7 291	7 282	7 271	7 271
Gratis halv plass 1.trinn SFO	5 010	5 010	5 010	5 010
Forsikring, økning utover deflator	6	6	6	6
Deler av innsparingskrav flyttes til Grunnskole	-1 585	-4 557	-4 367	-4 367
Innsparingskrav finansiering rullerende opptak	0	-1 610	-1 610	-1 610
Videreføre drift Lysheim skole	1 100	2 300	2 300	2 300
Fra 3 til 2-delning Lysheim og Aa skole, barnetrinn	-500	-1 100	-1 100	-1 100
Intensivkurs norskopplæring flyktningbarn	0			
Gratis halv plass 2. trinn SFO	2 418	5 319	5 319	5 319
PC-kjøp finansiert med investeringsfond	-200	-700	-700	-700
Ny ramme	229 027	227 414	227 566	227 566

Nye tiltak

Helårsvirkning gratis halv plass SFO 1. trinn

Fra 01.08.2022 ble det innført gratis halv plass på SFO for alle 1. trinnselever. Det er lagt inn med helårseffekt for 2023.

Gratis SFO for 1. trinnselever i lavinntektsfamilier

Orkland kommune har søkt om og fått innvilget tilskudd for å kunne tilby gratis SFO for 1. trinnselever i lavinntektsfamilier for skoleåret 2022-2023. Tilskuddet dekker også utgifter til mat i SFO-tilbudet. Kommunen har i søknad estimert hvor mange 1. trinnselever det kan dreie seg om, og fått tilskudd til det. Kommunen er forberedt på å betale tilbake den delen av tilskuddet som ikke blir brukt.

Intensivkurs norskopplæring flyktningbarn

Orkland kommune har i løpet av 2022 bosatt mange flyktninger og mange av disse er barn. For å sikre en så rask og god integrering som mulig vil kommunestyret finansiere intensivkurs i norskopplæring av flyktningbarn i grunnskolen. Kursene gjennomføres på skolene som har flyktningbarn. Det bevilges 800 000 kroner til formålet og tiltaket finansieres av flyktningefondet.

Gratis SFO for 2. trinnselever i lavinntektsfamilier fra høsten 2023

I statsbudsjett for 2023 er det fra høsten 2023 innført gratis SFO inntil 12 timer/uken også for barn i andre trinn. Dette er en videreføring av ordningen som ble innført for første trinn høsten 2022.

PC-kjøp finansiert med investeringsfond

Overføring fra drift til investeringsregnskap er erstattet med bruk av investeringsfond med 200 000 kroner i 2023, og 700 000 kroner videre i perioden.

Hvordan er innsparingstiltakene og utfordringene løst?

Grunnskole	2023	2024	2025	2026
Deler av innsparingskrav flyttes til grunnskole	1 585	6 480	6 290	6 290
Innsparing grunnskole	-1 485	-3 400	-3 400	-3 400
Sommerstengt SFO	-100	-100	-100	-100
Rest	0	2 980	2 790	2 790

Innsparingstiltak for 2023

Kommunedirektøren foreslo nedleggelse av Lysheim skole. Kommunestyret vedtok fortsatt drift av enheten. Videre ble det vedtatt å gå fra tre til to deling på barnetrinn ved Lysheim og Aa skole.

Det innføres sommerstengt SFO i tre uker. Det vil gi en innsparing på cirka 100 000 kroner hvert år.

Tilpasning av kapasiteten som følge av elevtallsutviklingen

Elevtallsprognosene er oppdatert med GSI-tall for oktober 2022, samt at det er innhentet tall for nytt første trinn høst 2023.

Skole	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Aa skole	44	42	34	31	32	32	28
Lensvik skole	146	150	141	160	165	161	154
Lysheim skole	28	25	22	21	19	21	20
Meldal barne- og ungdomsskole	309	296	288	290	304	293	295
Evjen skole	176	184	183	172	159	157	158
Grøtte skole	483	489	481	470	445	422	397
Årlivoll skole	224	227	222	222	205	213	208
Orkanger barneskole	302	326	328	319	303	299	304
Orkanger ungdomsskole	259	250	277	290	316	288	264
Gjølme skole	134	132	121	117	117	109	99
Kommunale	2 105	2 121	2 097	2 092	2 065	1 995	1 927

Kapasitetsutfordringer Orkangerskolene

Det settes opp en midlertidig paviljong for å håndtere elevtallsveksten ved Orkanger ungdomsskole de neste årene. Paviljongen er i to etasjer med to klasserom og to grupperom i hver etasje. Paviljongen vil være løsning når elevtallet når en topp i 2023, men også i de nærmeste årene når fortsatt noen av kullene er så store at skolen er avhengig av å dele i fire klasser i stedet for tre. I tillegg vil en paviljong med ekstra klasserom og grupperom bidra til at skolen får frigjort areal til personalrom og flere grupperom.

Orkanger barneskole er også utfordret på fysisk kapasitet. I 2022 ble det satt av midler til å utrede muligheten for å bruke tidligere svømmehallareal til å utvide skolens kapasitet. Etter et forprosjekt med god brukermedvirkning, foreligger tegninger på forslag til utnyttelse. Dette forslaget må kostnadsberegnes. Kommunedirektøren foreslår å sette av 25 millioner kroner slik at prosjektet kan gjennomføres.

Dette tiltaket vil løse Orkanger barneskoles *plassbehov* de nærmeste årene. Skolen vil uavhengig av dette tiltaket fortsatt ha store *vedlikeholdsbehov*. Det bør vurderes hvor mye penger som skal brukes på å øke kapasitet på kort sikt ut fra hva som er langsiktig plan for bygningen.

Begge skolene har et begrenset uteområde. Dette blir ytterligere redusert ved utbygging av henholdsvis paviljong på Orkanger ungdomsskole og utvidelse av fysisk kapasitet på Orkanger barneskole. Det bør ses på muligheten for å utvide skolegårdsarealet med andre tilstøtende kommunale eiendommer, samt legges en plan for hvilke aktiviteter man ønsker å legge til rette for.

Tiltak

Det er avsatt 25 millioner kroner for å gjennomføre et prosjekt for å utvide fysisk kapasitet på Orkanger barneskole.

Lage plan for utvidelse og utnyttelse av skolegården på Orkangerskolene.

Drift Lysheim skole og endring i deling barnetrinn ved Lysheim og Aa skole

Kommunedirektøren foreslo å legge ned Lysheim skole. Ved behandling i kommunestyret ble det vedtatt at videreføring av Lysheim skole bør i så stor grad som mulig skje som omprioritering innenfor rammeområdet skole. En mulig måte å gjøre dette på er at antall «delinger» på barnetrinnet ved Aa skole og ved Lysheim reduseres fra 3 til 2. En slik tilpasning er godt innenfor lærertetthetsnormen. Innsparingen er anslått til cirka 1,1 millioner kroner per deling. Dette medfører at en videreføring av Lysheim anslås til 1,1 millioner kroner i 2023 og 2,3 millioner kroner de påfølgende årene. Finansieringen for å videreføre Lysheim skole skjer ved at cirka halvparten av finansieringen skjer innenfor rammeområdet skole og cirka halvparten tilføres rammeområdet skole. Hvis administrasjonen/rektorene ønsker å prioritere annerledes innenfor samme ramme, så må dette avklares med Hovedutvalg for oppvekst.

Tiltak

Drift ved Lysheim skole videreføres og tiltaket finansieres delvis ved omprioritering innenfor rammeområdet ved å gå fra 3 til 2-delning ved barnetrinn på Lysheim og Aa skole samt en generell innsparing for området.

Sommerstengt SFO

Sommeråpen SFO er et ikke-lovpålagt tilbud som Orkland kommune gir til foreldre og foresatte. Hovedutvalg oppvekst har de to siste årene blitt orientert om henholdsvis påmelding og oppmøte i løpet av sommeren. Det er relativt få innbyggere som har behov for et sommertilbud på SFO. Oppmøtet er langt lavere enn påmeldingen tilsier, ofte kun 50 prosent. Det betyr at SFO bemanner tilbudet for høyt, og at ressurser brukes lite hensiktsmessig. De som jobber om sommeren, må avvikle ferie på andre tidspunkt når det faktisk er flere barn i tilbudet. Dette er et lite brukt tilbud, som vil gi en årlig besparelse beregnet til 100 000 kroner.

Tiltak

Det er vedtatt å ha sommerstengt SFO i 3 uker hvert år. Det gir en innsparing på cirka 100 000 kroner årlig.

Ramme tverrfaglige tjenester

Området omfatter enhetene integrering og barne- og familietjenesten.

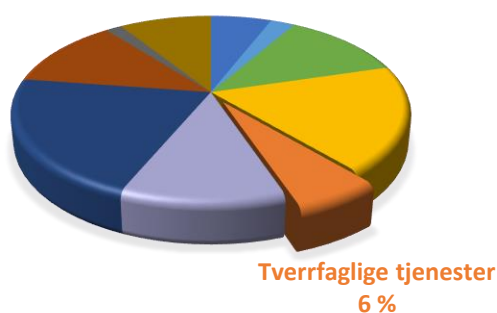
Integrering

Tjenesten består av avdelingene flyktningtjenesten og voksenopplæringen. Hovedoppgaven er bosetting og kvalifisering av nyankomne flyktninger etter introduksjonsprogrammet. For å lykkes med integreringsarbeidet er det avgjørende at det finnes praksisplasser og frivillighet i lokalsamfunnet.

Barne- og familietjenesten

Tjenesten består av barneverntjenesten, familiesenteret, helsestasjon- og skolehelsetjenesten, samt pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT).

ANDEL AV TOTALRAMME

	2023	2024	2025	2026
Opprinnelig ramme	67 573	66 958	67 008	67 008
Pensjon	3 071	3 071	3 071	3 071
Barnekoordinator fra oppvekst til tildelingskontor	-650	-650	-650	-650
Lønn og priskorrigeringer	2 896	2 896	2 908	2 908
Enhetens endringer	-361	-361	-361	-361
Barnevernsreform (statsbudsjettet)	1 309	1 309	1 309	1 309
Forsikring, økning utover deflator	53	53	53	53
Innsparingskrav for finansiering av rullerende opptak	0	-313	-313	-313
Rammeendringer	6 318	6 005	6 017	6 017
Ny ramme	73 891	72 963	73 025	73 025

Barnevernsreform

Barnevernstjenesten får i statsbudsjettet økte bevilgninger for å styrke tjenesten ytterligere i forbindelse med barnevernsreformen. For Orkland kommune utgjør økte bevilgninger 1,3 millioner kroner i 2023.

Nye tiltak

○ *Tilpasning av kapasitet i forhold til økt antall flyktninger*

Krigen i Ukraina gjorde at Orkland kommune tok imot 125 flyktninger i 2022. Kommunens innstilling er at vi skal fortsette å bosette flyktninger i 2023. Enheten integrering må øke kapasitet etter å ha nedbemannet og redusert tilbudet over en periode. På grunn av hektisk aktivitet med mottak av flyktninger, har arbeidet med en plan for integrering vært nedprioritert i 2022. Dette arbeidet fortsetter i 2023. Forventninger må avklares og oppgaver fordeles på de ulike tjenestene gjennom utarbeidelse av nye prosedyrer i en egen plan for integrering.

Fortsette arbeidet med å lage en plan for integrering i løpet av våren 2023. Den skal blant annet avklare ansvars- og oppgavefordeling mellom de kommunale tjenestene og inkludere frivillighetens bidrag.

Tilpasse drift etter økt antall flyktninger og deltakere i voksenopplæring.

Enheten integrering, som består av flyktningtjenesten og voksenopplæringa, holder til i det såkalte K-bygget på Follo. Det har i løpet av 2022 vært behov for å utvide arealet på grunn av økt mottak av flyktninger. Det har skjedd ved at andre tjenester har flyttet til andre lokaler og frigjort plass. Dersom kommunen mottar like mange flyktninger i 2023, vil vi få en fysisk kapasitetsutfordring. Dersom K-bygget skal rives for å gi plass til fotballhall, vil kommunen få vesentlig økte kostnader knyttet til investering i nytt bygg eller leie av lokaler.

Hvordan er innsparingstiltakene og utfordringene løst?

	2023	2024	2025	2026
Opprinnelig innsparingskrav	-727	-1342	-1292	-1292
Redusert tiltaksbudsjett barnevern	727	727	727	727
Innsparingskrav finansiering av rullerende opptak barnehage	0	-313	-313	-313
Rest innsparingskrav	0	-928	-878	-878

Innsparingstiltak 2023

Barne- og familietjenesten har et innsparingskrav på cirka 730 000 kroner i 2023, som er løst innenfor barnevernstjenestens tiltaksbudsjett.

Tilpasningen av enheten integrering

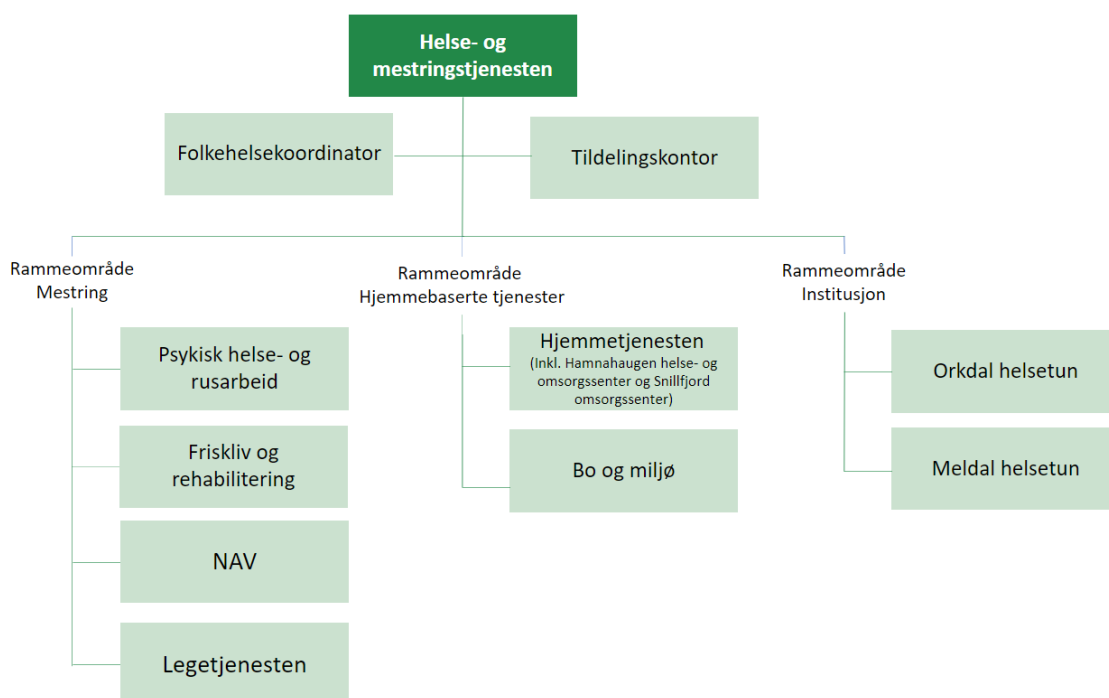
For å tilpasse driften til antall flyktninger og statlige inntekter, foreslår kommunedirektøren følgende tiltak:

Grunnskole for voksne finansieres i dag delvis gjennom bruk av flyktningsmidler, men der må det i løpet av handlingsplanperioden finnes annen finansiering.

Kapittel 8 Helse og mestring

Status

Ansatte

Årsverk og antall ansatte på området:

	Årsverk	Antall ansatte
Helse og mestring	578	808
30 Mestring	97	131
31 Hjemmebaserte tjenester	298	416
32 Institusjon	182	263

Faste ansatte inklusive ansatte i lønnet og ulønnet permisjon over en prosent stillingsandel. Vikarer, engasjerte, oppdragstakere, lærlinger og politikere er ikke medregnet.

Kompetanseprofil:

Rammeområde	År	Ufaglærte	Faglærte/ fagskole	Høyere utd. min 3 år
30 Mestring	2020	5 %	16 %	78 %
	2021	5 %	14 %	82 %
	2022	4 %	20 %	76 %

Rammeområde	År	Ufaglærte	Faglærte/ fagskole	Høyere utd. min 3 år
31 Hjemmebaserte tjenester	2020	19 %	53 %	28 %
	2021	20 %	52 %	28 %
	2022	21 %	50 %	29 %

Rammeområde	År	Ufaglærte	Faglærte/ fagskole	Høyere utd. min 3 år
32 Institusjon	2020	13 %	65 %	23 %
	2021	12 %	65 %	23 %
	2022	13 %	63 %	24 %

Orkland skal være MODIG og arbeide målrettet med innovasjon og digitalisering for å møte framtidens utfordringer.

Vi skal:

M2 dreie ressursinnsatsen mot helsefremmende og forebyggende arbeid og aktivitet.

M4 arbeide målrettet med innovasjon og digitalisering, samt bidra til å utjevne ulikheter i digitale ferdigheter.

Orkland skal være KLOK og være et inkluderende samfunn for mennesker i alle livsfaser, med ulike forutsetninger og funksjonsevner, der den enkelte opplever tilhørighet, mestring, trivsel, og tar medansvar:

Vi skal:

K1 arbeide helsefremmende og forebyggende for å oppnå god folkehelse i befolkningen.

K2 legge til rette for informasjons- og opplæringstiltak og andre virkemidler som bidrar til at innbyggerne tar gode valg for egen helse og livskvalitet.

K7 legge til rette for at innbyggerne har tilgang til grunnleggende-, helhetlige og forsvarlige helsetjenester av god kvalitet og til rett tid.

K9 utvikle Orkland til en foregangskommune innen eldreomsorg.

Orkland kommune skal være NÆR og arbeide for gode menneskemøter, møte individuelle behov og ta hele Orkland i bruk.

Vi skal:

N8 legge til rette for at innbyggerne kan leve aktive liv og bo trygt i eget hjem så lenge som mulig.

N12 være best i møte mellom mennesker.

N13 sikre et åpent og inkluderende arbeidsmiljø, og bygge en felles organisasjonskultur basert på kommunens visjon og verdier.

N14 sørge for at alle medarbeidere og ledere har en tverrfaglig tilnærming i tjenesteutøvelsen.

Tiltak for hele helse- og mestringsområdet

Velferdsteknologi

Digitalisering for bedre tjenester betyr blant annet at velferdsteknologi skal bli en integrert del av tjenestene, enten i stedet for, eller i tillegg til andre tjenester. Dette er et viktig satsingsområde som skal bidra til økt trygghet, sikkerhet, sosial deltagelse, mobilitet og aktivitet. Det skal styrke den enkeltes evne til å klare seg i hverdagen, til tross for sykdom og sosial, psykisk eller fysisk nedsatt funksjonsevne.

Velferdsteknologiske løsninger trekkes fram som et av tiltakene for å løse den demografiske utfordringen med flere eldre, og dermed økt behov for helsetjenester i årene som kommer.

Teknologi som allerede er i bruk/under utprøving:

- Lokaliseringsteknologi
- Elektronisk medisineringsstøtte
- Digitalt tilsyn
- Oppgraderte pasientvarslingsanlegg
- Digitale trygghetsalarmer
- Digitalt verktøy for selvhjelp mot angst og depresjon.

Tiltak

Arbeidet for at velferdsteknologi skal bli en integrert del av tjenestetilbudet fortsetter. Det skal vurderes om velferdsteknologi kan brukes enten i stedet for, eller i tillegg til ordinære tjenester ved tildeling. Det må jobbes enda mer med å vurdere velferdsteknologi som et førstevalg ved tildeling av tjenester.

Helseplattformen

Helseplattformen er ny, felles journalløsning for midtnorske sykehus og kommuner. Målet er en tryggere og mer sammenhengende tjeneste. Innføring for St. Olavs hospital og Trondheim kommune skjer i 2022.

Så langt i forhandlingsprosessen ser det ut til å bli en gjennomsnittlig deflatorjustert kostnad for kommunene på cirka 330 kroner per innbygger. For Orkland kommune tilsvarer dette en brutto årlig kostnad på cirka 6,1 millioner kroner. Dette er innarbeidet i budsjettet for handlingsplanperioden. Orkland kommune har valgt samme innføringsløp som Frøya, Hitra og Heim kommuner med å «go live» høsten 2024.

Engangskostnaden i 2024 knyttet til anskaffelse og innføring av Helseplattformen er anslått til 51,8 millioner kroner. Av disse kan 38 millioner kroner anses som en investering og lånefinansieres. De resterende 13,8 millioner kroner til egne opplærings- og innføringsutgifter blir en driftsutgift. Den årlige driftsutgiften på 6,1 millioner kroner er innarbeidet i økonomiplanen. Kommunedirektøren foreslår å finansiere manglende engangs driftsutgifter på 7,7 millioner kroner i 2024 ved bruk av disposisjonsfond.

Tiltak

Innføringsprosjektet for Helseplattformen er anslått til 12 måneder og starter for Orklands del i 2023.

Opplevd brukerkvalitet

I 2020 og 2022 ble det gjennomført brukerundersøkelser i de fleste helse- og mestringstjenestene. Det var jevnt over gode resultater i 2020. Resultatene for 2022 er ikke analysert per nå. Selv med gode resultater er det behov for å kontinuerlig arbeide med kommunikasjon og forventningsavklaring både med brukere og pårørende. Gjennom brukerundersøkelser får vi viktig informasjon som vi benytter i kvalitetsforbedringsarbeidet og arbeidet med opplevd brukerkvalitet. En viktig del av brukeropplevd kvalitet handler om måten man blir møtt på og kommunisert med. Å være best i møte mellom mennesker skal sammen med våre verdier være en rettesnor for våre ansatte for å sikre best mulig opplevd brukerkvalitet. Det gjennomføres brukerundersøkelse i tjenestene annethvert år.

Håndtering av uforutsette utgifter

Orkland har ansvar for at alle som oppholder seg i kommunen mottar nødvendige helse- og omsorgstjenester. Med slike tjenester forstås alle handlinger som har forebyggende, diagnostisk, behandlende, helsebevarende, rehabiliterende eller pleie- og omsorgsformål.

Det er vanskelig å forutse behovet for helsetjenester kommende år når budsjettet vedtas, spesielt når det gjelder helse- og omsorgstjenester. I løpet av året kan det oppstå nye behov knyttet til brukere med behov for særlig ressurskrevende tjenester eller økt behov for økonomisk sosialhjelp.

Når det gjelder brukere med behov for særlig ressurskrevende tjenester, viser erfaring at dette er en spesielt stor utfordring for tjenester til brukere over 67 år, som ikke inngår i den statlige refusjonsordningen for ressurskrevende tjenester. Utgiftene til denne gruppa var alene 25 millioner kroner i 2021.

Tiltak

Det settes av en reserve på 5,1 millioner kroner til en økonomisk buffer for å hjelpe enhetene med å håndtere svingninger i drift og betaling for utskrivningsklare pasienter.

Sikre forsvarlig drift i sommerferieavviklingen

Å sikre forsvarlig drift samtidig med sommerferieavvikling er utfordrende. Brukerne skal fortsatt ha tjenester, mens halvparten av ansatte til enhver tid skal avvikle ferie. Det er behov for både sommervikarer og bruk av vikarbyrå. De siste årene, og spesielt i 2022, har det vært vanskelig å rekruttere sommervikarer og få avtale med vikarbyråer. I 2022 førte dette til en avtale om økning i kompensasjon for ekstravakter og for frivillig flytting av ferie. Tiltaket hadde en samlet kostnad på cirka 6 millioner kroner i 2022 og var helt nødvendig for å sikre forsvarlighet i tjenestene. Det er sannsynlig at vi må inngå en lignende avtale for 2023.

Tiltak

Det settes av midler, i tillegg til reserven omtalt i avsnittet over, til å finansiere dette tiltaket i 2023.

Demensplan

Andelen eldre personer forventes å øke betraktelig i årene fremover, spesielt eldre over 80 år. Forekomst av demens øker med alderen, og antallet personer med demens vil trolig fordobles frem mot 2040. Dette vil påvirke og ha konsekvenser for flere områder i samfunnet og vil kreve nye løsninger. Som oppfølging av kommunestyrets vedtak, er det ansatt demenskoordinator i Orkland kommune.

Tiltak

Det er behov for å lage en helhetlig plan for demensomsorgen i Orkland som skal danne grunnlaget for det videre arbeidet på dette feltet. Planen henger tett sammen med arbeidet om et mer demensvennlig samfunn i Orkland.

Det er også behov for å gjøre en vurdering hvordan tjenestene vi yter til personer med demenssykdom med behov for særlige ressurskrevende tjenester skal organiseres. Det er forventet at dette er en brukergruppe vi til enhver tid vil ha i Orkland.

Kompetanseprogram

For å sikre bærekraftige tjenester, vil et av tiltakene være å sørge for at riktig kompetanse blir brukt til de riktige oppgavene. Dette gjelder spesielt for fagpersoner som for eksempel sykepleiere og vernepleiere som er et knapphetsgode nå og i framtida.

Tiltak

Videreutvikling av sykepleieprosjektet i hjemmetjenesten.

Det utarbeides et kompetanseprogram for fagarbeidere slik at flere kan settes i stand til å gjøre flere oppgaver, noe som vil bidra til mer bærekraftige tjenester og mer myndiggjorte medarbeidere.

ANDEL AV TOTALRAMME

Tildelingskontor/ Koordinerende enhet

Målet for de kommunale helse- og omsorgstjenestene er at det skal tilbys riktige tjenester til rett tid og i tilstrekkelig omfang. Tjenestene er av stor betydning for pasient, bruker og pårørende. God saksbehandling er viktig for å kvalitetssikre tildelingen av tjenester. Kostra-tall viser at en større andel av innbyggerne over 80 år mottar tjenester i Orkland enn i sammenlignbare kommuner, vår Kostra-gruppe og landet som helhet. Men andelen er synkende fra 2020 til 2021.

Tiltak

Det er behov for å vurdere tildelingspraksis slik at tjenestene tildeles de som trenger det mest.

Jamfør helse- og omsorgstjenesteloven § 7-3, skal det finnes en koordinerende enhet for habiliterings- og rehabiliteringsvirksomheten i kommunen.

Den koordinerende enheten skal bidra til å sikre helhetlig tilbud til pasienter og brukere med behov for sosial, psykososial, eller medisinsk habilitering og rehabilitering.

Koordinerende enhet skal ha overordnet ansvar for arbeidet med individuell plan og for oppnevning, opplæring og veiledning av koordinator. Tildelingskontoret ivaretar funksjonen som koordinerende enhet i Orkland.

Det er utarbeidet tildelingskriterier for helse- og omsorgstjenestene som gir mer inngående informasjon om tjenestene.

Tiltak

For å sikre at kommunen ivaretar sin lovpålagte rolle når det gjelder koordinering av tjenester og individuell plan, er det behov for fortsatt systemarbeid og arbeid med forankring og opplæring. Dette arbeidet er startet, men ikke slutført.

Vi gjennomfører revisjon av tildelingskriteriene for helse og omsorgstjenestene i 2023.

Utskrivningsklare pasienter

Utskrivningsklare pasienter har vært en vedvarende utfordring siden høsten 2020. Situasjonen i Orkland er ikke unik. St. Olavs hospital har sammen med Trondheim kommune gjennomført en analyse av kommunene i St. Olavs hospital sitt nedslagsfelt, og funnet at det ikke er noen direkte sammenheng mellom antall sykehjemsplasser og antall utskrivningsklare pasienter. Årsaken til utfordringsbildet er nok sammensatt og handler i stor grad om hvordan vi bruker korttidsplassene, hvordan vi håndterer utskrivningsklare pasienter fra sykehuset og hvordan de øvrige tjenestene er innrettet med tanke på at innbyggerne skal mestre eget liv lengst mulig. Det er satt i gang et arbeid regi av fagråd for pasientsamarbeid, hvor både St. Olavs hospital og kommunene deltar. Målet med arbeidet er å finne en løsning på håndtering av utskrivningsklare pasienter. Det er i tillegg behov for å se på interne rutiner i Orkland kommune.

Tiltak

Vi gjøres en gjennomgang av rutiner og oppfølging av disse, knyttet til utskrivningsklare pasienter. Som en del av denne gjennomgangen skal det gjennomføres en evaluering av bruken av korttidsplassene, slik at vi sikrer riktig bruk av disse.

Boligsosialt arbeid

I henhold til vedtatt planstrategi ble det utarbeidet boligsosial handlingsplan i 2022. Det er også foretatt en gjennomgang av alle kommunale boliger for å vurdere behovet opp mot tilbudet vi har i dag. Gjennomgangen viser at vi totalt sett har for mange boliger, men at vi mangler flere tilpassede hardbruksboliger. Statistikk viser at Orkland kommune har ligget lavt i forhold til andre kommuner når det gjelder bruk av startlån. En økning i startlånsrammen har bedret situasjonen. Men utfordringen er at startlån i for stor grad brukes til fullfinansiering. Dette er et resultat av endret utlånspraksis i bankene. Startlån er et viktig tiltak for å hjelpe flere over fra å leie til å eie.

Tiltak

Det er innledet et samarbeid med de lokale bankene for å se på hvordan vi sammen kan hjelpe flere fra å leie til å eie. Dette arbeidet fortsetter i 2023.

Det er startet et arbeid knyttet til plassering av hardbruksboliger. Resultatene legges fram for politisk behandling i starten av 2023.

Bygging av to nye enheter for hardbruksbolig.

Psykisk helse- og rusarbeid

Psykisk helse- og rusarbeid skal ha et tilrettelagt, differensiert og forsvarlig tjenestetilbud. Dette innebærer informasjonsarbeid, mestringskurs, behandling, rehabilitering, heldøgns omsorg, veiledning, støtte, aktivitet og forebygging.

Brukere av tjenesten er personer over 18 år:

- Med psykiske lidelser/plager
- Med rusavhengighet/rusproblematikk, eller i rusbehandling
- Med livskriseproblematikk
- Pårørende til disse
- Andre instanser som ber om hjelp i akutt krise
- Andre med behov for veiledning, undervisning og kompetansehevende tiltak
- Behov for forebyggende tiltak - oppfølgingsamtale eller informasjon om psykiske plager/lidelser eller rus

Psykisk helse- og rusarbeid har drift som er delvis finansiert gjennom bruk av flyktningfond. Litjgårdsveien bofellesskap har blitt brukt til bosetting av enslige mindreårige flyktninger. Flere av disse har nå blitt over 18 år og har ikke lenger behov for et heldøgns omsorgstilbud. Bruken av flyktningmidler trappes gradvis ned og utfases fra 2024.

- Det gjennomføres en gjennomgang og evaluering av dagens dagsenter og aktivitetstilbud.
- Det etableres et ressursteam for rusarbeid gjennom omdisponering av eksisterende stillinger.

Friskliv og rehabilitering

Friskliv og rehabilitering består av ergoterapi, fysioterapi, hverdagsrehabilitering og friskliv, læring og mestring.

Friskliv og rehabilitering skal gi gode tjenester med utgangspunkt i innbyggernes behov. Det vektlegges at innbyggerne skal kunne bo hjemme så lenge som mulig. Innbyggerne skal få dekket sine behov for kommunale tjenester innenfor sine naturlige nærrområder, samtidig som det er behov for å samle de mest spesialiserte tjenestene.

Hverdagsrehabilitering er et tilbud til hjemmeboende som trenger hjelp til å trene på hverdagslige aktiviteter. Målet er at flere skal kunne mestre eget liv så lenge som mulig. Hjelpen ytes ofte til personer i etterkant av en operasjon, brudd eller andre funksjonsfall. Hverdagsrehabilitering er et tverrfaglig team bestående av sykepleier, ergoterapeut og fysioterapeut som arbeider intensivt med brukerne over en avgrenset periode. Dette har vist seg å gi svært gode resultater. Det er et mål at hverdagsrehabilitering skal bli en integrert del av tjenesten i hele Orkland, fordi det er et viktig supplement til hjemmetjeneste og korttidsopphold på institusjon. Dette vil kreve at enhetene hjemmetjeneste og friskliv og rehabilitering vrir innsatsen mot dette området.

I Orkland, som i de fleste andre kommuner, er det en praksis rundt arbeidsfordeling mellom fastansatte fysioterapeuter og privatpraktiserende fysioterapeuter med driftsavtale. Denne arbeidsfordelingen innebærer blant annet at brukere som er i stand til å reise til institutt skal motta sitt tilbud hos privatpraktiserende fysioterapeuter. Fastansatte fysioterapeuter gir som hovedregel fysioterapi til brukere i hjemmet, ved institusjon og ved hjelp til brukere med omfattende behov for tverrfaglig samarbeid. I tidligere Snillfjord kommune var det fast ansatt fysioterapeut som ga tilbud

også til brukere som var i målgruppen for fysioterapeuter med driftstilskudd. Denne ordningen ble videreført i Orkland som en overgangsordning.

Tiltak

Det skal arbeides for at hverdagsrehabilitering blir en integrert del av tjenenesten i hele Orkland. Det er gode erfaringer fra deler av kommunen, men vi må også vurdere alternative innfallsvinkler til hverdagsrehabilitering og hverdagsmestring som arbeidsmetode.

Etter en evaluering av bruken av fysioterapiressursen i Orkland kommune forslås det nå endring av dagens praksis. Forslaget innebærer at brukere med behov for fysioterapi i nedslagsfeltet til Krokstadøra, som er i stand til å reise til institutt, skal motta sitt tilbud hos privatpraktiserende fysioterapeuter på lik linje med alle andre innbyggere i Orkland kommune. Denne endringen vil sørge for lik praksis i alle deler av kommunen, med hensyn til arbeidsfordelingen mellom fastansatte og private fysioterapeuter med driftstilskudd.

Nav

Nav er en sektorovergripende tjeneste med hovedmål å få flere i arbeid og færre på trygd. Nav skal bistå arbeidsgivere med rekruttering og bemanning, og hjelpe bedrifter og enkeltpersoner ved permitteringer og oppsigelser. Nav yter tjenester til alle kommunens innbyggere og forvalter trygdeytelser, sosialtjeneste, arbeidsmarkedsbistand og tjenester til arbeidsgiverne.

Nav har hovedkontor på Orkanger, men skal sørge for brukernære møter i alle deler av Orkland kommune.

Orkland er vertskommune for Nav Rindal.

Tiltak

Mottak av flyktninger og plan om mottak av ukrainske flykninger i 2023, gjør at det er behov for to prosjektstillinger i Nav for å møte behovet for oppfølging. Tiltaket finansieres med flyktningmidler og påvirker derfor ikke nettorammen.

Som et resultat av økte levekostnader har vi sett en økning i behovet for økonomisk sosialhjelp gjennom 2022. Behovet forventes å være økende. Denne budsjettposten styrkes derfor med 1 750 000 kroner.

Som et tiltak for å få flere unge i inntektsgivende arbeid har Nav Orkland tatt del i «Trøndelagsmodellen». Dette inngår som et tiltak i utenforskningsprogrammet i Orkland kommune. Det vil være behov for lærlingplasser i forlengelsen av dette. Lærlingplasser vil vurderes i sammenheng med den ordinære lærlingordningen.

I budsjettenigheten på Stortinget mellom regjeringspartiene og SV ble det bevilgetmilder for å øke barnetillegget i kvalifiseringstønaden med 35 kroner i måneden fra og med 1. februar. Orklands andel av bevilgningen utgjør 29 tusen kroner første år. Dette er avsatt på rammeområdet.

Legetjeneste

Det er fem legekontor i Orkland, som i utgangspunktet hadde tre ulike driftsformer. I tråd med vedtak i budsjett og handlingsplan for 2022 ble det gjennomført en endring i driften av fire legekontor, slik at alle legekantorene nå har samme driftsform.

Utkjøp av fastlegelistene skal skje over fem år, hvor siste hjemmel kjøpes ut i 2026.

Handlingsplan 2023-2026 for mestring

Mestring	2023	2024	2025	2026
Opprinnelig ramme	119 209	117 125	117 514	117 514
Kompensert økte pensjonskostnader	6 696	6 415	6 343	6 343
Lønns- og prisvekst	5 208	5 330	5 297	5 276
Omfordeling innsparingen innen helse og mestring	4 907	4 485	4 282	4 081
Tiltak forsvarlig drift sommer	4 308	4 308	4 308	4 308
Senere innføring av Helseplattformen	-5 639	0	0	0
Flere sykepleiere på legevakt	683	683	683	683
Innkjøp av fastleghejmeler overføres fra investering til drift	1 400	1 400	1 400	700
Folkehelsekoordinator overføres fra ramme plan	469	469	469	469
Barnekoordinator overføres fra oppvekst	696	696	696	696
Velferdskoordinator overføres til ramme hjemmebaserte tjenester	-895	-895	-895	-895
Forsikring, økning utover deflator	59	59	59	59
Barnetrygd ut av sosial hjelp	1 590	1 590	1 590	1 590
Budsjettstyrking økonomisk sosialhjelp	1 750	1 750	1 750	1 750
Redusert økonomisk sosialhjelp på grunn av endret AAP (statsbudsjettet)	-290	-290	-290	-290
Tilskudd e-helse (statsbudsjett)	64	64	64	64
Endret basistilskudd fastleger (statsbudsjett)	861	1 292	1 292	1 292
Innsparingskrav finansiering av rullerende opptak barnehage	0	-2 226	-2 226	-2 226
Barnetillegget i kvalifiseringsstønadene økes	29	32	32	32
Ny ramme	141 104	142 287	142 369	141 447

Hvordan er innsparingstiltakene og utfordringene løst?

Mestring	2023	2024	2025	2026
Vedtatt opprinnelig innsparingskrav	5 219	10 312	9 923	9 923
Omfordeling innsparingen innen helse og mestring	-4 907	-4 485	-4 282	-4 081
Innsparingskrav NAV	-312	-155	-88	-88
Innsparingskrav finansiering av rullerende opptak barnehage	0	-2 226	-2 226	-2 226
Rest innsparingskrav	0	7 898	7 779	7 980

Omfordeling ved innsparingen innen helse og mestring

For å ha et helhetlig bilde av utfordringene i de kommende årene er innsparingskravene for helse og mestring samlet under mestring. Etter en gjennomgang med enhetene og avklaring av mulige besparelser, foreslår kommunedirektøren å overføre tilsvarende andeler av innsparingskravet fra mestring til hjemmebaserte tjenester og institusjon. Innsparingene er i sin helhet kun foreslått for å balansere budsjettet, ikke for at behovene har falt bort.

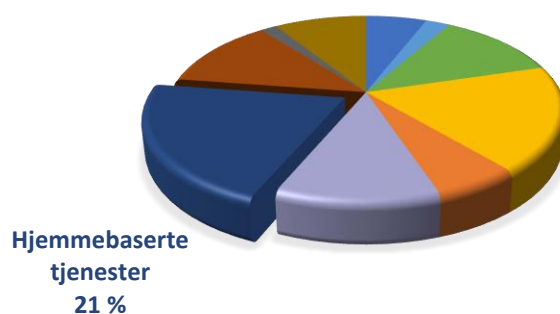
Innsparinger på enhetene

For at kommunen skal lykkes med de overordnede strategiene og møte utfordringsbildet, bør friskliv og rehabilitering og psykisk helse- og rusarbeid være områder som så langt det lar seg gjøre skjermer for innsparingskrav. Enhetene har i tillegg svært stor pågang på sine tjenester.

Det legges inn en innsparing for Nav på 312 000 kroner som er finansiert med nedtrekk i driftskostnader og medfinansiering av driftskostnader fra flyktningmidler og andre prosjekter.

ANDEL AV TOTALRAMME

Hjemmetjenesten

Arbeidsområder for hjemmetjenesten er helsehjelp i hjemmet, personlig assistanse, herunder praktisk bistand og opplæring, utkjøring av middagsmat, trygghetsalarm og brukerstyrt personlig assistent.

Helsetjeneste i hjemmet og praktisk bistand er lovpålagte oppgaver som tildeles etter vedtak fra tildelingskontoret. Det er et stadig økende behov for helsetjenester i hjemmet, samt at utfordringene endres til mer avansert behandling og omsorg i brukerens hjem.

Sykepleierprosjektet

Sykepleierprosjektet i Orkland er en oppgavefordelingsmodell basert på medarbeiderdrevet innovasjon. Sykepleierne ved to avdelinger i hjemmetjenesten har igangsatt prosjektet for å bistå i løsningen av sykepleiermangelen. Prosjektet kan enkelt forklares ved at arbeidsoppgavene til faggruppene er gjennomgått og fordelt på nytt, med spesiell vekt på at sykepleiere som knapphetsressurs har redusert mengde oppgaver som andre faggrupper kan gjøre. Dermed gir dette en kapasitet til å kunne redusere antall sykepleiere og samtidig øke andel oppgaver som kun sykepleiere kan gjøre for hver enkelt ansatt. Mulighetene dette har gitt har også medført gunstigere arbeidstid og en mer attraktiv rolle. Helsefagarbeiderprosjektet er også godt i gang med det samme oppdraget, fordi det i nær fremtid vil bli mangel på også denne faggruppen.

Tiltak

Videre plan er å innføre metodikken i alle hjemmetjenestens avdelinger. Det er forventet spesielt godt utbytte av metodikken ved sone Lenvik og sone Krokstadøra. Her vil også metodikken utprøves i institusjon.

Værnes respons er et interkommunalt samarbeid mellom kommuner i Trøndelag. Det er en responsentertjeneste samlokalisert med legevakten i Stjørdal. Trygghetsalarmene har siden 2021 blitt rutet dit. I tillegg til mottak av trygghetsalarmer vil alarmer fra annen lokaliserings- og avstandsoppfølgingsteknologi kunne ivaretas av responsenteret. Det interkommunale samarbeidet beregnes ut fra en nøkkel: Jo flere kommuner som deltar, desto lavere kostnad per kommune.

Tiltak

Arbeide for at signalene fra alt brukernært utstyr som blir benyttet skal kunne mottas i responsenteret.

Bo og miljø

Enheten bo og miljø yter tjenester til personer med psykisk utviklingshemming, herunder boliger og bofellesskap. I tillegg er avlastningstjeneste for barn, støttekontakttjeneste, tilrettelagt fritid, dag-, aktivitet- og arbeidstreningstilbud organisert under bo- og miljøtjenesten. Bo- og miljøtjenesten har også ansvar for drift av kommunalt hjelpemiddellager.

Bo og miljø har flere dagaktivitetstilbud i Orkland, og disse fordeler seg på dagsenter i Lensvik, aktivitetssenter i Meldal, Sampro på Fannrem og Orkdalstorget på Orkanger. I tillegg er det samarbeid med eksterne aktører for dem som har tilrettelagt arbeid i ordinær bedrift.

HVPU-reformen førte til at det ble etablert mange små boenheter i kommunene. Dette utfordrer oss med tanke på god ressursutnyttelse og forsvarlighet i tjenestene som i hovedsak er knyttet til kompetanse. Beboerne blir eldre og med det følger ofte endrede behov. I tillegg har vi slått sammen fire kommuner og det er behov for å se på helheten i tjenesten.

- Det gjennomføres en tjenestegjennomgang av bo- og miljøtjenesten.
- Det er behov for flere boliger til unge personer med psykisk utviklingshemming. Det er et ønske fra bruker- og pårørendegruppen å bygge et privat borettslag. Det gjennomføres derfor et forprosjekt for dette i 2023.

Handlingsplan 2023 – 2026 hjemmebaserte tjenester

Hjemmebaserte tjenester	2023	2024	2025	2026
Opprinnelig ramme	230 134	230 296	230 296	230 296
Kompensert økte pensjonskostnader	16 651	16 651	16 651	16 651
Lønns- og prisvekst	8 172	8 180	8 180	8 180
Økt behov	4 730	4 730	4 730	4 730
Matkasser overføres til ramme kultur	-207	-207	-207	-207
Velferdskoordinator overføres fra ramme mestring	910	910	910	910
Forsikring, økning utover deflator	186	186	186	186
Fem plasser på Hamnahaugen	-2 342	-2 342	-2 342	-2 342
Helsebyggplan, prioriterte driftstiltak	195			
Forløpskoordinator	900	900	900	900
Innkjøp av velferdsteknologi	500	500	500	500
Ny ramme	259 830	259 805	259 805	259 805

Nye tiltak

Endringer i brukersammensetningen medfører en mindreinntekt på tilskuddsordningen for ressurskrevende brukere. Flere nye brukere har kommet til både i hjemmetjenesten og i bo- og miljøtjenesten. Disse brukerne trenger omfattende tjenester, men utløser ikke tilskudd. Mindre tilskudd og økt behov utgjør til sammen 4,7 millioner kroner.

Kommunestyret vil legge til rette for at utskrivningsklare pasienter kan få et tilbud raskere enn i dag. For å få til dette vedtok Kommunestyret en bevilgning til opprettelse av en stilling som «Forløpskoordinator» som skal sørge for at utskrivningsklare pasienter får et best mulig tilrettelagt tilbud innenfor kommunens tjenestetilbud.

Kommunestyret vedtok tilføring av 500 000 kr årlig til innkjøp av velferdsteknologi.

Hvordan er innsparingstiltakene og utfordringene løst?

Hjemmebaserte tjenester	2023	2024	2025	2026
Vedtatt innsparingskrav	0	0	0	0
Økt behov	4 730	4 730	4 730	4 730
Fem plasser på Hamnahaugen	-2 342	-2 342	-2 342	-2 342
Styrking ved behandling i Kommunestyret	-889	-1 169	-1 169	-1 169
Omfordeling av innsparingsbehov fra hjemmebaserte tjenester til andre områder innen helse og mestring	-1 499	-1 219	-1 219	-1 219
Rest innsparingskrav	0	0	0	0

For å få et helhetlig bilde av utfordringene i de kommende årene er de resterende innsparingskravene i 2024-2026 for helse og mestring samlet under ramme mestring.

Beskrivelse av tiltak

Hamnahaugen helse- og omsorgssenter

Gjennom 2022 har vi holdt fem plasser i bero på Hamnahaugen helse- og omsorgssenter. Grunnen til dette var en krevende rekrutteringssituasjon. Det viser seg at antall plasser har vært godt tilpasset det behovet som har vært i sykehjemmets nedslagsfelt. For å komme i mål med budsjettet for hjemmetjenesten for 2023, og kjente tiltak som krever mer ressurser, foreslår kommunedirektøren å holde plassene fortsatt i bero for å finansiere de nye tiltakene.

Snillfjord omsorgssenter

Ved Snillfjord omsorgssenter er det åtte sykehjemsplasser og åtte plasser med heldøgns omsorg med egne kjøkken i hver enkelt leilighet. En behovsvurdering ut fra at alle skal få bo på sitt nærsykehjem tilsier, med dagens befolkning i den delen av kommunen, et behov for fire plasser. Vi bør derfor tilpasse antallet plasser ved Snillfjord omsorgssenter over tid, slik at størrelsen på omsorgstilbudet er tilpasset det som vil bli det faktiske behovet.

Ved Snillfjord omsorgssenter er det i tillegg et institusjonskjøkken. Kommunedirektøren foreslo å legge ned kjøkkenet, og levere mat til beboerne ved Snillfjord omsorgssenter fra et av de andre institusjonskjøkkenene. Dette ville gi en innsparing på 889 000 kroner i 2023 og 1 169 000 kroner per år videre i handlingsplanperioden. Ved behandling i kommunestyret ble det vedtatt en videreføring av institusjonskjøkken. Rammeområdet ble styrket med 890 000 i 2023 og 1 170 000 kroner per år videre i handlingsplanperioden.

ANDEL AV TOTALRAMME

Det er fire sykehjem i Orkland kommune. Orkdal og Meldal helsetun er selvstendige enheter med egne enhetsledere. Institusjonene i Lenvik og på Krokstadøra er organisatorisk plassert under hjemmetjenesten. Dette for å sikre god bruk av tilgjengelige ressurser og fagkompetanse på tvers av institusjonstjenesten og hjemmetjenesten.

Institusjonene gir helhetlig pleie- og omsorgstilbud til mennesker med behov for helsemessig og medisinsk omsorg og tilsyn gjennom hele døgnet. Tjenesten ytes som korttids- eller langtidsopphold, i tillegg til dagsentertilbud til hjemmeboende eldre.

Handlingsplan 2023-2026 institusjon

Institusjon	2023	2024	2025	2026
Opprinnelig ramme	144 163	144 163	144 830	144 830
Kompensert økte pensjonskostnader	10 584	10 476	10 476	10 476
Lønns- og prisvekst	4 883	5 007	5 065	5 094
Trinn 2 Meldal helsetun, redusert åpning	-11 000	-11 000	-11 000	-11 000
Driftstilpasninger Meldal helsetun	-1 409	-740	10	759
Matvarer til institusjonsbeboere på Krokstadøra overføres til institusjon	159	212	212	212
Forsikring, økning utover deflator	1	1	1	1
Helsebyggplan, prioriterte driftstiltak	637			
Ny ramme	148 018	148 119	149 594	150 372

Driftstilpasninger Meldal helsetun

Plassene på Meldal helsetun skal i løpet av de neste fire årene gradvis endres fra institusjon til heldøgns omsorg. Helsetun får ingen vederlagsinntekter fra beboere på heldøgns omsorgsplasser, og rammen for institusjon er dermed styrket for tapte inntekter. Lønns- og driftsbudsjettet til Meldal helsetun er redusert etter en gjennomgang av antall og type plasser og tilsvarer nå bemanningsnormen brukt i Orkland kommune.

Hvordan er innsparingstiltakene og utfordringene løst?

Institusjon	2023	2024	2025	2026
Vedtatt innsparingskrav	0	0	0	0
Omfordeling tidligere innsparingskrav innen helse og mestring	4 907	4 485	4 282	4 081
Trinn 2 Meldal helsetun, redusert åpning	-11 000	-11 000	-11 000	-11 000
Dekning økt behov for andre områder innen helse og mestring	599	474	1 224	1 973
Bortfall husleie hos ramme kommunalteknikk	1 186	1 733	1 186	638
Tiltak forsvarlig drift sommer	4 308	4 308	4 308	4 308
Rest innsparingskrav	0	0	0	0

For å få et helhetlig bilde av utfordringene i de kommende årene er de resterende innsparingskravene i 2024-2026 for helse og mestring samlet under ramme mestring.

Beskrivelse av tiltak

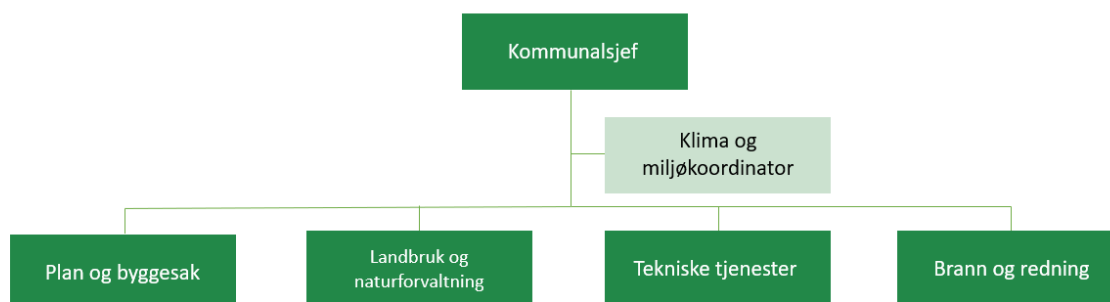
Første byggetrinn på nye Meldal helsetun sto ferdig i februar 2022. Byggetrinn to står ferdig i 2023. Planleggingen har tatt utgangspunkt i en dimensjonering ut fra behov fram mot 2030. Totalt sett er det gjort en kapasitetsutvidelse når det gjelder antall institusjonsplasser og plasser med heldøgns omsorg. Vi ser at det er en relativt høy dekningsgrad. En kapasitetsutvidelse medfører økte driftskostnader med tanke på bemanning. For å åpne hele byggetrinn to vil det være behov for å rekruttere cirka 36 medarbeidere. I tillegg er det 15 ansatte ved Meldal helsetun som vil gå av med pensjon i løpet av de neste fem årene. Det vil derfor hverken være behov for plassene på nåværende tidspunkt, eller mulig å rekruttere alle nye medarbeidere som trengs. I tillegg er det en krevende situasjon ressursmessig med økning på flere områder. Dette gjør at vi ikke har midler til å åpne noen av plassene i byggetrinn to på Meldal helsetun. Andre helsetjenester skal flytte inn som planlagt.

Andre områder

Det gjennomføres et forprosjekt i regi av Norconsult som ser på alternativer for institusjonstjeneste og boliger med heldøgns omsorg i tidligere Orkdal. Resultat/prosjektrapport legges fram for kommunestyret.

Kapittel 9 Samfunn

Status

Samfunn er delt i tre rammeområder: Plan, kommunalteknikk og avgiftsbelagt sektor. Kommunalsjef samfunn har ansvar for sentrale tema som klimatilpasning, miljø og stedsutvikling. Klima og miljø er et tema som gjelder for hele Orkland kommune på tvers av fagområdene. Klima- og miljøkoordinator er plassert i stab hos kommunalsjefen.

Ansatte

Årsverk og antall ansatte på området:

	Årsverk	Antall ansatte
Samfunn	181	242
Plan	25	26
Kommunalteknikk med avgiftsbelagte tjenester	156	216

Faste ansatte, inklusive ansatte i lønnet og ulønnet permisjon over en prosent stillingsandel. Vikarer, engasjerte, oppdragstakere og politikere er ikke medregnet. Brannmannskap med små prosentstillingsandeler kommer i tillegg. Disse teller 85 ansatte/0,85 årsverk.

Kompetanseprofil:

Rammeområde	År	Ufaglærte	Faglærte/ fagskole	Høyere utd. min 3 år
40 Plan	2020	0 %	4 %	96 %
	2021	0 %	8 %	92 %
	2022	0 %	4 %	96 %

Rammeområde	År	Ufaglærte	Faglærte/ fagskole	Høyere utd. min 3 år
41 Tekniske tjenester	2020	28 %	57 %	15 %
	2021	24 %	59 %	17 %
	2022	22 %	53 %	25 %

Orkland skal være *modig*, og et smart, grønt og framtidsetta samfunn. Kommunen og lokalsamfunnene skal motvirke konsekvensene av klimaendringer og stille seg i front for lavutslippssamfunnet.

M7 arbeide *helhetlig, systematisk og forebyggende* for å redusere risiko og konsekvensene av uønska hendelser, flom, tørke, skred og ras

M8 ha en effektiv og bærekraftig arealutnyttelse, som tar vare på både dyrka og dyrkbar mark, og naturmangfoldet

M10 gjennomføre innovative, fornybare og lønnsomme energiltak i kommunale bygg og anlegg, samt være en pådriver for redusert energibruk i hele kommunen

M15 legge til rette for aktivt og bærekraftig jordbruk, skogbruk, reindrift og havbruk

Orkland kommune skal være *nær*, møte individuelle behov og ta hele Orkland i bruk. Orkland skal ha en aktiv og bærekraftig by- og stedsutvikling.

N2 videreutvikle Orkanger som by og et sterkt handels- og regionsenter med havn

N5 utvikle gode møteplasser og åpne offentlige bygg for flerbruk

N9 ha gode og trafikksikre samferdselsløsninger. Gjøre det lettere å gå, sykle og reise kollektivt

N11 bidra til bo- og levestandard uten helseskadelig støy

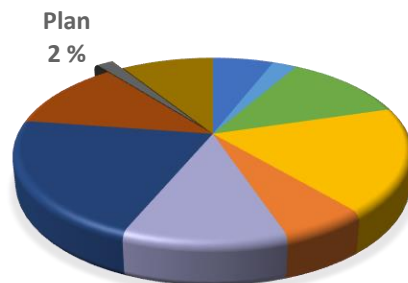
Tiltak for hele samfunn-området

- Arbeidet med Orklands første arealdel av kommuneplanen er en stor oppgave som har engasjert mange på samfunn i 2021-2022. Arbeidet vil fortsette inn i 2023, blant annet fordi vi må bruke mer tid på å få til en god ordning for spredt boligbygging.
- Legge sterk vekt på jordvern i arealplaner, og kreve miljøregistreringer som del av kunnskapsgrunnlaget

Rammeplan

Rammeområdet består av fellesområdet for samfunn, enhetene plan og byggesak, og landbruk og naturforvaltning.

ANDEL AV TOTALRAMME

Samfunn felles

Fellesområdet samfunn består av kommunalsjefen, klima- og miljøkoordinator, og ansvarlig for bilordningen. I tillegg er sentrale tema som bærekraft, klimatilpasning og stedsutvikling forankret her. Kommunens engasjement i forurensningsutfordringene etter gruvevirksomheten på Løkken verk koordineres fra samfunn felles.

Gjennom fylkeskommunens bærekraftnettverk er Orkland med i arbeidet for å finne felles løsninger for hvordan vi kan jobbe bedre med bærekraft. Inntil de foreligger, har vi gjennomgått FNs 17 bærekraftsmål og 169 delmål. Vi har identifisert mål der Orkland har utfordringer, ønsker forbedring og har betydelig påvirkningsgrad. Nøkkeltalldokumentet inkluderte i år for første gang informasjon om hvor bærekraftig Orkland er.

Et drøyt år etter innføring av ny bilordning og tilhørende infrastruktur for lading er vi i gang med evaluering og forbedringer, slik at vi får en enda bedre ordning og reduserte kostnader. Innføring av ny teknologi er ressurskrevende, men systemet gir gode muligheter til å følge bruk, service og skader for hver enkelt bil. Biladministrasjonskostnader, sammen med andre bilkostnader, blir fordelt på enhetene i forhold til kjørte kilometer og gir ikke økte kostnader for samfunnsområdet.

Tiltak

Styrke arbeidet med bærekraft, klima og miljø gjennom deltakelse i Klimapartner.

Videreføre arbeidet med Miljøfyrtårn-sertifisering av kommunens enheter.

Gjennomgang av bilordningen for å forbedre ordningen og redusere kostnader.

Det er usikkerhet rundt mulig tilførsel av forurensning til Gammelosen. Kommunen vil følge opp ulike tegn på forurensning.

Som rekrutteringstiltak på rammeområde plan settes det av midler for å kunne tilby studenter sommerjobb.

Plan og byggesak

Enheten utarbeider kommunale arealplaner, og behandler bygge- og delesaker og private reguleringsforslag. Søknader om utslippstillatelse, opprydding i spredt avløp og eierseksjonering ligger også til enheten. Plan og byggesak fører tilsyn med, og følger opp, ulovlige forhold etter plan- og bygningsloven og forurensningsloven. Enheten har ansvar for oppmålingsforretninger, klarlegging av grenser, tinglysing, ajourhold av kart og digitale plandata. I tillegg utfører enheten adressering, salg av meglerpakker og kontroll av egenerklæring om konsesjonsfrihet.

Utover lovpålagte oppgaver deltar enheten i kommunens arbeid med trafikksikkerhetsplan, Statens Hus-prosjektet og utenforslagsprogrammet. Innen GIS (geografiske informasjonssystemer) lages egne analyser som blant annet brukes i planarbeidet.

Nøkkeltallsdokumentet viser at Orkland har et høyt antall byggesøknader per innbygger. Den store søknadsmengden gjør at det er begrensede ressurser til tilsyn og ulovlighetsoppfølging, som er svært ressurskrevende arbeid.

Tiltak

Produsere dronebilder som supplement til informasjon vi finner i kart, og for å redusere behov for befaringer.

Vurdere muligheter for å styrke arbeidet med ulovlighetsoppfølging.

Landbruk og naturforvaltning

Enheten landbruk og naturforvaltning forvalter lovverk, tilskuddsordninger og utviklingsoppgaver innen fagområdene jordbruk, skogbruk, vilt, fisk, naturforvaltning, motorferdsel og friluftsliv. Enheten har også arbeidsgiveransvaret for koordinator for Orklavassdraget vannområde (50 prosent stilling).

Kontoret er fortsatt lokalisert på Landbrukssenteret Midt, sammen med fem øvrige organisasjoner som hovedsakelig betjener landbruket og landbrukstilknyttet virksomhet. I løpet av 2023 skal enheten flytte inn i Meldal kommunehus.

Orkland kommunes arbeid med friluftsliv er lagt til enhet landbruk og naturforvaltning. Dette er ikke-lovpålagt og ressurskrevende arbeid som det ikke er satt av personellressurser til. Nedleggingen av pelsdyrnæringa har gitt både oppdretterne og kommunen et stort og kostnadskrevende oppryddingsarbeid. Kommunens kostnader blir ikke dekket av erstatningsordningen.

Tiltak

Tilskudd til vannområde Søndre Fosen (30 000 kroner): Snillfjord kommune bidro med årlig tilskudd til vannområde Søndre Fosen. Beløpet dekker også den delen av tidligere Agdenes som ikke ble med i Orklavassdraget vannområde.

Prøvetaking av badevann er lovpålagt, og ny rutine ble innført i Orkland i 2022. Årlig kostnad er 40 000 kroner.

Kartlegge friluftslivets ferdselsårer i Orkland (prosjekt støttet av Trøndelag fylkeskommune).

Rydding av pelsdyrarealer: Kommunen fester arealer både i Lensvik (Fjellsaunet) og på Storås (Granmo). Her må kommunen rydde infrastruktur med mer som oppdretterne ikke fjerner, og det må skje før vi kan avslutte festeforholdene med de tre grunneierne (avtalen går til 2024). Vi har finansiering til noe av oppryddingen, og vil komme tilbake med egen sak om fullfinansiering.

Handlingsplan 2023-2026 plan

Plan	2 023	2 024	2 025	2 026
Opprinnelig ramme	16 802	16 694	16 694	16 694
Lønns- og prisvekst	951	949	953	953
Pensjonsavsetninger	1 695	1 695	1 695	1 695
Konsekvensjustering - Folkehelsekoordinator til Mestring	-437	-437	-437	-437
Nytt tiltak - Forsikring utover deflator	23	23	23	23
Nytt tiltak - Planarbeid Orkanger Nordre	500	300	0	0
Nytt tiltak - Tilskudd nydyrking	0	0	0	0
Innsparingskrav - finansiering rullerende opptak	0	-537	-537	-537
Tekniske korrigeringer	129	129	128	128
Ny ramme	19 663	18 816	18 519	18 519

Nye tiltak

Deltakelse i ombruksprosjekt

Deltakelse i ombruksprosjekt med lokale parter som i første omgang satser på gjenbruk av kontormøbler (omtalt i satsinger og utfordringer for klima, energi og miljø).

Finansieres av overskuddsfond kommunedirektør med 50 000 kroner og påvirker derfor ikke rammen.

Planarbeid Orkanger nordre

Revidering av reguleringsplanen for Orkanger nordre del.

Planarbeid vei Ustjåren

Slutføring av reguleringsplanen for ny vei til Ustjåren. Finansieres fra overskuddsfond plan med 450 000 kroner og påvirker ikke rammen.

Tilskudd nydyrking

Rammen økes med 300 000 kroner per år for å følge opp formannskapsvedtak 15. juni om tilskudd til nydyrking (tilskuddssats: 2 000 kroner per dekar). Størrelsen på nydyrket areal varierer over år, og dersom det kommer søknader for beløp over avsatt ramme, vil satsen per dekar reduseres. Finansiering skjer ved bruk av næringsfond.

Hvordan er innsparingstiltakene og utfordringene løst?

Plan	2023	2024	2025	2026
Vedtatt innsparingskrav	299	407	407	407
Samfunn felles: generelt nedtrekk	-2	-2	-2	-2
Plan og byggesak: økt inntekt	-114	-114	-114	-114
Landbruk og naturforvaltning: generelt nedtrekk	-183	-237	-237	-237
Rest innsparingskrav	0	54	54	54

Beskrivelse av tiltak

Samfunn felles

Innsparingskravet i hele perioden er saldert gjennom reduksjon i diverse driftsposter.

Plan og byggesak

Budsjettet for 2023 er saldert ved å justere opp gebyrinntektene til forventet nivå (private planer).

Landbruk og naturforvaltning

Nedskjæring alle poster til minimum med grunnlag i forbruk i regnskapet 2021. Har balansert budsjettet for 2023-2024 ved å redusere/ta ut husleiekostnader inkludert strøm med videre ettersom enheten flytter inn i kommunehuset i Meldal i 2023. Det er også saldert 2025-2026 med bortfall av festeavgift på pelsdyrområdene. Sistnevnte forutsetter opprydding innen utgangen av 2024.

Ramme kommunalteknikk

Rammeområdet består av enhetene tekniske tjenester og brann og redning, i tillegg til avgiftsbelagt sektor.

ANDEL AV TOTALRAMME

Brann og redning

Hovedoppgavene til brann- og redningstjenesten er:

- Beredskap for brann, redning og akutt forurensning
- Forebyggende arbeid med brann- og eksplosjonsvern
- Feiing og tilsyn med fyringsanlegg i boliger og fritidsboliger (inngår i rammeområdet avgiftsbelagte tjenester)

Brannstasjonsstrukturen følger forskriften for brann- og redningsvesen. Det innebærer at lokal beredskap fortsatt må være lokal. Enheten brann og redning har totalt seks brannstasjoner i Orkland og Skaun. Orkland kommune driver brann og redning i Skaun kommune gjennom en vertskommuneavtale.

En hovedutfordring har vært å finne riktig kostnadsbilde og driftsbudsjett. En gjennomgang i 2022 resulterte i at budsjettrammen ble økt. I tillegg er det tilsatt dagkasernert personell. Enheten har etterslep på utskifting og anskaffelse av verneutstyr, og på lovpålagt utdanning. Risiko- og sårbarhetsanalyse for brann og redning i 2022 vil kunne identifisere flere utfordringer for tjenesten.

Med dagkasernert personell og moderne øvingsanlegg ved hovedbrannstasjonen, er det muligheter for å arrangere inntektsbringende kurs for andre brannvesen og industrivern, i tillegg til øvelser for andre kommunale tjenester.

Tiltak

Må fortsette jobben med å balansere aktivitetsnivå og budsjett.

Tekniske tjenester

Enheten tekniske tjenester utfører oppgaver som:

- Forvaltning, drift og vedlikehold av kommunens bygningsmasse samt innleide lokaler. Det inkluderer drift og vedlikehold av alle skolebygg, barnehager, helsehus, kommunehus, idrettshus, svømmehaller med mer. Innleide lokaler er i hovedsak boliger.
- Administrasjon av investeringsprosjekter, både innenfor bygg og anlegg.
- Drift og vedlikehold av veier og gang-/sykkelveier med tilhørende gatebelysninger, og parkanlegg.

I tillegg hører vann og avløp til enhetens oppgaver, men dette ligger under rammeområdet for avgiftsbelagte tjenester.

Totalt forvalter kommunen nær 155 000 kvadratmeter kommunal bygningsmasse. Omstrukturering, prioriteringer og endringer av kommunale tjenester gjør at behovene for bygningsmasse endres over tid. Det er viktig at tilstand, framtidig behov og bruk kartlegges og avklares. Kommunen har stor andel kommunal vei i forhold til sammenliknbare kommuner, og geografien er stor. Som omtalt i utfordringsdokumentet, er ressurser til vedlikehold en generell utfordring. Dette gjelder både for bygg, veier, vann og avløp. Dessuten er noe personell overført til prosjekter for å møte innsparingskrav i perioden 2022-2025. Det medfører færre ressurser til ordinært vedlikehold disse årene. For bygg og veier innebærer det i tillegg økonomisk usikkerhet og risiko dersom uforutsette hendelser oppstår.

Det årlige strømforbruket til kommunen er omkring 24 000 000 kWh. Tekniske tjenester er bevisst på energisituasjonen og energiprisene, og usikkerheten om økonomiske konsekvenser for kommunen. Tekniske tjenester vil derfor ta en offensiv rolle for å imøtekomme de potensielle energiutfordringene ved å realisere tiltak som optimaliserer energibesparelsen i avdelingene bygg og vann og avløp (VA). Eksempler er bedre drift gjennom økt bruk av digitalisering (inkludert lys- og varmestyring), og installasjon av turbiner for strømproduksjon i stedet for trykkreduserende ventiler. I investeringsprosjekter skal det i hvert tilfelle vurderes og utredes alternative energikilder.

Utfordringer med teknisk vaktordning over tid, gjorde at vi våren 2022 startet en evaluering av ordningen. Vaktordningen er viktig når det gjelder kritiske abonnenter til vann, herunder sykehus, sykehjem, industri og landbruk. Feil kan få konsekvenser både for folkehelse, miljøforurensning og kommunens økonomi. Evalueringen viser at det også er behov for vaktordning for å håndtere feil i og på bygg og samferdsel utenom ordinær arbeidstid. Det er ikke rom for dette innenfor dagens budsjettammer, og beredskapsvakter vil derfor blir diskutert videre som del av gjennomgangen av tekniske tjenester.

Tiltak

Gjennomføre klima-, energi- og miljøvurderinger i alle investerings- og rehabiliteringsprosjekter.

Det er lagt opp til økt bruk av egne ansatte på større nybygg og vedlikeholdsprosjekter i hele perioden 2022-2025. Denne omleggingen vil medføre redusert drift og vedlikehold av de bygg eller veier de enkelte ansatte normalt ivaretar.

Erstatning av hardbruksboligen som brant i 2022.

Prosjekt for gjennomgang av enheten er startet opp i 2022 for å vurdere organisering, dimensjonering, styringsstruktur, framtidige oppgaver, ressursbruk med mer.

Digitalisering av tjenestene: I 2023 startes det forsøksprosjekt med robotgressklippere og støvsugere som et ledd i digitalisering og effektivisering av tjenesten.

Tekniske tjenester og tildelingskontoret har i 2022 hatt store oppgaver med å bosette flyktninger, særlig på grunn av mottak av flyktninger fra Ukraina. Det forventes et stort antall flyktninger også i 2023, og tjenesten styrkes derfor med en midlertidig stilling for befarer av boliger, koordinering og oppfølging (finansiert av integreringstilskudd).

Handlingsplan 2023-2026 kommunalteknikk

Kommunalteknikk	2023	2024	2025	2026
Opprinnelig ramme	90 291	87 286	87 364	87 364
Kompensert økte pensjonskostnader	6 103	6 103	6 103	6 103
Lønns- og prisvekst	6 934	6 871	6 871	6 871
Forsikring, økning utover deflator	499	499	499	499
Gjennomgang friskliv	-194	-194	-194	-194
Orkanger ungdomsskole paviljong	389	389	389	389
Overtakelse vei Krokstadøra	500	500	500	500
Overføring fra Orklandbadet - vedlikehold Orklahallen	1 000	0	0	0
Redusert åpning Meldal helsetun	1 186	1 733	1 186	638
Økt husleie Isfjord	-3 467	-4 953	-4 776	-4 584
Drift brannstasjon Krokstadøra	150	301	301	301
Husleie kommunale boliger styrking	1 700	3 590	4 140	4 700
Oppgradering Orkland rådhus	1 940			
Grøtte skole, vinduer-solskjerming	50	0	0	0
Kongshaugen dagsenter	593	593	593	593
Styrking brann og redning	2 000	2 000	2 000	2 000
Kommunale boliger - økt utleiegrad til 92 %	-770	-770	-770	-770
Løkken svømmehall - utvidet åpningstid	200			
Ny ramme kommunalteknikk	109 104	103 948	104 206	104 410

Nye tiltak

Gjennomgang friskliv

Leieinntekt fra fysioterapeuter på Hamnahaugen og i Meldal overføres fra friskliv og rehabilitering til tekniske tjenester.

Orkanger ungdomsskole paviljong

Økt drift (inkludert leieutgifter) for paviljongen på Orkanger ungdomsskole.

Overtakelse vei Krokstadøra

Fylkeskommunen nedklassifiserer vei gjennom Krokstadøra (den gamle fylkesvei 714-traséen) til kommunal vei. Estimerte driftskostnader er 500 000 kroner per år, som kommunen ikke får kompensert fra fylkeskommunen.

- *Overføring fra Orklandbadet – vedlikehold Orklahallen*
Se kommentar under kommunedirektøren.
- *Drift brannstasjon Krokstadøra*
Budsjett for drift av ny brannstasjon på Krokstadøra.
- *Oppgradering Orkland rådhus*
Innvendig oppussing/reovering.
- *Grøtte skole, vinduer-solskjerming (skolebruksplan)*
Fem vinduer med solskjerming SFO-delen skiftes.
- *Kongshaugen dagsenter*
Dagsentertilbudet for psykisk utviklingshemmede ble i 2022 flyttet til Kongshaugen, og deler av bygningsmassen blir også benyttet av Grøtte barnehage. Det medfører driftskostnader.
- *Kommunale boliger økt utleiegrad*
Utleiegraden på kommunale boliger er økt fra 90 prosent til 92 prosent, som gir en merinntekt på 770 000 kroner.
- *Løkken svømmehall – utvidet åpningstid*
Det avsettes 200 000 kroner til utvidet åpning fra 01.03.2023-15.06.2203 slik at elevene kan ta igjen det tapte svømmetilbudet.

Hvordan er innsparingstiltakene og utfordringene løst?

Kommunalteknikk	2023	2024	2025	2026
Vedtatt innsparingskrav	1 142	2 044	1 966	1 966
Brann og redning: Tekniske korreksjoner og generelle innsparinger	-288	-288	-288	-288
Tekniske tjenester: Innsparingskrav renhold	-854	-854	-854	-854
Rest innsparingskrav	0	902	824	824

Beskrivelse av tiltak

Brann og redning

Innsparingskravene er løst ved generelt nedtrekk, i tillegg til redusert pensjonstrekk (det er ulike pensjonsordninger blant deltidsansatte).

Tekniske tjenester

Det vil bli utarbeidet nye renholdsplaner der renholdet blir begrenset tilsvarende cirka to årsverk.

Ramme avgiftsbelagte tjenester

Rammeområdet består av vann, avløp, spredt avløp og feiing/tilsyn med fyringsanlegg. Rammeområdet finansieres av gebyrinntekter og har i handlingsplanen en brutto ramme inklusive fondsbruk som balanserer. Netto ramme til området består av avskrivninger knyttet til rammeområdet, samt kalkulatoriske renter på finanskostnader. I tillegg kommer eventuell bruk eller avsetning fond.

Det er stor aktivitet innen vann- og avløpssektoren, hvor de største enkelttiltakene er nyinvesteringer. Drifts- og investeringsprosjektene innen vann og avløp dekkes av gebyrer fra abonnentene etter selvkostprinsippet. Det vil derfor være en klar sammenheng mellom drifts- og investeringsnivået det legges opp til, og avgiftsnivået som vil belastes abonnentene framover.

Parallelt med nyinvesteringene er det et betydelig vedlikeholdsbehov innen sektoren. Ny teknologi og arbeidsformer medfører også behov for å endre på den interne oppgavefordelinga i enheten.

Vi planlegger å løse vedlikeholdsprosjekter i egen regi ved å omdisponere personell fra andre deler av enheten, som vei og bygg.

Innen vannforsyning er det kapasitetsutfordringer i området Orkanger/Fannrem/Gjølme/Råbygda. Det er også behov for ny vannkilde i ytre Agdenes. På grunn av kapasitetsutfordringene rundt Orkanger er det i samarbeid med Thamsklyngen igangsatt et prosjekt for å se på alternative kilder til vann til industrien («prosessvann»), som ikke trenger å være av drikkevannskvalitet. Det er utfordringer med forurensning fra avløpssystemet vårt flere steder, blant annet Meldal/Løkken, Orkanger og Storås. Det er behov for oppgradering og fornying av renseanlegg både på Løkken og Orkanger, og generelt stort behov for rehabilitering av gammelt ledningsnett for vann og avløp i årene framover.

På feiing er det lagt inn en økning i gebyrene fra 2022 til 2023 på 37,5 prosent. Dette skyldes at inntektene i 2022 ble overvurdert, og medførte at gebyrene fra 2021 til 2022 ble redusert med 11 prosent. Økningen fra 2021 til 2023 er på 24,2prosent.

Arbeidet med de over 3 000 private avløpsanleggene i Orkland blir et satsingsområde fra 2023 (ny medarbeider tilsatt i 2022).

Tiltak

Fysisk kontroll av tilkoblinger til kommunalt avløps- og overvannsnett.

Feilsøking og retting av feil i avløps- og overvannsnett på Orkanger (knyttet til Gammelosen).

Gebyrutvikling

Med de investeringene som er lagt inn og driften av vann og avløpssektoren blir det følgende utvikling av gebyrene i handlingsplanperioden:

Gebyr normalhusholdning	2023	2024	2025	2026
Vann - årsgebyr inklusiv mva.	6 014	6 546	7 406	7 904
Endring i gebyr fra året før (prosent)	8,6 %	8,9 %	13,1 %	6,7 %
Avløp - årsgebyr inklusiv mva.	8 513	10 464	12 865	15 154
Endring i gebyr fra året før (prosent)	23,7 %	22,9 %	22,9 %	17,8 %

Både rentenivået og fremtidige investeringer påvirker avgiftene fremover, spesielt for avløp der det blant annet planlegges nytt renseanlegg på Orkanger.